

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבקש

ירחון חסידי ברסלב

גליון חשון תשפ"ג | גליון 64

נפשי תערוג אליך

מסע החיפוש אחר האמת הנצחית של הר"ר אפרים פורטנוי הוביל את נפשו המשתוקקת להתקרב ולחסות בצילו של הנשר הגדול

בזה אני חזק ביותר

נס של ממש מתרחש בבית המשפט הפדרלי שבארצות הברית בזכות אמירת 'תיקון הכללי' אחד על הציון באומן

סיפור מהדורים

לב בוער לרבי

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל בשיחה מאלפת מעלה זכרונות וחוויות מחיי ההוד של אנ"ש הקדומים ובמחיצתם של גדולי עולם

באור פני מלך

שביבי אורה מחיי החסיד המופלא רבי אלטר בנציון ואחיו החסיד הנלבב רבי אברהם משה קראסקאפף || בעקבות גילוי קבריהם

הפרוייקט המיוחד: האהבה בארצות הברית

מקצה הארץ אליך אקרא

הצצה נדירה להמשך ייסוד בתי הכנסת וקהילות ברסלב בארצות הברית ועל גל המתקרבים לאורו הבהיר של הנחל נובע || המשך פרויקט 'אורו של הרבי במדינת הזהב'

10 ה'עובד' ממירון

פרקי חייו של החסיד היוקד רבי אלטער בן ציון קראסקאפף ז"ל בעקבות גילוי קברו החודש בהשגחה פרטית מופלאה ימים ספורים לפני היארציית ב"א חשון || מיחד: מכתבו הנרגש אל רבי שמואל הורוץ ששהה אז באומן בפרסום ראשון

18 חסידים מספרים

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל שליט"א במסע לאחור לפני למעלה מיובל שנים, במחיצתם של חסידי ברסלב הנלבבים, שחלקם רואים אור בפעם לראשונה

26 נהלני לציון קודש גורלי

הר"ר אפרים פורטנו הי"ו מגולל את סיפור התקרבותו לרבינו, החיפוש העיקש, המניעות, הכיסופים, והנסיעה לאומן, ועל ההחלטה לעלות ולהשתקע בארץ הקודש

34 שלהבת בוערת

פרק נוסף מתקומתה של מדינת הממון בשנים שלאחר המלחמה, המהפך שהתחולל ושינה את פניה של ארצות הברית ממדינת הכסף והכבוד למדינה שאורו של הנחל זורח בכל פינה || המשך פרויקט

46 סמכו על כוחי

סיפורו הפלאי של ה'תיקון הכללי' שזיכה יהודי לטובה נצחית לאחר שכבר נפרד מהעולם הזה || מעשה שהיה

מחדש חדשים:
לילות הזהב

זכוכית מגדלת:
התחדשות והתלהבות בג' דרכים

חברים מקורבים:
בדרך חזר מאומן

נפשי בשאלתי:
איך מתקרבים לרבי מכל מקום שהוא?

ילדים

עינים צופיות / ספור

דברים קטנים - שהם גדולים / מאמר

הכל פיהם / שגעונון

גליון מודפס ע"י מ.א. הפקות דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד בנו לטלפון 052-7631367

עיצוב גרפי: ר. הרמן

לכל עיני אבקשה בארה"ב: 845-288-0574

חלק מהתמונות בגליון זה ובגליונות קודמים הם באדיבותם הרבה של ר' אהרן ברגר מארכיונו של חמיו הרה"ח לייבל ברגר ומאת ר' שמואל יצחק רוזנפלד הי"ו | קרדיט תמונות: מתחדשים.

יו"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-63-63
פקס: 077-318-0237

©

כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

חושך ואימה או תקווה גדולה!?

כך גם בהלכות חנוכה הלכה ה', בה הוא מורה לנו את הדרך בה ננהג כאשר אנו שרויים בעלטה.

בדבריו של רבי נתן שם אנו מגלים את המשמעות הנוספת שיש ל-'חושך', והוא, לא רק שהוא אינו חשוך, אלא אורו עצום ונעלם הרבה יותר, דהיינו, חושך - על שם עומק המושג.

על פי דעת זו, נוכל ללמוד כיצד נוכל להפוך את הקושי שהופכות את חיינו לבלתי נסבלים - לאור שיגורם לנו להימשך כאש אל אור הקדושה. זאת על ידי שכשניפול לחושך, לא ניבהל, אלא נבין שיש כאן דעת עצומה וברורה שמנהלת אותנו ומכוונת אותנו ברחמנות טובה, והיא רק נדמית בעינינו לחושך מחמת קוצר השגתנו.

כאשר אנו נופלים בדעתנו מחמת אותם קושי, הרי אנו דומים כאותו שוטה חסר דעה, שכאשר נכנס לחדר הרופא וראה את המכשירים המאיימים שעומדים להכאיב לו בכדי להצילו, החל לצעוק ולבזות את הרופא בכעס. אך למרות זאת הצדיקים לא עוזבים אותנו והם משתדלים לחזק ולנחם אותנו גם במצבינו הנואש, כדי להשיבנו אל אבינו שבשמים.

לא עוד חורף של חושך ואפוריות! ככל שנכנס מחדש עוד ועוד ונעמיק בדעתם של הצדיקים, נאמין ונבין שאין אנו מבינים כלל. נתחזק כל העת שהמעברים והשממון שעוברים עלינו, אינם בטעות או כנגדנו חלילה, אלא מאחוריהם מסתתרת דעת עמוקה של רחמים אינסופיים, שאין לנו שום דרך להשיג כשאנו נמצאים בעולם הזה.

ממילא, שכנסתיק להצטער ולדאוג על מר גורלנו, ותמורת זאת נצא לחפש ולשוטט אחר הצדיקים שזכו להשיג את הרחמים הללו, נזכה לחיות כבר בחיינו כאן בגוף ב'מעין עולם הבא', ועם כל השתוקקות לטוב הזה, נדבק בו יותר ויותר באמת.

זהו סודם של הלילות הארוכים. במקום ליפול לשינה עמוקה שתגרור אותנו לייאוש גדול עוד יותר. נצא לשדות הגשומים וליערות הקרירים. שם נזעק ונשאג; אני יודע שישנו בודאי! יש בודאי חסד, יש בודאי אור! הוא נועד עבורי והוא יציל אותי... כך נהפוך את החושך לאור ונזכה לבלות את חיינו בגן עדן שאין כמוהו, עד שיתהפך כל החושך של הגלות כולה לאור גדול במהרה.

מי שביקש כל ימיו רק אחר אותו תלמיד אוחזו אור, היה באמנו 'כירח יכון עולם', שנייד שינה מעיניו מרוב געגוע וערגה לאותו אור נעלם. בין עליו של ה"ליקוטי הלכות" מתגלה האור הזה שוב ושוב, כאותו ירח שנוצץ באפילה ושולח לכל עבר את קרני התקווה

החורף כבר נמצא ממש בפתח ועמו מתרבים שעות החשיכה ביום. לעולם יורדת אפרוריות, חושך סמיך, מין אפילה שעלולה להפיל את האדם לשינה עמוקה. לא עוד אותם 'ימים נוראים', בהם היינו עסוקים לדלג מסעודת מצוה אחת לשנייה ומיום של צום מרום לריקוד של מצווה, יום רודף יום, שיגרה ארוכה ומשמיה, הנפש צמאה למעט אור של התחדשות ואמונה.

כשנביט בתורה הקדושה על המושג 'חושך', נראה איך בדרך כלל הוא נלקח כדוגמה ומשל לדברים שליליים, עוונות, קליפות, הסתרה וגלות. ואילו ה'אור' לעומתו, הוא תקוות כל הבריאה ושמחתה. גם הצדיקים שהם יסוד העולם מכונים בשם אור ומאורות, 'אור הצדיק', 'אור הדעת', אור זכות אבות'...

גם 'העדר הדעת' בשם חושך ייקרא. כי כאשר האדם אובד את דעתו והבנתו, ואין הוא יודע את מקומו, הרי הוא כמגשש באפילה, אך במהרה יפול וישבר מכל מכשול ותקלה... ועל כן מוכרח האדם בכדי שיוכל לחיות, לאור שימלא את חיינו ויוביל אותנו בדרך הנכונה.

ממילא מתעוררת שאלה קשה, שזועקת עד לרקיע: מהי תכליתם של אותם ימי חושך שבאים עלינו בסערה? מה טיבה של אותה הסתרה שחוזרת אלינו שוב ושוב. ימים ושינים בהם אנו נשטפים בעננים של קושיים ובלבולים שמאיימים להכריע אותנו! איך נתמודד עם אותה הסתרה שאופפת אותנו בלי שום פתח של תקווה? כיצד נוכל להביא גם לתוך ימים אלו את הגאולה?

בפרשה הראשונה בתורה אותה קראנו לא מזמן, אנו מוצאים אצל מי נמצא האור האמיתי, אותו אור שמחיה את הבריאה. על המילים 'ורא כי טוב' מבארים חז"ל, שהקב"ה הגנו את האור לצדיקים לעתיד לבוא. לכן, כדי לזכות לאור, עלינו לבקש ולהתגעגע אחר אורם הנעלם של הצדיקים הקדושים, לצלול למעמקי תורתם הגנוזה, שם נוכל לחפש ולשאול; כיצד נוכל להאיר את האפילה בה אנו שרויים ולצאת לאורה?

מי שביקש כל ימיו רק אחר אותו אור, היה אותו תלמיד נאמן 'כירח יכון עולם', שנייד שינה מעיניו מרוב געגוע וערגה לאותו אור נעלם. בין עליו של ה"ליקוטי הלכות" מתגלה האור הזה שוב ושוב, כאותו ירח שנוצץ באפילה ושולח לכל עבר את קרני התקווה.

הרב ש. סופר

לילות הזהב

אלא, שלא כפי מה שנדמה לנו ששעות חצות הוא הזמן רק להבעת והרתחת כל רגשות הלב הכואב על המציאות המרה שהוא שרוי בו, או שאז הזמן לפרוק מעל לבו הקרוע את משא ייסורי הנפש המכבידים עליו, הרי הצדיק מלמדנו שיש כאן עבודה עמוקה שבאה מכיון הפוך לגמרי.

בליקוטי מוהר"ן (ח"א סי' נ"ד) מבאר רבינו הקדוש שיסוד העבודה בעת התבודדות בלילה ובעת חצות (שיסוד שניהם שוה - ראה לקו"מ ח"ב סי' ק"א) הוא לברר את הנקודות טובות שבו מתוך הרוח רעה שמבלבלת את אותו נקודות, רוח השטות שבאדם היא שורש כל החטאים, היא הגורמת לו לשגות וליפול בדמיונות בהמיים ולהימשך אחר כל האהבות הנפולות בעולם הזה ולשכוח מהתכלית האמיתית של עולם הבא, רוח שטות זו גם גורמת להאפיל ולהחשיך את הנקודות הטובות שעדיין קיימות באדם, הוא שוכח ממהותו האמיתית והיקרה ומשייכותו לעולם הבא ויורד לשפלות מעשי בהמה. ולעומת זאת, כאשר הוא מעורר את הרוח טובה הרי זה מברר את אותם נקודות והטוב שבו מתחיל להתעורר ולזרוח והוא שב נוזר מתכליתו האמיתי ושב בתשובה. רוח טובה זו - מוסיף שם רבינו הקדוש היא רוח השמחה - שמבררת את הטוב מן הרע ומבליטה את חלקי הטוב שבאדם ששמש בטוב שלו גם בעומק ירידתו ועל ידי זה הטוב גובר על הרע, ורוח זו מתעוררת בלילה לעמלה כאשר הרוחות שבות ונפקדות למעלה לשרשם, ואז הוא גם הזמן להתחבר לרוח זו ולעורר למטה בכוח השמחה את ההסתכלות האמיתית על חלקי הטוב שבנו, ומכאן זה ניתן לשיפור את הלב לפני ה' ולבקש על העבר ועל העתיד שהטוב שבנו יגבר ושנזכה לשוב בתשובה שלמה.

התעוררות הניגון והנקודות הטובות

בהמשך הדברים מגלה שם רבינו שזה גם שורש העבודה בעת חצות הלילה, וכפי שח"ל מספרים (ברכות ג.) שכינור היה תלוי למעלה ממטותיו של דוד שהיה מנגן מאילו בחצות הלילה, והדברים מרמזים על כך שבחצות הלילה מתעורר למעלה הניגון הקדוש והשמחה הזאת שבו מביטים בעין טובה על כל נשמה מאתנו ומעוררים את נקודותיה הטובות

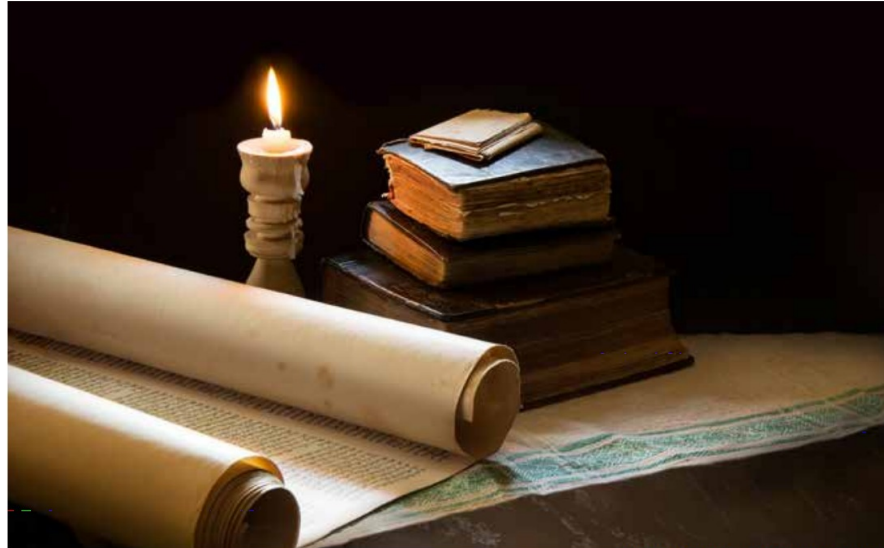
סוף סוף הוא זכה לקום בחצות, הוא מנסה למצוא את עצמו בתוך המזמורים והקניות שמתארים את החורבן המר, ואכן לאט לאט הוא מתחיל להרגיש את החורבן העצמי, הכל חרב ונחרב, הכל שמש והרוס, כמה בוערת בלבו זעקתו של רבי נתן בתפילותיו עבור שפלים כמונו על "חטאי ועוונותי ופסעי הרבים והגדולים והעצומים מאד מאד עד גבהי שמי שמים ועמקו מתהום רבה וכבדו מחול ימים ורבו מעפר הארץ ועצמו משערות ראשינו ונבחו מנשמת רוח אפנו" (לקו"ת א' - פה), הוא מרגיש כל כך את חלאת סָאָב צחנתו וממש נגעל מעצמו, כמה היטיב רבי נתן (שם יז) לתאר אז את מה שהוא מרגיש כעת, שהינו "חסר דעה חסר לב מבולבל ומטורף ומעורבב בכל מיני ערובים כמוני, אשר הטוב שבי הוא כבוש כמו בבית הסוהר ממש ובגלות גדולה ומרה מאד, וכמה אלפי אלפים מחיצות וחומות ברזל ומסגר על מסגר המסבבים אותי, וכמה וכמה אלפים שומרים ואורבים עומדים עלי בכל עת ובכל רגע לא יתנוני השב רוחי ואיני יכול לעשות שום תנועה שיהיה כראוי, אפלו בעת שאני מתעורר לעשות איזה דבר שבקדשה, איני זוכה לעשות תנועה קלה שיהיה לה יפי והדור כראוי לאיש ישראלי".

משום מה הוא קם לאחר ה"תיקון" ולבו שבור לרסיסים יותר מאי פעם, רבינו הקדוש הרי נתן סימן מובהק ללב נשבר אמיתי ואמרי: "אחר לב נשבר בא שמחה, זה סימן אם היה לו לב נשבר כשבא אחר כך לשמחה" (שיה"ן מ"ה), מה קורה כאן, למה הוא לא בא לשמחה משברון לב עמוק ועצום שזכה?!

עבודת "חצות" היא עיקר העבודה

רבינו הקדוש גילה לנו "עיקר עבודת איש הישראלי היא בחורף לקום בחצות" (שם, ש"א). מה טיבה של עבודה זו ומדוע היא עיקר עבודתו של יהודי, אנו הרי יודעים שהאדם נברא לגלות את האמונה הקדושה כמו גם לעסוק בתורה ולהתפלל ולקיים את מצוות ה', אך אם כן אנו אומרים שחצות היא עיקר העבודה, נכון שחצות לילה הינו זמן מסוגל שיתקבלו התפילות ברצון, זוהי שעת רחמים מיוחדת, אך במה נתייחדה תפילה וצעקה זו שהיא עיקר עבודת איש הישראלי?!

זוהי עיקר עבודתו של האיש הישראלי, במהותו של בר ישראל ולברר את הטוב מהרע, זהו שורש התשובה, לברר ולהעלות את חלק הטוב שבנו מכל הבהמיות שמקפת אותנו ולהבליט את הטוב הזה ולרצות לקרבו לשרשו

עיקר עבודת איש הישראלי היא בחורף לקום בחצות

שורש משיח שיגאל את כל הנפולים לעמקי הקליפות והטומאות מכיון שהוא 'יודע נג' ומעורר את הרוח הטובה ה'צפונה' וטמונה בקרבו של כל אחד עד שאפילו אם הרשיע הרבה מאד ונפל לעומק השינה הרוחנית, הוא משיב את נפשו ומעוררו לשוב ולקרוח ולזעוק אלה כי עדיין יש לו תקווה.

בחצות לילה - מרחיב שם רבי נתן - מתעורר מצד אחד תוקף החושך והרע, ודוקא אז מתגברים הצדיקים ללמד זכות ולעורר את שמחת היהדות ורינת הטוב שבכל אחד כי "זה עיקר מעלת הטוב היוצא מתוך תוקף הרע והסטרא אחראי כי יתרון האור מן החושך", והצדיק מסייע ביד כל הבא לקום אז שיוכל להתחבר לרוח טובה המתעוררת אז כדי שיוכל לחזור בתשובה מתוך בכיה היוצאת מרוב שמחה ותקווה.

בפרשיות אלו אנו לומדים על מלחמתו של אברהם במלכים ששבו את אליעזר, והפסוק אומר "ויחלק עליהם לילה" (בראשית י"ד), אברהם גילה אז את סוד התעוררות הטוב הנעלם בעת חצות לילה, הוא הלך להציל את לוט שהיה רשע ונפל למקום הכי נמוך של סדום, על ידי שעורר את הנקודה הטובה שנעלמה בו שממנו יצא רוח שורש מלכות בית דוד ומשיח, הוא נלחם ברע שרצה לכבוש טוב זה ונעמד מולו במדת החסד והאהבה שבו ללמד זכות על לוט ולעורר את נקודתו הטובה ולהצילו מכליון.

ומעשה אבות סימן לבנים, אף אנו נתעורר לקום בחצות לילה בכל יללתנו, ונתדבק אז לגילוי של הצדיק שמעורר את הרוח הטובה הזאת למעלה ומלמד עלינו זכות, ונשוב לצעוק ולבכות על ההעלמה הזאת היכן אנחנו בעולם והיכן הם מעשינו, אחר שכה נשגבה היא יקרת מעלתנו עד אין קץ ותכלית, לא נסכים על הימצאות הכתר העליון היקר והנכבד הזה בתוך מדמנת רשע וטיט ובכל כוחנו נשמח ונבכה ונרצה ונשתוקק להתגלות תפארת יקרתנו, והיא שתביא לנו את הישועה והגאולה השלמה.

**אף אנו
נתעורר לקום
בחצות לילה
בכל יללתנו,
ונתדבק
אז לגילוי
של הצדיק
שמעורר את
הרוח הטובה
הזאת למעלה
ומלמד עלינו
זכות, ונשוב
לצעוק
ולבכות על
ההעלמה
הזאת היכן
אנחנו בעולם
והיכן הם
מעשינו,
אחד שכה
נשגבה היא
יקרת מעלתנו
עד אין קץ
ותכלית**

ואז הזמן להתחבר לשמחה זו ולהאמין גם אנו בחלק הטוב שבנו, ו'לקום אז לעסוק בעבודת השם, לפרש שיחתו לפניו יתברך כי אז עיקר הבידוד" (לשון רביז"ל שם).

כך, שהקינה והצעקה בעת חצות לא באה מהצטברות של זעם ובוז על עצמו ולא מרוב גועל ותיעוב על מהותו, אלא להיפך, מכח ההתעוררות העליונה להביט על הטוב שבנו ומכח התעוררות הניגון והשמחה שה' שמח בנו, שהיא הנותנת לנו את התקווה ואת העין טובה שגם אנו נביט ברצון וכיסופים על חלק הטוב שלנו ונשתוקק ונחמד לעוררו משנתנו, וכמובן שכאשר הגישה לקינת חצות נובעת מהתעוררות שכזו הרי לאחריה מתוספת השמחה והאמונה בעצמו ביתר שאת.

התעוררות וגעגוע לשוב לה'

זוהי עיקר עבודתו של האיש הישראלי, להאמין במהותו של בר ישראל ולברר את הטוב מהרע, זהו שורש התשובה, לברר ולהעלות את חלק הטוב שבנו מכלל הבהמיות שמקפת אותו ולהבליט את הטוב הזה ולרצות לקרבו לשרשן, כמובן שובכים וזועקים ומקוננים אז, אבל לא מכווח תיעוב וגועל אלא להיפך, מכח רצון וחמדה לטוב הנפלא הזה שנגזר וטמון בנו, כאשר מטיים אוחז לניגון הנפלא הנשמע בעת הזאת במרום של 'שמח ה' במעשינו', כי כאשר נתונים בעצבות ומסתכלים ברע עין על עצמנו גוברת השכחה למה אנו מיועדים ומהי תכליתנו ועד כמה ה' אוהב אותנו ומרמז לנו בכל עת לשוב אליו, אבל כאשר מטיים אוחז לקול הנגינה הנעימה והמתוקה הזאת שמנגנת את יקרת הטוב שבנו, אזי אנו מתעוררים ונוכרים בטוב הנפלא המצפה לנו ומתעוררים לשוב אליו ולכסוף והלתגעגע אליו.

וכפי שרבי נתן גם מרחיב בהלכות השכמת הבוקר (ה"א) על עבודת קימת חצות ונורו של דוד שניגן אז על ידי רוח צפון שנשגבה בו, כלומר, בחצות הלילה עורר דוד המלך שהוא

התחדשות והתלהבות בשלושה דרכים

על עולם העשייה שסביבנו אין לנו שליטה. איננו יכולים לעצור את הזמן השועט קדימה. לא בידינו היא למנוע את הצטברות האבק ואת בלאי המכונה והגוף. אבל המוח שלנו ומחשבותינו, בידינו הם בהחלט. עשרות פעמים חוזר מוהרנ"ת ומשנן באוזנינו את חוק הטבע הפשוט והיסודי כל כך שניסח רבינו הקדוש ז"ל - אין שתי מחשבות יכולות לשכון במוח האנושי בבת אחת! ועל כן, ברגע שהאדם בוחר לחשוב מחשבה מסוימת, נדחית מאלוהי המחשבה הקודמת. אמנם מלאכה מייגעת היא לברור ולבחור את המחשבות ללא הסחת דעת ולבלי להניח למחשבה לשוטט מעצמה - לשוטט אל מצולות הים ר"ל, אבל היא, היא מלאכתנו עלי אדמות. כמו"ש מוהרנ"ת: "עקר המלאכה והאמנות של האדם, להזדרז במחשבתו לנקותה ולטהרה מפיסלות. כמו הפעל מלאכה שפופר ומטוהר את הפלי וחותה ומנסר סביב הפלי כל המותרות והפיסלות כדי להוציא פלי למעשהו... על-ידי ששומר את המחשבה פחית השוערה וזה עקר מלאכתו של האדם פחית ואמלא אותו וכי יבנה מלאכה" (תפילין ו' ל"ג) ואם בידינו שלטון ולשנות את מחשבותינו - בידינו גם לקטוע את רצף הזקנה, שהינו פרי ותוצר מחשבותינו, ולנער את האבק מעל תורתנו, תפילתנו ומצותינו.

לשכוח, לשכוח ולשכוח!

אחד המקומות בהם מפליא מוהרנ"ת לברר את עצת ההתחדשות הינו הלכה ד' בהלכות בב"ח. וממנה יפרדו כמה ראשים - שם האחד - שכחה - לשכוח ולמחוק במחשבתנו את כל הזיכרונות המונעים אותנו מלהתחדש. למדנו זה עתה, כי הזקנה הינה תוצאה של חזרה על אותה פעולה. אבל כל נשכח - כי הזקנה הנפשית מתרחשת בסופו של דבר, במוחנו בלבד - משכן הנשמה. ה"דבר הזה" שמזדקן הינו הבריאה הרוחנית, שאנו בעצמנו בראנו וחוללנו באמצעות מחשבותינו והיא אינה קיימת אלא שם - במחשבה, המוח, הוא זה שסופר ומונה וזוכר את מספר הפעמים בהם חזרנו על אותה פעולה. העולה מן הדברים הוא שאם נבחר לאמץ את דרכו של רבינו הקדוש (שהודות למוהרנ"ת ז"ל, זכינו להכירה בדיוק ובפירוט רב (בשיהר"ן כ"ו) - "שאצלו הדרך, נקבל מה שיעבר ויהלך, נפסק והולך לחלוטין! ואינו חוזר בדעתו עוד פלל. ואינו מבקבל כל עצמו עוד בפה שפך עבר ויהלך וזה" - נזכה אף אנו לעקור את הזקנה משורשה. וזאת למדוע - כי המוח, הרי מוחק מעצמו ושוכח, כל הזמן, את רובם של זיכרונותינו. החחלה - איזה אירוע לזכור ואיזה לשכוח, מתקבלת במוחנו על סמך מספר הפעמים, בהם חולף האירוע במחשבתנו. כאשר אנו חוזרים ומהרהרים באירוע מסוים, אנו מגלים דעתנו, כי הינו חשוב לנו וראוי הוא שנגזרו במחשבי זיכרונותינו לבלי למחוקו. ע"כ, כל מה שעלינו לעשות הוא - לא לעשות, כלומר -

האם בידינו לעצור את תהליך ההזדקנות?

שנת ה' אלפים תשפ"ג לבריאת העולם החלה זה הזמן לחדש ולהתחדש בעבודת ההתחדשות. "כי כל ענינו (של רבינו הקדוש) הוא בחינת התחדשות נפלא ונורא מאד מאד שייכול לקרם ולחדש הנפשות שיערדו ונפלו מאלפים שנה, וכמה נלגולים עברו עליהם וכי" (ע"ת ש"ד) המעיין, בשימת לב, ב"צוואתו" של רבינו הקדוש, הלא היא התורה "תקעו תוכחה", ישכיל כי עיקר ירושתו הטובה של רבינו הקדוש, לנקשרים בו, היא היכולת המופלאה להתחדש. מלבד הציווי הגדול בקום עשה, עוד הוסיף רבינו הקדוש לאסור עלינו בלא תעשה, באזהרה ובנערה, את ההיפך ממנה - את הזקנה - "וזהוהי בקול גם וגער בני ואמר בזה הלשון: אלת טאר מען ניט זיין - זמן אסור להיותו" (ע"ת ר"ג) והתמיהה עולה ומתבקשת מאלוהי - וכי בידינו היא? הלא הזקנה היא חוק הטבע שטבע הקב"ה בעולמו ואין בריה שנפלטה ממנה? אכן כן! לא בשמים היא... אלא בפיו ולבבך לעשותו ובלבד שנתקשר בלב ונפש למי שהעיד על עצמו, כי הוא מתחדש ללא הפוגה, בכל רגע ורגע, עד שאפילו הבל פה אינו יוצא מפיו ללא התחדשות.

מה בין זקנת הגוף לזקנת הנפש?

מהות הזקנה, למתבונן, הינה - התחברות והצטרפות השפעת הזמן. חפץ, העומד ללא שימוש, צובר, עם כל יום שחולף, שכבת אבק נוספת על קודמתה מאמש. אפילו כלי רכב, העשוי פלדה מחוסמת, נשחק ומתבלה עם כל יום שחולף. זו המציאות בעולם העשייה החומרי. זו היא זקנת החומר. עיקרון הצטברות והשפעת הזמן, תקף גם בעולם המחשבה. זקנת ותשישות הנפש, כותב מוהרנ"ת (בהלכות בב"ח ד'), הינה תוצאה של הצטברות וקישור מחשבותינו וחוויותינו מיום ליום. לדוגמה - מצוות תפילין - רק הנחת התפילין הראשונה ביום קבלתנו על מצוות, הייתה חדשה "באמת" עבורנו. מאז ועד עתה, אנו חוזרים על פעולת הנחה יום יום, ועם כל יום שחולף, ההתלהבות הראשונית, הולכת ומתפוגגת. עד שהמצווה היא מקינה אצלנו ואנו מקיימים אותה כמצוות אנשים מלומדה. מה עושים? כיצד מציעים את המצווה? איך חוזרים אל ההתלהבות הראשונית? עצות רבות, יעצנו רבינו, להשגת ההתחדשות. אנו, ברשותכם מנה שלוש מהן, כפי מיסת היריעה.

כולהו במחשבה איתבירדו

אליבא דאמת, אומד מוהרנ"ת, אין שקד יותר גדול מהמחשבה כי אנחנו מניחים בכל יום שוב ושוב את אותן התפלים מתפלים את אותה שחרית, לומדים את אותו דף גמרא ומשתטחים את אותה השתטחות על ציון רבינו הקדוש

לא לחשוב - פשוט להעביר את מטה הקסמים של השכחה שוב ושוב על המחשבה, כמו שמעבירים מנב (ווישער'ל בע"ז) על שמשת הרכב, ברצוא ושוב ומנגבים ממנה את מי הגשמים. ואז, בכל פעם שנגיח תפלין, נניח - מבחינת 'חווית המוח' - כמו בפעם הראשונה ממש, (וכבר אמרו דורשי רשומות כי שמו הק' - נחמ"ו, עולה בחשבון מח"ק, לרמוז ולרמז אודות חלקה הכביר של עבודת המחיקה במורשתו של רבינו הק').

עינים לנו ולא נראה את ההתחדשות התמידית

זה כמובן נשמע כמשימה על טבעית, בלתי אפשרית בעליל. אי לכך ראה מוהר"ת לנכון, לתומכה ולסעדה בעצות ודעת נוספות. אליבא דאמת, אומר מוהר"ת, אין שקר יותר גדול מהמחשבה כי אנחנו מניחים בכל יום שוב ושוב את אותן התפלין, מתפללים את אותה שחרית, לומדים את אותו דף גמרא ומשתטחים את אותה השתטחות על ציון רבינו הק'. וכך הוא ז"ל מסביר: "השם והקבר מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ואין יום דומה לקברו ואין שעה דומה לקברתה, וכמוכא בכתבי האר"י באריכות מזה גדל השנויים לאין מספר הנעשים בכל יום ויום ואפילו בכל שעה ושעה... כמ"ש: 'ואין שעה זו דומה לשעה זו, ומי שמסתכל בענין הלוח המפולח וכו'בים ושנוי מצבו ומעמדו, ואיך ברגע אחד הם באפן אחר והפולח בו יקרה מארעות שונות מהולד ברגע שקדם לזה, ומי שיתכל ויבין בעולמות העליונים שאין להם קץ ומספר, ואם תפקח עיניי שכלך ותשקיל דבר, כי אין שכל בכל אדם לעמד על כל פרטים... וקצת תבין איך משתנה מעמד ומצב העולמות שהם הלבשוני של האין סוף ברוך הוא לכמה שנויי בכל בע"ז ורגע" (שם) אם לא היינו מאבדים בחטא אדה"ר, את היכולת להביט בפנימיות העולמות, היינו רואים בחוש כיצד כל מצווה ומצווה וכל תפילה ותפילה הינה מציאות חדשה לחלוטין, שונה בתכלית מחברתה, שקדמה לה. עולם אחר, מוחין אחרים, גוונים ואורות שונים ללא כל השוואה. ממש פנים חדשות באו לכאן.

לשכוח = לחיות במציאות האמיתית!... וההתחזקות העולה

את הראיה הרוחנית איבדנו, אבל להאמין - יש בכוחנו ואף מחויבים אנחנו. לאור הדברים הנ"ל, ברור כי השכחה אינה אילו תחבולה מחשבתית, אלא המציאות האמיתית בעצמה. לזכור את מה שהיה אמש, להשוותו ולהביט ממנו ראייה לווהו, פירושו לחיות בעולם דמיוני, שקיים רק בכוח המדמה שלנו, אבל לא בעולם האלוקי האמיתי. מוהר"ת ז"ל לוקח את הדברים הללו ומוציא מהם התחזקות נוראה - "אם יסתכל האדם על עצמו היטב יראה שכל הבבלולים ופיליות וירידות וחלישות הדיעות שיש לו, הכל הוא על-ידי רבי המחשבות מיום שעבר ליום הבא ומשעה לשעה... כי צריך האדם לסלק מדעתו ולהעביר ממחשבתו לגמרי כל מה שעבר ביום העבר או בשעה העברה, ודמה בעיני עצמו בכל יום ואפילו בכל שעה, כאילו היום נולד בבחינת 'אני היום ולחתי'... שצריך לחשב בכל יום

ובכל עת ושעה כאילו היום ובאותה השעה הוא נולד ונבא לעולם ורצוה להתחיל להכיר את מי שאמר והיה העולם. ואף-על-פי ששכר היה כן אלפים ורבי רבבות פעמים שצריך להתחדש ולהתחיל להתקרב להשם יתברך ולא עלתה בידו, ואפילו אם נפל בכל פעם למה ששפך ר"ל, אף-על-פי-כן אל יסתכל על זה כקל, ויטכח כל זה, כי זה היום והשעה שהוא עומד בו עתה עדין לא היה בעולם ומי יודע מה יכול לזכות עדין עתה באותו היום ובאותה השעה. (בב"ח ד')

והדרך השלישית להתחדשות

דיברנו, א"כ, על שתי דרכים להתחדשות, שתיים שהן אחת - שכחה ואמונה בחידוש העולם. נסקור עתה, בקצרה עוד דרך נוספת (בטרם נעביר על המאמר את מטה השכחה ונפנה למאמר הבא). רלו"ז צ"ל היה מרבה לדבר על הצורך בהתחדשות. בדבריו, גיל היה להשוות בין צרכינו הגופנים, בהם אנו מתחדשים תדיר, לבין צרכי הנשמה עליהם רובצת זקנה. ובאמת - מדוע ולמה יהיה כן? מדוע אנו נלהבים ומתחדשים לקראת כל סעודה כאילו לא אכלנו מימינו מה שאינו כן, לצערנו בעבודת ה'! אם נדקדק נבחין כי, אליבא דאמת, גם באכילה ישנה מידה מסוימת של זקנה והתיישנות. הלא אם נאליץ לאכול יום יום את אותו מאכל, במהרה נקוץ בו. אם נסוּף לדקדק, נבחין שגם אותו מאכל נמאס, יהיה ערב לחינו כצפויחית בדבש אם נאכל אותו אחרי שהתיישנו ברעב קשה. מצירוף הדברים עולה, כי הגורם להתלהבותנו, המתחדשת בעת עסקנו בתאוות הגוף, הינו ההנאה שאנו מרגישים. וההנאה - הינה תוצאה של סבל שקדם לה - רעב, צמא וכו'ב - תאוה הבאה על סיפוקה. וככל שגדלה התאוה ר"ל וגדלים המחסור והסבל, כך יתעצם העונג הבא בעקבותיהם בעת מילוי החיסרון. וכמובא בשה"מ (פרישות א'): "אדם המתנהג בפרישות ואחר כך חוזר מפרישותו, על ידי זה הוא נופל לתאוה נוספת ממה שהיה לו קודם פרישותו".

אין התלהבות והתחדשות אלא במקום עונג והנאה

עפ"ז מובן היטב, מדוע "נפרדת תאוותינו בעבודת הבורא" (לשון "שערי תשובה" לרבינו יונה) ואינו מתאוים ומתלהבים לקראת תפילה או דף גמרא, כשם שאנחנו מתלהבים לקראת אכילה וכדו' - כי חסרה לנו ההנאה שבתפילה ובלימוד. כי אנו חסרים את הרעב והצמא לתורה ולתפילה, שהם, כאמור התנאי הקודם שבלעדיו אין הנאה. הרי ברור כשמש שלו הרגשנו עונג בתפילה ובלימוד כשם שאנו מרגישים באכילה, היינו מתלהבים לעסוק בהם בכל יום מחדש ללא זקנה וליאות כלל. העצה היעוצה, איפה, להתחדשות בעבודתנו, הינה - לטפח את רגש ההנאה מהמצוות. ואת זה נעשה ע"י שְׁנוּפֶפֶח וּפְתָח את הרעב, היינו את הכיסופים, הערגה והצמיאון לתורה ותפילה. וכיצד מפתחים כיסופים וערגה? זאת יודע כל חסיד ברסלב - ע"י עצת העצות והתבודדות. ע"י שנטפוח לבנו כמים לפני ה' ונבקש להאמין במעלת המצוות ושכרן הכביר והעוצם. גם יועיל מאוד, כמובן לימוד ועיון בטעמי המצוות ומעלתן כפי שמגלה לנו מוהר"ת ז"ל בליקוטי הלכות. ///

אם לא היינו מאבדים בחטא אדה"ר, את היכולת להביט בפנימיות העולמות, היינו רואים בחוש כיצד כל מצווה ומצווה וכל תפילה ותפילה הינה מציאות חדשה לחלוטין, שונה בתכלית מחברתה, שקדמה לה. עולם אחר, מוחין אחרים, גוונים ואורות שונים ללא כל השוואה. ממש פנים חדשות באו לכאן.

איך להיות ברסלביר עם כל הלב - בכל מקום שרק יהיה?

ונביא דוגמא לכך: לר' יצחק בנו של מוהרנ"ת היו מניעות לבוא להתארח אצל אביו בשבת, ויש מכתב שר' נתן כותב לבנו שיותר חשוב אצלו מה שהוא בא אליו לשבת אחת פעם ברבע שנה עם מניעות, ממה שהוא יגיע הרבה שבתות בלי מניעות! מזה רואים שיותר חשוב מי שבא פחות פעמים לבית הכנסת של הצדיק עם מניעות, ממה שהוא מתפלל כל יום עם אנשי הצדיק בלי מניעות.

Ⓜ

עוד רווח גדול מאוד שיש לך בזה שאתה מעורב עם העולם, שאתה יכול להפיץ את דעת רבינו בעולם. כמו שידוע השיחה שרבינו אמר שהוא רוצה שאנשיו יהיו מעורבים עם העולם. ור' נתן בראש השנה הראשון אחר הסתלקות רבינו, הלך להתפלל בבית הכנסת הגדול של העיר אומן, לקיים את רצונו של רבינו הקדוש. רק אחר כך כשהתבונן ר' נתן בחשכות והסתירה שקיים בעולם על עניין רבינו, הבין בדעתו, שאם אנשי שלומוני רק יהיו מעורבים עם העולם, יחלש מכך אורו של הרבי, ומאז התחיל מוהרנ"ת לדבר ולפעול להקמת ה'קלויז' ע"ש רבינו ז"ל, כדי שאשו של רבינו ימשיך לבעור. אבל הנקודה שרבינו רצה שנהיה מעורבים עם העולם היא, כדי שנוכל על ידה להשפיע ולהפיץ את דעתו הקדושה בין כל יושבי תבל, לקרבם כולם לתכלית הנצחית.

רבינו לא רצה שנהיה עצים יבשים חלילה, רבינו רצה מאיתנו שנחשוב ונשתדל להפיץ הלאה את האור הגנוז. וכשמעורבים עם העולם, אפשר יותר בקל להשפיע עליהם, ולהכניס את עצות ודעת רבינו בעולם. הנה נקריט לפניך הזדמנות פז להיות מעורב עם העולם כרצון רבינו ז"ל, ועל ידי זה להטעים את הבחורים מהיין ההונגרי... (רבינו אף נתן לך 'אישור' מיוחד לדבר מדיבוריו אפילו שלא בשם אומרים) כשעל הדרך תרויח גם את מה שרבינו אומר בתורה ז', שעל ידי שמדברים עם חבירו ביראת שמים, נתרוקן שכלו מהדעת שיש לו כעת, וזוכה לקבל מקיפים חדשים. דהיינו שאתה עצמך תתקרב יותר לרבינו על ידי זה. אתה יכול לדבר עם חבריך מהתחזקות, התבודדות, וכו' ולזכות לשמש את רבינו בכך.

Ⓝ

גם אם אתה מפחד לדבר דיבורים מרבינו, פן יגלו שהדיבורים ממקור קודש חוצבו-רבינו הקדוש ור' נתן ז"ל, עצם זה שחברייך לספסל הלימודים רואים בחור שמתחזק בכל מצב, שרואים ברסלב'ר בחור, שאפילו אם בארוחת צהרים נכשל

Ⓜ

שלום וברכה.

ברוך השם הימים הקדושים של תשרי עברו עלי בהתעלות גדולה בין חבריי אנשי הצדיק, בהם זכיתי לשאוב ולהתענג באור רבינו כל הזמן. להתפלל כל יום בבית הכנסת הנקרא על שמו ז"ל, ממש הרגשתי בגן עדן התחתון.

אך מאידך לא זכיתי ללמוד בישיבה הקרויה על שמו ז"ל כך שסביבתי ביום יום היא בין בחורים שאינם מקורבים לרבינו (בינתיים) וכל השיג ושיח הוא שונה וכו' איך אני יכול להמשיך עם האור והדרך של רבינו אף בתוך הישיבה. כשכלל זה מתווספים גם מניעות מצד הישיבה, וכו'?

Ⓜ

Ⓝ

רבינו אומר בתורה נ"ד שאדם צריך להסתכל כל הזמן על כל מה שקורה איתו, ולקחת מזה רמזים לעבודת השם. בכל דבר שקורה בעולם, בכלל ובפרט, יש רמזים גדולים לעבודת השם, רק צריך להתבונן בהם, ולהגדיל בינתו ברמזים, מה רצה השם יתברך לרמז לי בזה.

הדרך להגדיל את הדעת בזה, היא על ידי בקיאות גדולה בספרי רבינו, ובפרט כשמרבים לשקוד על ספרי התלמיד הגדול ר' נתן ז"ל, רואים את החסד והרחמנות הגדולה של השם יתברך בכל פרט ופרט של הבריאה. ואיך אפשר לתרגם כל דבר לשפת המעשה, להתחזקות בעבודת השם.

לדוגמא, במה ששאלת. אפשר לראות בזה הרבה נקודות אצל רבינו, שאתה זוכה בהם על ידי שאתה לומד בישיבה, עם בחורים שלא זכו לדעת מרבינו. כגון מה שרבינו אומר בתורה ס"ו, שמניעות הם סימן על גדולת הדבר, וכשהשם יתברך רוצה שיהיה לאדם חשק גדול לדבר שבקדושה, הוא מזמין לו מניעות, כדי שיחזור ויחשב אצלו אותו הדבר. כמו כן בענייך, שיש לך מניעות על ענין רבינו, על ידי דייקא אתה רואה את גדולת הדבר, ועל ידי שתתוקק לאותו ענין, תזכה לקבל הרבה יותר מבחור אחר שמסתובב כל היום בין חברים מקורבים, שיכול להיות שמכיוון שאין לו את אותו כח המכריח אין לו כל כך כיסופים והשתוקקות לקיים עצות רבינו כמוך, ואינו זוכה כל כך כמו שאתה זוכה.

דברי הנצואים

חסידיים, מוטל עליו יותר לחפש בכל כוחו להתקרב לרבי, ללכת בדרכיו ולקיים עצותיו, הדבר הראשון הוא כמונבן ללמוד כל יום, הרבה, את ספרי רבינו הקדוש, תמידיו כסדרו, לא כמצוות אנשים מלומדה, רק עם חיפוש, לקבל את רוח הצדיק, ולהתקרב אליו יותר, עם אמונה שכאן מונח כל הצלתי ותקוותי שלי ושל כל העולם, וכל הרפואות והעצות שצריכים בדור זה, מונחים בספרים יקרים וחמודים אלו.

ועוד דבר, להסתובב בין אנשי שלומינו, לדבר ביחד בעבודת השם, כל אחד מה שהאיר לו השם יתברך בעבודת השם, ובגדולת הצדיק הקדוש, שאנו זוכים להסתופף בצילו, ולחטוף כל הזדמנות שיש להיות עם אנשי הצדיק, אם זה ה'חבורות' שמתקיימות לבחורים, או סעודה שלישית וכו', כך תזכה לקבל ולהתקרב יותר ויותר לרבינו הקדוש.

יהי רצון שנזכה.

אשרינו ואשרינו.

רבינו לא רצה שנהיה עצים יבשים חלילה, רבינו רצה מאיתנו שנחשוב ונשתדל להפיץ הלאה את האור הגנוז. וכשמעורבים עם העולם, אפשר יותר בקל להשפיע עליהם

קצת בדיבורים בטלים חס ושלים, זה לא סותר שהוא מתחזק אחר כך לברך ברכת המזון בקול, בכיסופים ורצונות, כי הוא יודע, שאף על פי שחוטפים "סטירה", ממשכים הלאה בעבודת השם ומתחזקים בכל מצב, כמו שרבינו אמר שאפילו כשנופלים אלף פעמים חלילה, צריך להתחיל מחדש כאילו לא היה כלום.

כשבחור רואה את חבירו שיש לו יצר הרע בדיקו כמותו. ואף על פי כן, יש לו כח עליון ופלאי להתחזק בכל מצב, וש לו חיות כזו בעבודת השם כמו שרבינו נותן לאנשיו, זה לבד גורם לו להבין שיש כאן כח גדול, שיש לו מה לבדוק ולחפש פה... כשאת זה גרמת אתה על ידי ששימשת דוגמא אישית להתחזקות של הרבי, ועל ידך ראו מה שאפשר לזכות אם הולכים בדרך של הרבי... ואפילו אם יש לחברייך שסביבך מניעות להתקרב לרבינו, כרגיל אצל הבחורים הצעירים, שיש להם מניעות גדולות יותר, לעזוב את כל הסביבה והקהילה וכו'... עם כל זה, בדעתו ומוחו נכנס, שיש כאן אוצר גדול שחייב בדיקה....

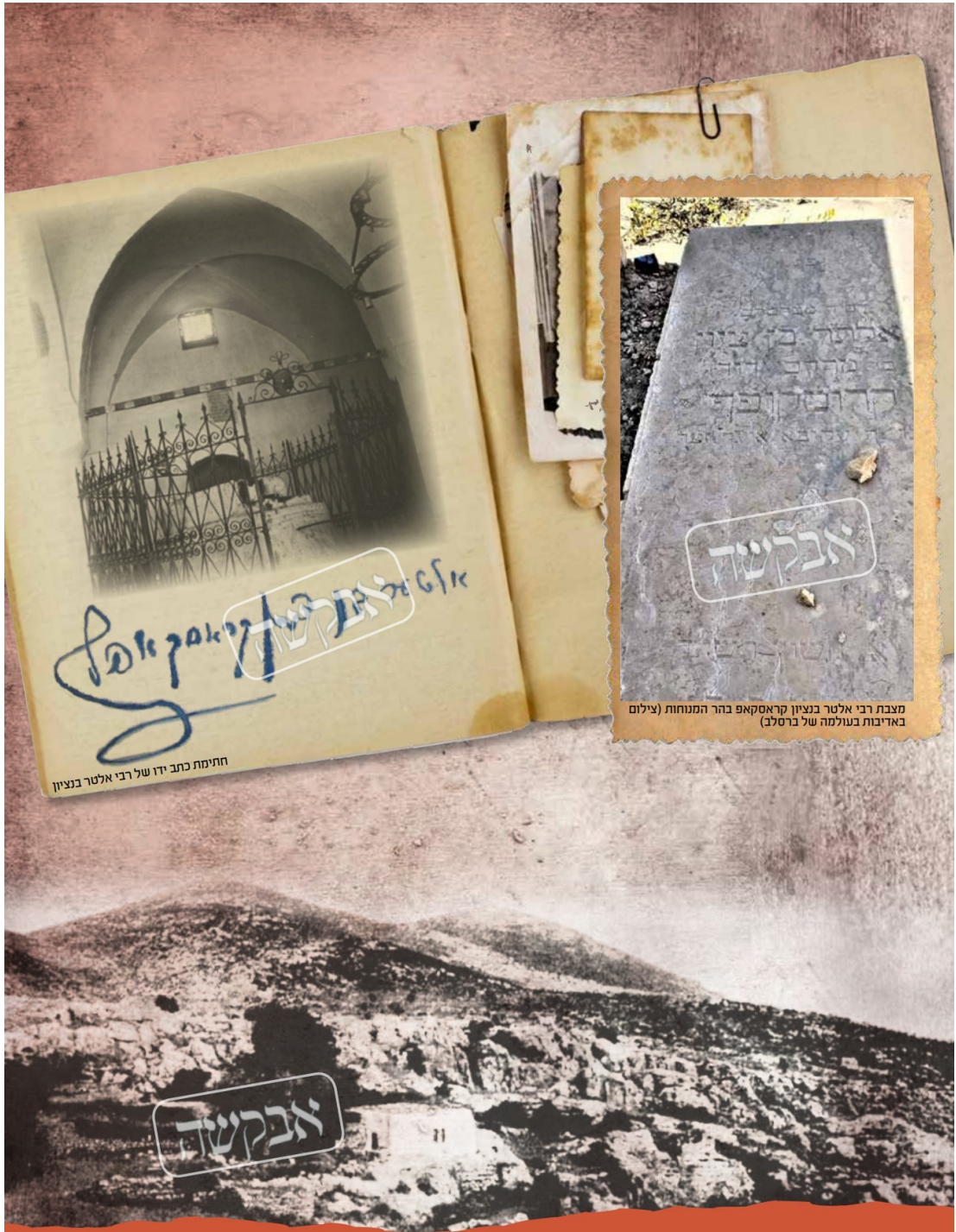
אך כמונבן שאחד שלא מסתובב כסדר בין ברסלב'ר

בחור יקר! ניתן לשלוח שאלות, התלבטויות, בענייני עבודת ה', בדרכי רבינו הקדוש, וכיוצא ב, באמצעות הקלטת השאלה בטל' המערכת: 02-539-63-63, שלוחה 5, או בשליחה לפקס: 02-318-077.

עבדא דקודשא ברין הוא

ההתקרבות בפולין, העליה ארצה, והתקופות הממושכות בעבודת ה' בדיבוק חברים עם החבריא באתרא קדישא מירון || החריפות והשקידה הבלתי מתפשרת לצד ישוב הדעת והטיה כלפי חסד || **מפרקי חייו של החסיד היוקד רבי אלטר בן ציון קראסקאפף זצ"ל** בעקבות גילוי קברו החודש בהשגחה פרטית מופלאה ימים ספורים לפני היארציית בי"א חשון, ועובדות לזכרו של אחיו החסיד הנלבב רבי אברהם משה זצ"ל הי"ד

דוד דגן

מצבת רבי אלטר בנציון קראסקאפ בהר המנוחות (צילום באדיבות בעולמה של ברסלב)

והיה בשמחה גדולה עד אור היום. הרי מירון וציון הרשבי" בימים עברו

הימים ימי ראשית התפשטות אורו של רבינו הק' בפולין. באותה תקופה התיישב בלודז' רבי שלמה גבריאל הכהן, חסיד נלהב שכל דבריו כנחלי אש. הוא התקרב לאורו של רבינו יחזקאל עם חברו הגאון רבי מרדכי הלברשטאט (לימים מורה צדק בסוקולוב), בעקבות פגישה נלכבת עם ר' נחום הסגלדר בעיירה לומנאז. עתה, משהעתיק מושבו ללודז', החל להבעיר בה לבבות באשו של הרבי.

אחד מצורביו לודז' הוא ר' אלטר בנציון קראסקאפף, שקדן עצום מצאצאי הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע, שנולד בשנת תרנ"ד לאביו רבי מרדכי דוד. גצים משלהבת לבו של רבי שלמה גבריאל נאחזו בנפשות ר' אלטר בנציון ואחיו ר' אברהם משה, שהיה מבוגר ממנו בשש שנים, והם התודעו שיש נחל נובע בעולם.

בצל ציון המצוינת

כיוון ששומע ר' אלטר בנציון על גודל מעלת ההשתטחות על ציון רבינו, נוסע הוא לאומן ויושב תקופה מסוימת בסמיכות לציון הקדוש. בהיותו כלי מלא וגדוש בתורה ויראה, נהג באותם ימים למסור מדי שבת בשבתו שיעור במדרש על הפרשה, ורבים מתושבי אומן באו לשמוע את שיעוריו. מלבד חסידותו, בקיאותו בבבלי וירושלמי היתה מפליאה, לצד כוחו בעיני בעומקה של תורה, ופיו הפיק מרגליות.

לא אורכים הימים ורבי אלטר בנציון עולה ברינה לארץ הקודש. אך מעטים עשו זאת באותם ימים. הוא היה מראשוני החסידים שעלו מפולין ארצה. כאן התחבר עם אנשי דירושלים, במיוחד נקשרה נפשו בבחור יעקב זאב ברזסקי בן השש עשרה, שעלה אף הוא באותו פרק זמן מפולין ארצה לאחר שעשה תקופה באומן.

על אף הפער בין הגילאים, התחבבו השניים זה על זה עד מאוד, הגו יחד בספרי רבינו ושחו שיחות חברים בעבודת השם. לקראת ל"ג בעומר תרפ"ב יצא יחדיו למירון, להילולא דברי יוחאי, כשמצטרף אליהם רבי ישראל בער אודסר מטבריה. בבואם לצפת התאכסנו בבית רבי אבנר לורברבוים, שחיבב את חסידו ברסלב. הוא נתן להם חדר מיוחד ונהג בהם כבוד. בביתו התאכסנו עד לאחר שבת, אז השיכו מירונה.

במהלך שהותם בבית רבי אבנר, שח להם בנו הבחור פריץ: "הידעתם? בן דודי שמואל הורוץ, הדר כאן בצפת, מתקרב לאחורונה לתורת ברסלב". בשל ההתנגדות העזה ששררה בצפת של אותם ימים, נשמעו הדברים באוזני השלושה כלקחים מעולם הדמיון, וסברו כי מתלוצץ הוא מהם. כך גם כשסיפר הגער לבן דודו שמואל כי בבימת מתאכסנים חסידו ברסלב, פג לבו מלהאמין.

הר מירון נשקף מצפת. צילום משנות התר"ן

עם בני החבריא בארץ הקודש

אולם די ההשגחה הפנישה בין השלושה והגער שמואל במירון בצל העיר וקדיש. פגישה זו היתה גורלית והשפיעה על רבי שמואל הורוץ לכל ימי חייו. לאחר ל"ג בעומר נסעו הכל לביתם, מלבד רבי אלטר בנציון שנשאר בצילא דרשב"י עד לחג השבועות כדי לעשות בעבודת ה' במקום קדוש זה. שמואל, שבלבו גמלה ההחלטה להישאר אף הוא במירון, נקשרה נפשו ברבי אלטר בנציון והם נדברו יחדיו להיות חברים בעבודת ה' וגם כשלא יהיו בצוותא יכתבו מכתבים זה לזה.

בעקבות התקשרות אמיצה זו הפך ר' שמואל לאחד מאותה חבורה מעוטת הכמות ורבת האיכות, שהיו מרבים להתוודע יחדיו ולעשות בעבודת ה'. במיוחד דבק ברבי אלטר בנציון והחשיבו לרבו וידידו הנאמן. רבי אלטר בנציון, שראה מאורות מימי, העביר לשמואל הצעיר כל חלב וכל דבש, ועזה כמות היתה אהבתם זה לזה.

לאחר חג השבועות נסע רבי אלטר בנציון ירושלימה, ושמואל שב לביתו שבצפת. אך הגעגועים לרבו וידידו לא הרפו ממנו והוא התיישב לכתוב לו מכתב היוצא מן הלב, הפותח במילים:

"...לכבוד ידידי אהוב נפשו מו"ר הצמוד וחובק בקירות לבי הרה"ח החריף ובקי מלא וגדוש בש"ס ופוסקים ויראת שמים וחסידות וממולא במעלות ומידות טובות החפץ באמת ותמים לעבוד את ה' כש"ת כמה"ר אלטר בן ציון שליט"א שלמו והצלחתו בתורה ותפילה ומעשים טובים ברוחניות וגשמיות, יתרומם מעלה מעלה עד בלי די וימלא כל משאלותיו לטובה אמן.

"ראשית העני להודיעו שלומי ב"ה כי אכתוב בריאים יתן ה' שנוכה לעת עתה להתבשר זה מזה בבשרות טובות ובמהרה בקרוב להיות ביחד על התורה ועל העבודה יומם ולילה ולעבוד ה' באמת ותמים ולבקש ולהתפלל ולהתחנן מפני ה' עלינו ועל כל ישראל..." (מוצש"ק פ' קרח [ער"ח תמוז] תרפ"ב צפת; מכתבי שמואל ח"ב, א)

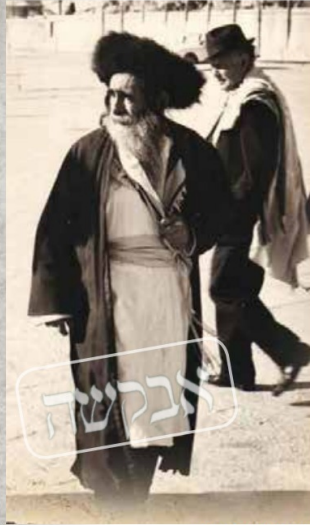
בשנים הבאות יבלו שניהם, יחד עם שאר החברים תקופת ממושכת בעבודת ה' במירון, המתוארות בקולמוס לבו הגדול של רבי שמואל:

"...ובליל ערב יום כיפור אחר הכפרות, שלחנו את ר' ישראל דב לצפת שישחטם, וגם יביא אוכל, ואז היה לו נס בדרך, כי ערבי אחד רצה לעשות להם רע וה' עורם, ואחר כך בערב יום כיפור באמצע היום בא עם האוכל למירון עבור כולם, אבל הוא היה מאוד עיף ויגע, ועל כן לא היה יכול ביום כיפור בלילה להתעורר ולומר איהו דבר, אבל ר' אלטר בנציון ריחם עליו ודיבר עמו דברי התעוררות, ונתעורר מזה, ושכח מהשינה והעייפות, וישב את עצמו אצל ציון רבי אלטר זי"ע, ואמר ליקוטי תפילות בהתעוררות גדול עד הבוקר בלי הרף" (ימי שמואל, פרק ס"ד)

"הנהגה בכל עשרת ימי תשובה היינו עושים הסדר והעבודה כמו קודם ראש השנה הנה"ל, ועוד ביותר תוספות, והלכנו כל יום אצל מערת בית הלל ושם למדנו סיפורי מעשיות, ופעם אחד למדנו המעשה של השבע בעטלירש מיום ה' דאס ארץ ביינקט צום קוואל (הלב משתוקק למעיון), ונתעוררו כל כך ר' אלטר בנציון ויעקב זאב מזה, כי נכספו והשתוקקו לציון רבינו הק' באומן, הנחל נובע וכו', ורקדו אחר זה בהשתוקקות ובהתעוררות כזה עד כלות הנפש" (שם, פרק ס"ה)

תמיד השתוקק רבי אלטר בנציון לציון רבינו. כאשר חלה רבי ישראל בער אודסר והחברים שלחו לו מכתבי חיוק, הוסיף וכתב לו: "אעפ"י שקשה וכבד עלי מאוד ומאד לכתוב, כידוע מפני חלישותי, אעפ"י אכתוב לך מעט שיועיל הרבה: אינני עצה ותקיים ויהי לך רפואה שלימה א"י"ה. תצויר במוחו שאתה במקום שצריך לעמוד... וכו' ותקשר עצמך בכל כוחך. קיין גרעסר זאך פין דעם איז נישט פאר האנדען (דבר גדול מזה - אין בעולם)" (מכתבי שמואל ח"ב, לב)

באותה תקופה עלה ארצה ר' יצחק מגדל ורטנברג, אף הוא מאנשי בלודז' שעשה תקופה ניכרת באומן, וכאן בארץ ישראל הצטרף לחבורה הקודשה. כך למשל מספר רבי שמואל על הימים שאחרי חתונתו: "ביום השני בקשתי מחותני שביקש את ר' אלטר בנציון שיבוא אצלי ללמוד עמי כל שבעת ימי המשתה, וכן עשה חותני נ"י, ובא ר' אלטר בנציון אלי לבית חותני נ"י, והיינו שנינו ביחד, ולמדנו כל יום מעשה מיום אחד מהשבעה בעטלירש שבא שבעת ימי המשתה ונתנו דרשה גשגאק וכו', וכן למדנו שאר ספרי רבינו

ר' יעקב זאב ברזסקי

רבינו, רבי וועלול נוג לתאר בערגה כי כאשר רבי אלטר בנציון דיבר "דבש היה נטף מפיו" מרוב שהיו דיבוריו נפלאים ומתוקים ביותר.

כל אחד וה'מעשה' שלו

הרה"ח רבי יעקב מאיר שכתב שליט"א מספר בשם אביו רבי דוד זצ"ל, שכאשר למד רבי אלטר בנציון בציבור אנ"ש את המעשה 'מאבדת בת מלך' הפותחת "אין וועג האב אב דערציילט א מעשה" - בדרך סיפורי מעשה - הרים אצבעו והצביע על כל אחד ואחד בנפרד וקרא: "און דאס איז די מעשה! און דאס איז די מעשה!" - זה הוא המעשה! וזה הוא המעשה! כך עבר על כל הנוכחים, להדגיש כי כל אחד ואחד הוא המעשה' בעצמו, ואף על פי שעובר עליו מה שעובר, הסוף והאחרית בוודאי יהיו לטובה. כשהתקרב רבי שמואל צ'צ'יק לברסלב, כאשר רבי אלטר בנציון היה כבר מבוגר יחסית, הוא היה מסוגר ומבודד בד' אמותיו וקשה היה לקשור עמו שיחה, אולם מאחר ושמעו רבי שמואל צ'צ'יק כי באמתחתו אוצרות יקרים, עשה כל טעדיק כדי לשהות במחיצתו, והיה לו לביטוי ממציע לו את עורתו, בהיותו אדם מבוגר הקוק לעורה לעתים, כך יצר עמו קשר וקיבל ממנו דברי אלוקים חיים, שעליהם שש כמותא שלל רב.

בשנותיו האחרונות חלה ורוחק למיטתו, והיה רבי שמואל הורוויץ עולה רבות לביתו לבקרו, ואף שלח את בניו שישוה לצדו ויסעודוהו בכל מה שיצטרך. ר' שבתאי בנו של רבי שמואל סיפר כי כשהיה אצלו, היה רבי אלטר בנציון מנקש ממנו לשיר אותו את ינוני הימים נוראים. באחת הפעמים פנה אליו בשאלה "אתה מכיר את היעלה'ס? כשמותו לפיוט שנתנו לומר ביום הכיפורים 'עלה תתנונו' ויחדיו דימרו שעה ארוכה בדביקות רבה את הפיוט, בנינו הידוע של הבעש"ט הקדוש.

בהיותו כלי מלא וגדוש בתורה ויראה, נהג באותם ימים למסור מדי שבת בשבתו שיעור במדרש על הפרשה, ורבים מתושבי אונג באו לשמוע את שיעוריו

ז"ל ועשיו יחד בעבודת ה', וכן היה כל שבעת ימי המשתה, וכל יום אמרתי הרבה תהלים, והיה לי חיות גדול שהייתי כל יום משבעת ימי המשתה מנעם כל היום עם ר' אלטר בן ציון ידידי המובהר מאנ"ש" (פרק צ"ח. הקטע המודגש אינו בנדפס, ונוסף מכתב יד)

"והנה כן ברוך השם עברי יום הראשון של פסח בחיות והתעוררות ושמחה, וביום השני, היו בחול המועד גם כן התפללו ביחד, ואחר כך הלכתי לאכול אצל חותני, ואחר כך הלכתי לבית מדרשו ללמוד יחד עם ר' אלטר בנציון, ולמדנו ספרי רבינו ז"ל וגמרא ושולחן ערוך כדרכנו מאז, עד חצות היום" (פרק ק"ה)

חריפות וישוב דעת

כדוגמת רבו בחסידות רבי שלמה גבריאל, חריף היה רבי אלטר בנציון ובלתי מתפשר בהנהגותיו בעבודת ה'. היה יוצא לרחוב כשעניני מכוסות וקשורות במטפחת. ואף הדיך בחריפות את שומעי לקחו.

עם כל זאת, הדיך את רבי שמואל הורוויץ בתקופת היותו חתן אחרי נישואיו שיקדיש מדי יום זמן לשיחה עם נוחת ביתו, ושלא יקשיב לאלו הטוענים כי אין לנהוג כך, משום שהדבר עלול לעורר עליו מחלוקת.

בימים הבאים, כשהתגברה על רבי שמואל המחלוקת בעקבות התקרבותו לענין רבינו, עד שאולץ להתחייב שלא דיבר עם אנ"ש, נהגו רבי אלטר בנציון ויעקב זאב ללמוד בחברותא בספרי רבינו בקול, בכונה כדי שרבי שמואל שישב הרחק מהם, יפתח את הספר באותו מקום בו הם נמצאים, וישמע את לימודם. וכשרצה רבי אלטר בנציון לפנות אליו ברמז ולחזקו בדברים, מבלי שהעוקבים יבחינו בכך, היה ממנה אותו בשם "יהודה אליעזר" (המזכיר במיהרת"ת' כמי שנטע עם מוהר"ג לא"י).

מתמיד עצום היה רבי אלטר בנציון, הבחינו בו פעם בוקנותו, כיצד הוא עומד בליל ל'ג בעומר על רגליו במשך כל הלילה בהיכל ציון רשב"י, ולומד גמרא.

לעתים קרובות נהג לערוך סעודה לכבוד סיום מסכת. על אהבת התורה העצומה שלו סיפר רבי יוסף מאיר ויינגוט מאנ"ש, כי כששמע רבי אלטר בנציון שהגאון הנודע רבי יצחק זאב הלוי סולוביצ'יק, הרב מבריסק, הגיע ארצה ומוטר שיעורים עמוקים בסוגיות הש"ס, היה הולך מאז להשתתף בשיעוריו.

לאחר שעלה רבי אברהם שטרנהארץ מאוקראינה לירושלים, היה רבי אלטר בנציון מתוודע עמו תכופות, שוחה בצמא מפיו שיחות מרובות ותלמידיו הקדושים, ואף משוחח עמו בגלגל. הוא התבטא פעם בהתפעמות "שנאי מדבר עם רבי אברהם בבבלי וירושלמי, בכל מקום אני רואה את ידיעותי, משל עתה ממש למד את הסוגיה".

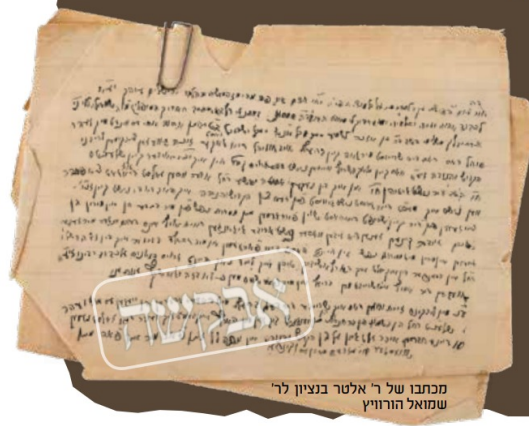
גם עם רבי שלמה וקסלר היה בקשרי ידידות קרובים. רבי שלמה, אשר עניינים טמירים היו לו עם קירוב הגאולה, עסק בין השאר בחיפוש אחר עשרת השבטים ובני משה, לשם כך יסד בשעתו יחד עם עוד אחדים מנקי הדעת שבירושלים את חברת 'דרישת כבוד חכמי התורה'. באחת מאגרותיו של רבי שלמה אל עשרת השבטים, לצד חתימת שמו, מופיעה גם חתימת ידידו "נאם אלטער בנציון בן הר' מרדכי דוד ז"ל ממשפחת הגאון רעק"א ז"ע".

רבי שמואל הורוויץ, שהחשיב את רבי אלטר בנציון לרבו, נהג להביא אליו את המקורבים החודשים כדי שישמעו מפיו דברי טעם ודעת ויטעמו מהיין המשומר. בין אותם מקורבים שהביא לפתחו היה החסיד רבי וועלול חשין, שרבי שמואל קרבו לדעת

פרסום ראשון

"על אף אחד לא עברו השבעה מימות כמו עלינו"

מכתב ששלח רבי אלטר בנציון קראסקאפף אל תלמידו וידידו רבי שמואל הורוויץ ששהה אז באומן סמוך לציון רבינו הק' (מתורגם ללשה"ק)

מכתבו של ר' אלטר בנציון לר' שמואל הורוויץ

ב"ה אור ליום ה' פרשת עקב לסדר כי על כל מוצא פי ה' יחיה (האדם), גם פה מרומז המעשה מהלחם. ירושלים עיה"ק י"א
לכבוד אהובי ידידי ותלמידי (...) העובד ה' במסירת נפש, בתווא דליבאי יתיב, האברך המופלג מו"ה שמואל הלוי נ"י
 אכתוב לך משלומי הטוב ב"ה, כן אזכה לשמוע ממך וכל אנ"ש ומכל ישראל בשורות טובות אמן. אהובי אחי, פליאה גדולה לי מאוד מה שאינך כותב לי שום מכתב, אם בגלל שאתה אמנם זכית להגיע לרבינו הקדוש והנורא זי"ע, מה ששום מלאך ושרף אינם יודעים את גדולת הדבר, ואני וכו'
 או שח"ו דבר לא טוב לא ארע ואני נעבעך חוטא ופושע רח"ל, אבל זאת תדע, שלולא אני לא היית יודע מהציון הקדוש והנורא. אין לי שום זכיה לראות ממך אזיה כתיבת די. האם כבר שכחת את המסירת נפש שלנו יחד, הן במירון הן בשאר מקומות, על אף אחד לא עברו השבעה מימות כמו עלינו. בחורף היינו במירון במסירת נפש, והיום שכחת ממני! אני סובל עוד היום ביונות גדולים על כבוד רבינו זי"ע א (...) כי לא בזה ולא שיקף ענות עני (...) ע"כ בני אהובי, ראה שמפני כך אני כותב אליך את מכתבי זה בדמעות מרות (...). אני מבקש ממך מאוד שתיקח עשרה מהכתבים שלך ותלכו על ציון הקדוש והנורא והתפללו עלי, ועל אחותי עם בעלה וילדיהם

(חסר המשך הכת"י)

רבי אלטר בנציון, שראה מאורות מימיו, העביר לשמואל הצעיר כל חלב וכל דבש, ועזה כמות היתה אהבתם זה לזה

סיפר זאת אחר כך להרה"ח מאב"ש ר' ישראל מקראן ז"ל, נתעורר מזה להדפיס הליקוטי מוה"ר"ן. בשיחותיו בכתב ובעל פה בפני הציבור, היה רבי שמואל חוזר על שיחות קודש בשם רבו, כמו העובדא הבאה אותה שמע מרבי אלטר בנציון:
 "זקן אחד מחשובי תלמידי של הבעש"ט הק' זי"ע א שמע ממנו פעם אחת שהוא יהיה לו נכד שיכול לעשות טובה לבעל-בחייה. ואחר פטירת הבעש"ט נסע לכל נכדי הבעש"ט לראות ולבחון על מי היתה כונת הבעש"ט; ובא אצל הרה"ק ר' ברוך ממענו"בו ז"ל, ושמע בעת שהיה עדיין בחוץ, כיצד מתאחד הרב ר' ברוך, ואומר: ריבות של עולם! איך עושים טובה לבעל-בחייה? ואמר הזקן: אם כן נט איך מיינס אייהר זיידע וכו' (= א"כ לא עליכם התכוון זקנכם!)
 "וכשבא לרבינו ז"ל בחוץ שמע שרבינו ז"ל אומר בתנועה עמוקה כדרך תנועת רבינו ז"ל הן, א בעל בחייה! כאומר: אני יכול לעשות טובה אף לבעל-בחייה. ואמר הזקן: עליכם כיוון זקנכם שתוכלו לעשות טובה לבעל-בחייה." (שיחות מכת"י ר' שמואל הורוויץ)
 רבי שמואל מסביר:
 "והנה לכאורה אין הדבר מובן כלל, כי הלא אפילו כל תלמידי הבעש"ט ז"ל עשו בעלי תשובות ומרשעים גדולים עשו צדיקים גדולים וכו'?! אלא שהם לקחו מהם הבחירה, הם הוציאו מהם"א והכניסו לקדושה לבית המדרש ולעבודת ה'. אבל לא עבר עליהם הירידות הנ"ל בבחי' תשובת המשקל ממש, להוציא הניצוצות הקדושים בבחירת האיש בעצמו וכו' שהו העיקר יותר מהכל..."

רבי שמואל הורוויץ אף נכח לצדו של רבו וידידו והקבורה, כשהוא דואג לתשלום ההוצאות, ובמשך ימי השבעה גם דאג למנן בביתו.
 רבי אלטר בנציון עלה למרום ב"ה חשון תשי"ד, יום פטירת רחל אמנו ע"ה, שבאהלה קברה הרבה לעסוק בעבודת ה'. באותה שנה עסק רבי שמואל בהדפסת הספר "עלת חן" - המאמר הראשון בליקוטי מוה"ר"ן עם כל הגלוה אליו סביב, והחליט להקדיש את הספר לטובת נשמת רבו שלא הותיר אחריו צאצאים.

שיחות קודש

בהקדמת הספר מזכיר רבי שמואל שיחות קודש ששמעו מפי מורו וידידו המובהק:
 "וגם ידוע מליצת (ווערטיל) של מור"ת ז"ל ששאלו אותו מתנגדים מה יעשה אם יפסקו לו גידיו, והשיב הוא ז"ל להם, שיאמרו שם תורה מלקוטי מוה"ר"ן ויבואו כל הצדיקים מגן עדן לשמוע ויהי נעשה שם הגן עדן...
 "וכן שמעתי ממורי הרה"ח ר' אלטר בן ציון ז"ל הריני כפרת משכבו (אשר שמעתי ממנו מליצת מור"ת ז"ל הנ"ל, ואשר זה הקונטרס הנני מדפיס לעילי נשמתו ז"ל) אשר בהתחלת התקורבותו לרבינו ז"ל והי' באומן על ציון רבינו הק' ז"ל, בלילה הראשונה חלם לו שראה את רבינו ז"ל וטפח לו על כתפיו, ואמר לו "ינגער מאן, ווילסט זיך מקורב צוא מיר, לערן ליקוטי מוה"ר"ן [=אברך, רצונך להיות מקורב אלי? למד ליקוטי מוה"ר"ן], וכאשר

האח ר' אברהם משה הי"ד

כאמור, יחד עם רבי אלטר בנציון התקרב גם אחיו הגדול ר' אברהם משה. אף הוא היה חסיד נלהב, ובעל מגן נפלא. לימים כשנוסד הקיבוץ בראש השנה בלובלין, עבר לפני התיבה לבעל מתחיל. באחד ממכתבי ר' אהרן לייב ציגלמן מפולין, הוא מספר על ההתעוררות שכן אג"ש לנסוע לאומן, "והנה מאנ"ש שבלאדו הרבה נכונים לנסיעה ואף גם כבר באו לווארשא ר' דוד שערצאצקי ור' אברהם משה אחיו של ר' אלטר בן ציון ועוד איזהו בחורים..." (יום ד' ראה תרפ"ה ורשה) ר' אברהם משה השתוקק לעלות גם הוא לארץ הקודש. אחיו הפציר באנשי מעשה שבאנ"ש דירושלים שיארגו עבורו את כל הנדרש לצורך עלייתו. כיון שהאנגלים נתנו סרטיפיקטים לרבנים ונשאי משורות תורניות, דאגו אנ"ש לאישור על שמו כי הוא משמש כרב.

לאחר השתוללות מרובה, בשנת תרצ"ד ניתנו האשרות לו לזונתו איטה האריס ושתי בנותיו גנדל ותחמה. הוא נסע בגפו כשכמותו להסדיר את העניינים ואז להעלות את משפחתו. מסיבות שונות נותרה משפחתו בפולין, כעבור תקופה הוא שב לשם ולאחר מכן חזר ארצה באניה שעגנה בחופי תל אביב בכ"ה טבת תרצ"ו.

בירושלים התגורר בדירה קטנה בחצר בית הכנסת של הרב מקאליש, בקצה רחוב היהודים. בהקשר לכך, כותב רבי שמואל הורוויץ, בספרו 'ימי שמואל': "חפשי עצות כל הזמן אך אזכה לאיזה פינה בשביל התבודדות, ועבר זמן ומניין רק בכיסופים והתבודדות ותפלה על זה, עד שבקץ העבר החלתי לדבר עם אחד מאנשי שלומנו, ידידי ר' אברהם משה, באשר שיש לו בית קטן, ובני ביתו הם בפולין, רוב הזמן היה נוסע בתל-אביב ובהמושבות בשביל שליחות של איזה מוסד, וגם כשהוא בירושלים רוב הימים אינו בביתו, ודברתי עמו שירשה לי לקחת את ביתו על התבודדות ועבודת ה' - ופעלתי זאת אצל...".

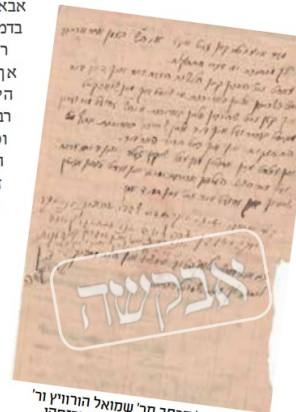
"והנה מאד שמחה נפשי על זה, כי ראיתי בשבילי מעין אתחלתא דגאולה מענין חדר מיוחד על התבודדות ועבודת ה', שמציעו אצל מוהר"ת ז"ל, שכאשר וכו' לעת זקנתו לחזור מיוחד על התבודדות ועבודת ה', אחר כמה וכמה שנים של השתוקקות

"והו גדולת רבינו ז"ל בחי' משיח, תיקון האחרון ותיקון מהכל, מכל הדורות. שדווקא אינו מוציא האדם מהבחירה וכמובא בחי' מוהר"ן שנתן לאחד יראה, ואמר לו שזה אינו שלימות רק שאתה בעצמך תגיע עד שתזכה וכו' וכן עושה לדורות שמוציא האנשים ממש מעמקי השאל תחתית ואינו מוציאם מהבחירה, רק אדרבה בחירתם הוא יותר הרבה מבחירת שאר אנשים, שמתגלה הבע"ד בהם יותר ויותר, ואעפ"כ בכח רבינו ז"ל ובעצותיו מתחזקים אעפ"י שעובר עליהם מה שעובר כל הניסיונות וכו' והם עושים שלהם אעפ"י שלקחו מהם המדרגות שאינם יודעים בעוה"ז אם זכו לאיזה דבר, כמו שאמר רבינו ז"ל שלקח המדרגות מאנשיו שלא ידעו אם זכו וכו' (עיי' חיי"מ) ואעפ"כ חותרים ומפשיים איך לזכות לתשובה ולעבודת ה' אעפ"י שעובר מה שעובר הם מתחזקים ואינם מניחים מקומם. פוק חזי גבורתא דמוך, שדווקא זהו עיקר השלימות שדווקא האיש בעצמו בבחירתו דווקא יכול לזכות להוציא כל הניצוצות הקדושים ולתשובה שלמה ולבוא למדרגתו, והכל בכח הצדיק האמת" (מכתבי שמואל א, ס"ז. ועיי' בשיחתו המוקלטת שנדפסה במאור הנחל גיליון ל"א, שם ואומר שיחה זו בשם רב"צ)

בתו של רבי שמואל הורוויץ, מרת חיה רחנפלד ע"ה, סיפרה: "אבא מאוד אהב את רבי אלטר בנציון, הוא הרבה להזכירו והיה מספר לנו, כילדים, במיורן ובקברי צדיקים כשהיינו שם, על שנותיו הצעירות במקומות הקדושים הללו. הוא דיבר עליו ועל בני החבורה דאז בגעגועים. תיאר באונתו כיצד בשנים ההן היה ציון רשבי" ריק לגמרי באין כמעט נפש חיה, והיה שם גן עדן שבו יכלו לעבוד את ה' ללא שום הפרעות וטרדות. חכוני אך שב לוויית

רבי אלטר בנציון קרע אבא קריעה ונכה בדמעות שלישי". רבי שמואל אף שמר את היארצייט של רבי אלטר בנציון, וכבן על אביו היה לומד ביום זה משניות ומתפלל לפני העמוד. בערוב ימיו ציווה לבנו ר' אלטר ש י מ ש י ך לשמור על היארצייט.

ונתעוררו כל כך ר' אלטר בנציון ויעקב זאב מזה, כי נכספו והשתוקקו לציון רבינו הק' באומן, ורקדו אחר זה בהשתוקקות ובהתעוררות כזה עד כלות הנפש

רק בשמחה מכתב מר' שמואל הורוויץ ור' אלטר בנציון אל ר' יעקב זאב ברוסקי

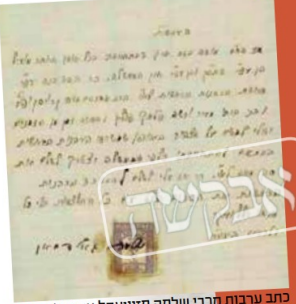
וכיסופין וגעגעניס לזה, אמר: "יכול להיות שמעכשיו אהיה איש כשר". (ימי שמואל חלק ג, פרק ל)

נעים זמירות

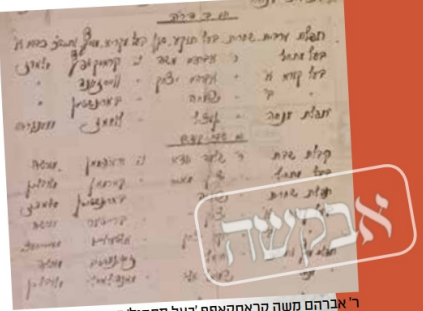
בירושלים כונה ר' משה לאדו"ר על שם עיר מוצאו. את ר' אברהם משה שהיה אורח קבע בבית אביו, וזכר רבי יעקב מאיר שכתב: "טעם בתוק שמור בזיכרון משולחנות השבת אשר בבית אבא

ר' שמואל מרדכי קורנבליט מאשר כי ר' אברהם משה משמש כרב בביהכנסת ברסלב. לצורך ההתארחות בארץ

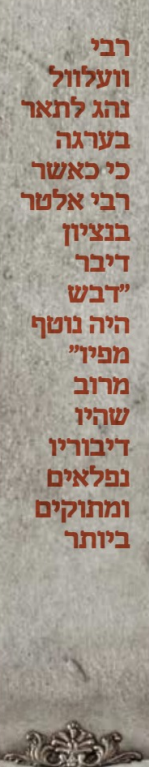
כתב ערוכות הרבי שלמה מזוועהל עבור ר' אברהם משה ומשפחתו לצורך קבלת סרטיפיקטים

ר' אברהם משה קראסקאפ' בעל מתחילי בקיבוץ בלובלין, ר'ה תרצ"ג

(רבי דוד שכתב) זצ"ל בעיר העתיקה. אבי היה במצוות חז"ל ויהיו בני ביתך,

עיים וכן היו מסכים יחד עם בני המשפחה אורחים שונים אשר הוסיפו טעם וחוץ מיוחד לסעודות, בשבתות ובחגי השנה. "אחד האורחים הקבועים בבתינו היה חסיד ברסלב נלבב, ר' אברהם משה קראסקאפ הי"ד מלחוד, אחיו של החסיד הנודע רבי אלטר בן-ציון, רעו בעבודת השי"ת של הרה"ח רבי שמואל הרוביץ, ושאר החבראי קדישא דאנ"ש בירושלים. ר' אברהם משה היה דעה מטיב נגן. הוא אהב את השמחה. זמירות פולניות, מיוחדות ובלתי נודעות, שמוזרות היו עמו, וכשרהיה מזמר את זמירותיו בקולו הערב, משך בהתלהבותו את כל המסובים והמריא איתם יחד לגבהים. "נעימה מיוחדת היתה לדיבורו, כשהיה פותח את פיו, נתפז המיוחד שהתקב בשפתותיו, היו כולם עשיתם את אותם כאפרכסת, שלא לאבד

מילה מאוצר בלתי נדלה זה. "קשר הדוק נרקם בין ר' אברהם משה לאבי ז"ל, רעים אהובים היו וגולה אהבתם כאבת דוד וינתן, שעות שוחחו בצוותא בשחת חברים, בדברים העומדים ברומו של עולם, והיו מעעמים זה לזה בהשקפה יהודית חסידית ובדרכי העליה. לא רק בשבתות, גם בימות החול היה עלה לא אחת לישוה עם אבי וללטם כוס קפה שאבי היה מביח עבדו. "פרק שלם הקדיש אבי עבור הצלחתו של ר' אברהם משה מגיא ההריגה שבאירופה, ואם כי ניסיון רב היה לאבי בטיבה של מלאכה זו וכבר הצליח להציל יהודים לא מעטים מארצות המלחמה - קשה שבעתים הייתה טרחתו בעבור ר' אברהם משה. הקושי המיוחד היה בעקבות העובדה שר' אברהם משה היה 'מסומן' בשגרירות, לאחר שכבר ביקר בארץ, ובמהלך מעבר הגבולות חשדו בו הרשויות כאחד שעבד את דעתם, ומאו עקבו אחריו והיקשו את באו לארץ בשנית. "אך לא אחד כמו אבי יתיאש ויטמון את ידיו בצלחת. מה עשה? הוא ניגש ליהודי פולני שהכיר בארץ מוצאו כמה יהודים עשירים, רשם את שמותם בדף בזה אחר זה, ובתוך השמות השחיל בכרדך אבא את ר' אברהם משה. עם הדף הזה ניגש אבי לממונים, וסיפר להם שיש בידו רשימה של 'אנשי מסחר' מצלחים שיפתחו בערי ארץ ישראל עסקים משגשגים ויביאו לארץ רווחה כלכלית... "הללו שמחו על המציאה ומיהרו לאשר את עלייתם של הגבירים, ולא שמו לב שמי שעלה בפועל היה לא אחר מר' אברהם משה קראסקאפ... "בוקר אחד - לאחר לילה שלם שלא נתן אבי תנומה לעפעפי - הודיע בבית מדרשו בעיר העתיקה שהלילה יופיע כאן ר' אברהם משה. המתפללים היו מופתעים ומיאו להאמין לו, אבל באותו לילה בא ר' אברהם משה בגליו, לשמחת לב כולם... "בת הייתה לו לר' אברהם משה, שנשארה בפולין, ומשגשגעו פעמי המלחמה הנראה שידל אביה את אבי שיעשה מאמצים להצלחה. אבי הגה רעיון מבריק. הוא הציע לשדך אותה עם אחד מטובי בחורי ירושלים, וכך יגיש בקשה בשמו של החתן להביא תה את ארוסתו. "למעשה, חשש ר' אברהם משה לבצע רעיון זה, האת משום שזכאמו היה רשום ברשימה השחורה, וחשש ששמו יופיע שוב בשגרירות, שלא לעורר את הדובים... אבל לאימתו של דבר, לא ידוע אם בשל זה הייתה בכלל הבת למשפחת קראסקאפ בין החיים, או שמא כבר נקבע גורלה ככל בני ארצה הי"ד, ודמעת כמים נשפכו מעיני הכאבות של ר' אברהם משה בהגיע השמועות המבהילות".

על קידוש ה'

על הריגתו של ר' אברהם משה על קידוש ה', מספר רבי יעקב מאיר: "בהדי כבשי דרומאן אין לנו השנה, ורבי אברהם משה עצמו היוה דוגמא מוחשית לדרכי ההשגחה הפלאיים והמכוסים, המונגהים משמי ערבות בהשגחה מדוקדקת, ומעשה שהיה כך היה: "אחד ממכריו של ר' אברהם משה, שזכה אף הוא לעלות ארצה, עמד להיכנס תחת חופתו במולן אשר ברו"י. יפו. החופה התקיימה כמנהג הימים ההם בערב שבת, כאשר שמחת הנישואין נחגגת במהלך סעודת ליל שבת. ר' אברהם משה הפציר באבי שיצטרף אליו לעמח בחתונה, אבל אבי סרב (=מפי רבי נתמן ישראל בורשטיין ז"ל שמענו, שרבי דוד אף ניסה להניאו מללכת, אבל ללא הצלחה). "אותו ליל שבת בו חגג חברו של ר' אברהם משה את שמחת כלולותיו, נרביעי של תנוכה היה, אור לכ"ח סלול תש"ד, כאשר להבדיל הנוצרים חגגו את החג'א' שלהם, חג המולד. "ר' אברהם משה יצא מאלם הכללות בברחוב יפו עם עוד שני יהודים, ופנה יחד איתם לעבר העיר העתיקה, הם כבר עמדו סמוך נראה לחומת העיר,

להביא את ר' אברהם משה לארץ הקודש, כי אף הוא היה באותה גורת כליה נוראה. ומלאך המוות מה לי הכא ומה לי התם". רבי אלטר בנציון דאב ביותר על הסתלקות אחיו, ויחד עם עוד מאנשי ירושלים ליווה למנוחות בבר הזיתים. על מצבתו נחקק: "פ"נ הקדוש הרה"ח ר' אברהם משה קרסקופף מחסידי ברסלב שנשפה בתאונה ביום כ"ח כסלו תש"ד ת.נ.צ.ב.ה."

באותם ימים ממש עסק רבי שמואל הורוויץ בהדפסת הספר הקדוש 'ליקוטי תפילות', והיה חסר לו סכום כסף לשם כך. רבי אלטר בנציון הרים תרומה מכספי עובדו אחיו המנוח להוצאות ההדפסה ורבי שמואל הנציחו בספר: "לזכרון נצח זיכר הקדוש ר' אברהם משה ב"ר מרדכי דוד ז"ל נהרג על קידוש ה' שבת חנוכה כ"ח כסלו תש"ד בירושלים עה"ק בעבור שניתן מכספו סיוע על הספר הזה לעילוי נשמתו תנצב"ה"

גילוי הקבר בהשגחה מופלאה

בהשגחה מופלאה, כשבעים שנה אחרי הסתלקותו של רבי אלטר בן ציון קראסקאפף, התגלה ההודש - סמוך ממש ליום פטירתו - מקום קברו. על כך מספר לנו הרה"ח ר' זלמן נפתליס שיחי:

"במסגרת עבודתי בחברה קדישא ניסיתי לברר לא אחת היכן מקום מנוחתו של רבי אלטר בן ציון, אולם לא עלה בידי. כיון שנופטר בשנת תשי"ד - בימים בהם הגישה לחר הזיתים שנשלט בידי הירדנים, היתה חסומה ליהודים - הדעת נתנה כי הוא טמון בדר המנוחות (שבו החלו לקבור משנת תשי"ב) או בסנהדריה, או בשיח-באדר. שאלתי את זקני אנ"ש, בהם הרה"ח ר' נתן דוד שפירא זצ"ל ועד זקנים שהכירוהו, אולם איש לא ידע לומר איה קברו.

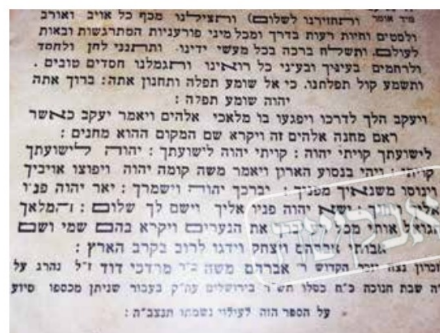
"לפני כשבוע נכחתי בלוייה ברה המנוחות, בחלקה שהגישה אליה מעט קשה, מעל חלקת הרבנים, מימין הכביש, כשהבטתי סביב הבחנתי במצבה נמוכה שהכיתוב שעליה נמוק לגמרי ורק החקיקה נשארה. התבוננתי במצבה, ואז הופתעתי לגלות את המילים החקוקות עליה:

פה נטמן
חסיד מברסלב
ר' אלתר בן ציון
ב"ר מרדכי דוד
קרוסקופף
נכד ר' עקיבא איגר זצ"ל
נ' יא חשון תשי"ד
תניציביה'

"התרגשות גדולה אפפה אותי באותם רגעים. הבנתי שיד ההשגחה הביאה אותי לכאן בדיוק שבוע לפני היאריציט שלו, אחרי כל כך הרבה שנים של חיפוש". הקבר נמצא בחלקת חסידים גוש ב' חלקה ב'. בימים אלו שוקדים אנ"ש על שיפוץ מצבתו של אותו גאון חסיד מופלא, שלא זכה להותיר אחריו צאצאים (ומהראוי לפקוד ולתחזק גם את קבר אחיו הקדוש ר' אברהם משה הי"ד, הנמצא ברה הזיתים חלקת יצאי פולין, גוש וורשה, תת חלקה ג' שורה 8).

בד בבד, הגיע לידו בהשגחה תצלום מכתב נלבב ששלח רבי אלטר בנציון אל ידיו ותלמידו רבי שמואל הורוויץ, ששהה אז באומן לאחר שנסע לשם במסירות נפש כמפורסם. אמרנו לפרסם גם מכתב זה, מועט המחזיק את המרובה, והיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה. ///

תודות: ר' שמואל אברהם תפלינסקי שיחי, ר' ישראל מאיר י. גוירץ שיחי, ר' נחמן ור' עמרם רוזנפלד שיחי, מכון משך הנחל, מערכת קרני אור.

הצגה לר' אברהם משה בליקוטי תפילות שהדפיס ר' שמואל הורוויץ

ואז נבנס בהם בודון נהג אנגלי שתיי (=כשהוא עולה עם הקומנדוקר שלו על המדרכה, מפי רני"ב) דרס את שלושתם למוות, ולא נהה דעתו של אותה חייט-טרף בדמות אדם, עד שחזר דרס את גופתו הטהורה של ר' אברהם משה פעם שניה ושלישית, ונשמתו פרוחה השמימה, להיפגש במחיצת בני משפחתו העולים כעת על מזבח קידוש ה' בארצות הגולה, ארץ אל תכסי דמם!

"בשבת בבוקר נפוצה בעיר העתיקה השמועה המזעזעת על רציחת הקדושים. אבי ז"ל נחרד עד עומק נפשו, ועל אחר חש למקום הרצח. המראה שנגלה לעיניו היה מביעת ומבהיל. בראותו זאת, השתלט עליו הלם איום שפגע בציפור נפשו. נלקח ממנו יד ידוע טוב מאח, בצורה מחרזיה כוז, ולא עוד אלא שכמה טרחות טרח להצילו מידי המרצחים, ועתה נפלה 'שארית הפליטה' הו ביד אָיִי המרצחים הנאציים, בני בניו של עמלק ועשו הרשע.

"למפרע התברר שאבי הציל את נפשו שלו מיד המרצחים בסיועו להצטרף אל ר' אברהם משה, אבל למעשה התעטף אבי באבל קשה משך תקופה ארוכה, וימאן להתנחם על אהב וְרַע, והתהלך בביתו סהורוי וחפוי ראש. חייז כבר לא היו חיים, וידום אבי ויקבל דין שמים באהבה, וכך הצליח לחדש כנסו נעוריו.

"ואמר לי אבי, שכנראה לא בכדי היו לו קשיים מיוחדים

רבי שמואל אף היאריציט של רבי אלטר בנציון, וכבן על אביו היה לומד ביום זה משניות ומתפלל לפני העמוד בערוב ימיו ציווה לבנו ר' אלטר שימשיך לשמור על היאריציט

מצבת רבי אברהם משה ברה הזיתים

ה'נעגל וואסער' של החזון אי"ש, הניגון המיוחד
שהולחן בבית הרה"ג ר' מאיר שטרן ז"ל שנלב"ע
לאחרונה, המינוי של ר' נחמן לדוקטור // הרה"ח
ר' נחמן רוזנטל שליט"א, מישישי אנ"ש, בשיחה
מיוחדת לאבקשה, בה מגולל את זכרונותיו
במחיצת זקני אנ"ש מדור העבר, אותם זכה לטעום
בעצמו // הוד קדומים

בן ציון ירושלמי // תמונות: משפחת רוזנטל

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל שליט"א

כשהסטייפלר

רקד עם

ליקוטי מוהר"ן

תמונת המחזור של 'זפארט ציון' בה נראה ר' נחמן

הוד קדומים שרר בחדר בשעת השיחה. הייתה זו שעה של קורת רוח, לשבת בצילו של אחד מדיישישים שבא"ש, מי שעוד למד בעיר העתיקה שלפני המלחמה, שהתגורר בביתו של החזון אי"ש, ושוכה להכיר את אב"ש מהדור הקודם, ולשמוע מפיו, מכלי ראשון, את רשמיו וזכרונותיו, מאותם ימים נעלים שעברו ואינם.

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל שליט"א, שזכה כבר להגיע לגבורות ועדיין לא נס לחו בתורה ועבודת ה', מהווה עבור רבים דוגמה לחיזוקי, 'אל תשליכי' לעת זקנה' התקיים אצלו ברומניו יתבך, וכך ניתן לראותו מגיע לחפילת הוותיקין עם אב"ש מידי יום, במסירות נפש, קיץ וחורף לא ישבותו... לאחר התפילה לא יותר ר' נחמן, ויתרומם ממושבו, ישלב את כף ידו שכבר עברה דבר או שניים, בידו של האברך הצעיר שמלפניו, וכך, משולב דיים, יפזו על נועם גורלו, על הזכות להתפלל עוד שחירת בעולם הזה, ועל הזכיה לדעת מצדיק גדול כזה.

החדר המרהט בפסטות קיבל את פניו בצניעות, הקירות המחופים במדפים מלאים בספרי קודש, כאלו והשרו אריה מיוחדת בחדר, והחזיק המזמין של ר' נחמן לא הותיר בפניו בריה, אלא לצלול לקורות חייו המרתקים, ולהתבסס מעט מאותם שרפי מעלה שהסתובבו פעם בין אנשים כמוו...

החיפוש

<< ברשותכם נתחיל מקורות משפחתכם. מי היה אביכם, וכיצד הוא התקרב לברסלב?

לאבי קראו ר' משה אריה רוזנטל. הוא היה יהודי ירא שמים מדקדק גדול בהלכה, שחיפש לקיים את רצון ה' בשלמות. הוא הבין שכדי לזכות לקרבת ה', צריך למצוא חבר טוב וירא שמים שיוכל להנהיג בדרכי התורה והמצוות, וכך יצא לדרך בחפשו יהודי ירא שמים שיאות לכך.

פעם נגש ביהודי גדול, ושאלו אם הוא מוכן להיות החבר שלו, והוא שהבין שלא מדובר במישהו שסתם מחפש לו חבר אלא ביהודי שחפץ להתעלות בעבודת ה', הסכים וענה לו שהוא מוכן להתחבר אליו.

כך הם התחילו לדבר ביראת ה', להתחזק יחדיו ולהתעלות מעלה מעלה במעלות התורה והיראה.

אגב, היהודי ההוא ראה כי טוב, ודרך זו של עבודת ה' על ידי כמה חברים יחדיו מצאה חן בעיניו, והוא החל לחפש עוד ועוד חברים החפצים להידיבק בו יתבך, וכך התגבשה סביבו קבוצה הולכת וגדלה של 'מבקשים' שמהם יצאה לימים אחת מהחסידויות היותר מפורסמות כיום שבירושלים עיה"ק. לאחר תקופה, הוצרך היהודי ההוא לחזור למקום מגוריו שבח"ל, ואבי נשאר לבדו, ללא ידיד שאיתו יוכל לעבוד את ה', ולכן התחיל מחדש במסע חיפוש...

ההתקרבות

באחד מהימים אבי פגש יהודי בעיר העתיקה, וחזונו הוכיחה עליו שירא שמים הוא, ללא היסוס ניגש אליו אבי ושאלו אם ברצונו להתחבר אליו, היהודי ההוא הסכים אך נתן התנה עמו במילים אלו: "איך וילן זיין דיין חבב, אבער לערנען, וועט מען לערנען וואס איך וויל!" (-אוי רוצה להיות חברך, אבל ללמוד, נלמד מה שאני רוצה!")

היהודי הנ"ל היה חסיד ברסלב, והסיבה שהתנה נתאי זה היה משום שרצה ללמוד בספריו של הרבי ומהרה"ג בלי הפרעות.

השידוך אכן יצא לפועל, והם החלו ללמוד ולעבוד את ה' בצוותא, אחד מהלימודים שלמדו יחד היה כמובן ליקוטי מוהר"ן. לא היה להם אפילו ספר

נורמלי ללמוד בו, והם למדו את התורות מתוך צורך דפים חסר כריכה...

כמובן, שלאחר תקופה קצרה שבהם למדו יחדיו, נמשך אבי לאור של הרבי כפרפר אל האור, ומאו החליט שיפה אשב כי איזויתיה'.

<< מי היה היהודי הזה?

כשהיה אבי ז"ל מספר את הסיפור הזה, הוא לא אמר אף פעם מי היה החברותא שדרכו זכה להיוודע לאורו הבהיר של רבינו הקדוש ותלמידיו. אבל שנים רבות לאחר מכן נודע לי מי היה היהודי הנ"ל, וזאת על ידי מעשה שהיה: כשהגעתי לעיר בני ברק, שאל אותי מישהו מדוע לא מקרבים אותו לברסלב. השבתי לו במטבע שטבעו חכמים: 'כל הרוצה ליטול את ה', יבוא ויטול!' כאומר, שאם הוא באמת חפץ להתקרב לרבינו הקדוש, הוא מוזמן לפתוח את הספרים או לחפש לעצמו ידידים המקורבים לרבינו. עברה תקופה ושוב ניגש אלי אותו יהודי ושאלתו בפיו מדוע לא מקרבים אותו לרבינו הקדוש, הבנתי ממישהו מסתתר פה ושאלתיו מדוע הוא כ"כ רוצה להתקרב לברסלב. הוא סיפר שזקנו היה חסיד ברסלב נלהב בשם ר' שבתי שולמן, ולכן הוא חפץ ג"כ להיוודע לאורה של ברסלב. הסברתי לו שוב, שאין צורך שמישהו 'קרב' אותו לברסלב, ואם הוא מרגיש שכן יזכה לעבוד את ה' כראוי, עליו להתקרב מעצמו על ידי שלמד את הספרים, ויחפש לעצמו חברים חסידי ברסלב אבל כשידיברתי איתו, הבנתי שר' שבתי שולמן, הוא היה החברותא שהתעקש ללמוד עם אבי מה שהוא רוצה, ועל ידו הוא התקרב לברסלב.

המניעות

<< האם ההתקרבות שלו עברה בשקט?

כמו אצל כל אחד שמשבר את המניעות ומתקרב לאור הגדול של רבינו הקדוש, גם לו היו אי אלו מניעות, אולם הוא לא שם ליבו אליהם, והמשיך בדרכו במלא העוז.

תפילתו הייתה כמו שברסלב'ר צריך להתפלל, ועל אף ביישנותו הטבעית, היה מתפלל בקול רעש גדול, וממש היה שואג בתפילה 'ער האט גערודערט!' אגב, ר' מוישלה פרידמן, (זקנו של הרה"ח ר' בצלאל פרידמן שליט"א) ראהו פעם מתפלל בכוח ובהתלהבות, וניסה לברר מי זה. אמרו לו שזה ר' משה רוזנטל, והוא כל כך התפעל מזה, עד שנהיה חסיד ברסלב...

התנהגות זו הייתה לצנינים בעיני חביריו שלא הורגלו בכגון דא, והם הדביקו לו את הכינוי 'מוישלה' משוגענער! (-מוישלה המשוגע) על שם התקרבותו לברסלב בכלל, ותפילתו - המוזרה בעיניהם - בפרט.

באחד הפעמים בהם חלף ברחובות 'שערי חסד' בהם התגורר, צחקו עליו חביריו, ושוב קראו לעבדו 'מוישלה' משוגענער! אבי, ר' משה אריה, לא נבהל. הוא ניגש אליהם, ואמר: "ככה אתם מדברים? מחר הולכים לבנות בית כנסת של ברסלב היכן שאתם עומדים!!!"

כמוכן שדבריו אלו, הגבירו את פרקי הצחוק, והגבירו את תרמיתו המשוגעת בעניי כל מכיריו. כולם ידעו שאין לו פרוטה לפורטה, וכיצד יצליח להקים בית כנסת!?

אולם, הוא לא עשה מדי הרבה חשבונות, ואחר שהחליט בעיניו, שבשערי חסד צריך לקום בית כנסת על שם הצדיק, החל מיד להוציא את העניין מכוח אל הפועל.

בתחילה הוא ניגש לד"ר בוקסביים שהתגורר בשכונה. הוא היה גביר אך לא היו לו ילדים. הוא שאל אותו אם הוא רוצה להתברך בן זכר, והבטיח לו שאם יתרום מאה לירות עבור בנין בית הכנסת, יושע. (הערת מערכת: ככל הנראה ראה ר' משה אריה שבית הכנסת כזה הוא צורך דחוף ביותר ולכן הסכים לקחת על עצמו אחריות שכון. הוא סמך על כוחו של רבינו הקדוש שיעזרוהו בעת כזו.)

בפני הבטחה בורה כזו לא יכל הד"ר לסרב, ועל אתר הוציא מאה לירות ונתן לו. באותם ימים היו מאה לירות סכום גדול ביותר.

לאחר מכן ניגש אל הממונה על הקרקעות בשכונת שערי חסד, היתה זו שכונה שהוקמה על ידי אחת ההקדשות ומי שהיה רוצה לרכוש קרקע היה צריך לדבר עם הממונה. אבי ניגש אליו, וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה. הממונה הלזה היה גם כן חשוך בנים, ואבי הבטיח לו שאם יתן לו את הקרקע חייב אין כסף, יזכה לרוע של קיימא. ואכן, הממונה נתן לו קרקע המיועדת לבניית בית הכנסת.

שנה לאחר מכן נולד לשניהם בן זכר, ויהי לפלא!

ממחשבה למעשה, החל אבי לנכש את השטח מהקוצים הרבים שהיו שם, ולאחר שהיה השטח מוכן ומזומן לבנייה, הזמין את החסיד ר' משה ירוסלבסקי, וביקש ממנו להביא את העצים שהצליח להשיג לבית הכנסת.

ר' משה שברשותו היה רכב, הביא את העצים לשטח המיועד,

השידוך

אכן יצא

לפועל,

והם החלו

ללמוד

ולעבוד את

ה' בצוותא,

אחד

מהלימודים

שלמדו יחד

היה כמוכן

ליקוטי

מוהר"ן. לא

היה להם

אפילו ספר

נורמלי

ללמוד

בו, והם

למדו את

התורות

מתוך צורך

דפים חסר

כריכה...

וכך קם וניצב לו 'בית הכנסת דחסידי ברסלב בשכונת שערי חסד' במלאו הדוד!

<< מי מאנ"ש היה מתפלל בבית הכנסת?

היו כמה וכמה מאנ"ש שהיו מתפללים שם תמידים כסדרם. היו מהם אף כאלו שכל התקוותם לרבינו היה ע"י בית מקדש מעט זה.

ביניהם ניתן למנות את הר"ח ר' מויש'לה פרידמן הנ"ל, הר"ח ר' ר' העשיל פרענקל, הר"ח ר' יו"ט ולוטניק, הרב אלימלך פקשר מאנ"ש, ועוד ועוד. גם הר"ח ר' וועלול חשין, שכידוע התגורר בשכונת שערי חסד, היה פוקד את ביהמ"ד לעיתים קרובות.

הילדות

<< כשר' נחמן מזכיר את שם משפחתו של ר' וועלול

חשין, הוא מצטחק קמעה. מייד לאחר מכן מפתיע אותנו

ר' נחמן בשאלה: אתם יודעים למה צחקתי?

כתשובה לשאלתו, החל ר' נחמן לספר את הסיפור הבא: ר' מויש'לה חיים חשין ז"ל, מי שחיבר את ספר המסורת' הידוע, להנחלת לימוד הא"ב לתשב"ר, התגורר בשכונת 'נסת' הסמוכה לשכונת 'ברידא' שבה התגורר אבי בהמשך ימיו, (בתחילה, כשהתגוררנו בשערי חסד - מציינ ר' נחמן בחיך - הייתי ישן על אדן החלון הרחב. זו הייתה המיטה שלי...), הוא היה מלמד תשב"ר בחיידר 'עץ חיים', שהיה באותם ימים בעיר העתיקה, סמוך ל'חורבה' (בית הכנסת שבנה ר' יהודה החסיד נחרב, ולאחמ"כ נבנה שוב, אך שמו נקבע לדורות 'חורבת רבי יהודה

הסוהבנו אצל החזון איש. ילדי 'תפארת ציון' כשבמרכז ר' נחמן מחיך

לא יותר על טבילה. הרב הר"ר הירש לייב ליפל

ואכן, הרב שניידמן מאוד נהנה מכך שוויתרתי לו. ככה ישנתי אצלו במשך חודשים תמימים. הרווחתי רבות מכך

שזכיתי לשהות בסמוך למחיצתו. באחד הלילות נשכחתי לישון והחזון אי"ש נכנס לחדר, הוא ראה שאין 'נעגל וואסער' (מים לנטילת ידים של בוקר) סמוך למיטתי, ושאלני למה לא הכנתי לעצמי מים? עניתי לו, שמכיוון שישנו כיום עם ברב באותו חדר, לא ראיתי צורך להכין במיוחד לי מיטתי.

במקום לעשות לי, הלך החזון אי"ש חוזר לאזור זמן קצר כשבדוד קערה וספל, הוא מילא את הספל, וקירב כיסא סמוך למיטתי עליו הניח את הנעגל וואסער, כדי שלא אצטרך אפילו לרדת מהמיטה בקומי בבוקר. מאז למדתי לקח לכל החיים שלא הולכים לישון בלי נעגל וואסער, גם אם הברז נמצא במרחק קצר וכדומה.

אספר לכם סיפור יפה שהיה עם החזון אי"ש. באחת מהשבתות נכנס החזון אי"ש לבית הכנסת ללמוד. היה זה בליל שבת לאחר הסעודה ובבית הכנסת בעיר 'לאמפ' (למנורת) שפעלו על נפט, והייתה אפשרות להגדיל ולהקטין את גודל הלהבה.

כידוע, אסרו חז"ל את הלימוד לאור הנר, מחשש שיגדילו או יקטינו את הלהבה, ויכשלו חלילה באיסור 'מבעיר' או 'כיבוי' (שמא יטה), השימוש לאור הנר הותר רק באופן בו מעמידים 'שומר' שישגיח שלא נוגעים בלהבה.

החזון אי"ש התבונן סביבו ושמח לראות בחור צעיר שישב בקצה בית הכנסת. החזון אי"ש ניגש אליי וביקש ממנו שיהיה השומר שלו שלא ישל חלילה בחילול שבת. הבחור הסכים והחזון אי"ש התיישב ללמוד. אך החזון אי"ש רצה להיות בטוח שה'שומר' אכן משגיח כמו שצריך, ולכן ניגש בכונה תחילה לכיוון הלאמפ' כדי לבדוק אם הבחור הלזה אכן יעיד לו כהלכה. החזון אי"ש התקרב עוד ועוד לכיוון הנר, עלה כבר על הספסל, והבחור עדיין שומר על זכות השתיקה... או אז ניגש החזון אי"ש אל הבחור טפח לו על השכם ואמר לו במילים אלו: "דו פאר מיר קיין שומר, קענסטו נישט זיין! דו רעדסט נישט, כאטשע שריי, כאטשע טו פענס!" (אתה בשבילי, אינך יכול להיות שומר!)

משראו שאינם מגיעים לעמק השווה, החליט רבי נתן צבי לפתוח ליקוטי מוהר"ן ולבדוק מה יש לרבי לומר על כך, הוא פתח את הספר, ולנגד עיניו נגלה קטע שלם בו מבאר הרבי את עניין חינוך הבגלים. ומיד הוא הודה לאבינו שיש כאן רמז ברור על הצורך לפתוח את הת"ת, קיים ת"ת ברסלב בבני ברק

החסיד 'ובקיצור: 'החורבה', אני למדתי ג"כ ב'עץ חיים' ואבי ראה שהוא יהודי ירא שמים, ולכן ביקש ממנו שילוה אותי בדרכי לחיידר.

באחד הימים צענתי יחד איתו ברחובות העיר העתיקה בדרכי לחיידר, ולפתע הופיע איזה ערבי 'חברה'מן, והנחית לי סטירה מצלצלת...

ר' מוישה חיים צעד סמוך אלי, ואף הבחנתי שהוא מתבודד בינו לבין קונו, אך כששם ליבו למה שקורה, לא איבד את עשתונותו, וניגש מיד לאביו של הילד, ודיווח לו על מעשי התכשית' שלו.

הגוי ההוא לא חשב פעמיים, והעניק לבנו מנה אחת אפיים, הוא נתן לו כוו סטירה כמו שצריך, לבל יהיו שוב לחזור על מעשיו...

כשמענו את הסיפור, התחיינו אף אננו...

הבחרות

<< אם כבר בשנותיכם הצעירות עסקינן, מה תוכלו לספר לדור הצעיר על הוי חיי הקדושה בשנים אלו?

נולדתי בשנת התר"ח צ' בעיצומם של שנות המלחמה הקשה שהייתה כאן בארץ. אך מכיוון שהתגוררנו בשכונת החדשות של ירושלים, לא סבלנו יותר מידי מהמלחמה בתש"ח, ולא נלקחנו לשבי.

כפי שסיפרתי מקודם, למדתי בחיידר 'עץ חיים' ששכן באחם ימים בעיר העתיקה.

לאחר מכן, כשהגעתי לגיל הישיבה קטנה הלכתי ללמוד בישיבת "תפארת ציון" בבני ברק, שהייתה בנשיאותו של מרן החזון אי"ש זצ"ל. הסדר היה שהישיבה סידרה לבחורים מקום לישון, והחזון אי"ש שרצה להקל מעל שרבי'ע על הנהלת הישיבה, החליט לקחת לביתו בחור אחד.

למעשה, אותו בחור לא היה מרוצה מהסידור, הוא טען שניתנה לו שם מיטה שבורה, ועוד כל מיני טענות שכאלו. אני שעמדתי סמוך למנהל הרב שניידמן, בשעה שהבחור הזה הגיע להרצות את טענותיו, וכששמעתי שיש לו בעיה עם המיטה, ניגשתי למיטתי שלי ושאלתי אותו אם המיטה הזו כן ראויה עבורו, ואם המורן מספיק נוח...

הבחור ענה שכן, ואמרתי לו שאני מוכן להתחלף איתו. ומזוים, הוא יישן על המיטה שלי, ואני אלך לישון בבית החזון אי"ש,

לאחר שנה נולד להם בן זכר. ר' משה אריה בחופת אחד מאצאזו

הילולת רבינו בקטמון בשנת תש"ח. ר' נחמן שותק מנגן על המנדולינה כשליצידו יושב ר' נחמן בורשטיין

הרה"ח ר' יצחק מאיר וינגט - שהיה חסיד ברסלב נלהב - עבר לשם גם הוא מבני ברק, והיינו עובדים יחד את ה'. היינו יוצאים יחד להתבודדות, וכמו כן היה לי איתו חבירותא בספרי רבינו.

יש סיפור יפה שהיה איתי אז, הצאנזער'ס בטח זוכרים את זה...

הנהלת הישיבה אסרה את ההליכה לחוץ הים בנתניה, מחמת מכשולות שהיו מצויים שם, והודיעו שרק מי שיש לו אישור מרופא יכול ללכת לים.

אולם אני, בתור ברסלב'ר חסיד, הוצרתי ללכת לים בכדי לטבול במקווה מידי יום, ולא היה לי אישור מרופא.

מה עשיתי? היה שם עוד בחור בשם פרידמן שרצה גם כן ללכת לטבול, וכך עשינו הסכם שאני נותן לו אישור ללכת לים, והוא נותן אישור בשבילי.

וכך - מסיים ר' נחמן בחיך - אם שאלו אותי הייתי אומר שיש לי אישור מדוקטור פרידמן, ואם היו שואלים אותו הוא היה עונה שיש לו אישור מדוקטור רוזנטל...

זכרונות

<< מה אתם זוכרים מאנ"ש מהדור הקודם?

לא אוכל לשכוח את אחי ר' נטע ז"ל שהיה ברסלב'ר חסיד אמיתי. אני זוכר אותו יוצא להתבודד בשדות ליד בני ברק. היום השדות הללו שסופגים בדמעותיו הצעקותיו כבר לא קיימים ובמקומם נבנו שכונות שלמות.

כמו כן אני זוכר במיוחד את ר' נחמן 'שותק' (ר' נחמן נקרא כך, ע"ש ההנהגה שקיבל על עצמו שלא לדבר שום דברי חולין במשך שנים ארוכות) ודמותו מעוררת אותי בווכרי ממנה עד

חבר לעבודת השם. ר' משה אריה רוזטל בציון רבינו ז"ל

לא אוכל לשכוח את אחי ר' נטע ז"ל שהיה ברסלב'ר חסיד אמיתי. אני זוכר אותו יוצא להתבודד בשדות ליד בני ברק. היום השדות הללו

שסופגים בדמעותיו וצעקותיו כבר לא קיימים ובמקומם נבנו

שכונות שלמות

אם אתה לא מדבר, לפחות תצעק, לפחות תעשה משהו!" אב, אחד מאנשי הצוות בישיבה היה ר' מענדל דייטש. שנים ארוכות לאחר מכן, הוא רצה לתרום ספר תורה לציון הרשב"י במירון, ולקח לסופר סת"ם את ר' ישראל משה קורנהויזר. לקראת סיום כתיבת ספר התורה, היתה איוו סיבה, ור' ישראל משה ביקש ממני לסיים את הכתיבה, עבדתי אז בתור סופר סת"ם והסכמתי לקחת על עצמי את כתיבת סוף הספר. סיימתי את הכתיבה, ור' מענדל הזמין אותי להכנסת ספר התורה שהתקיים במירון, והנהליכה לכבוד התורה יצאה מביתו של רבה של מירון הגאון ר' מאיר שטרן ז"ל (שנלב"ע ימים ספורים לפני השיחה) ובהנהלכה השתתפו רבים מחשובי אנ"ש (ישנה תמונה מפורסמת מהנהלכה) ושם הלחנתי את הניגון 'שישו ושמחו בשמחת תורה'.

כאן החל ר' נחמן לנגן את הניגון הנפלא שהשתמר בזכרוננו על אף השנים הרבות שעברו מאז, כשאליו מצטרפים בני משפחתו...

לפני שסיימנו את השיחה אודות ישיבת "תפארת ציון" ביקש ר' נחמן להראות לנו את תמונת המחזור מאותם שנים. בראש התמונה החווה לעברו של החזון אי"ש שבשעת פרסום התמונה כבר לא היה בין החיים, ולאחר שהראה לנו את תמונתו עצמו בעידוד בחור צעיר, הראה לנו גם את הרב שניידמן, ור' מענדל דייטש עליהם סיפר מקודם.

"דוקטור רוזנטל"

<< היכן למדתם בישיבה גדולה?

בישיבה גדולה למדתי בישיבת צאנז, ששוכנת בקרית צאנז בנתניה.

קירב רבים מאנש בשערי חסד. ר' נחמן על קברו של אביו ר' משה אריה ז"ל

ישנתי אצלו במשך תשעה חודשים. החזון אי"ש

"נו, שוין, ס'איז שפענט", השעה כבר מאתארת, ומחר יש יום מלא וגדוש שצריך לנצלו עד תום. תפילת הוותיקן בימים אלו מוקדמת מאוד, ואם רוצים לקום כראוי חייבים כבר לשכב ולישון - סיים ר' נחמן. היה זה בהחלט לימוד עמוק... בנו הגדול של ר' נחמן הלא הוא ר' עזרא רחנטל הי"ו ממשיך וספר לנו מעט מקורות חיוני של אביו ואת שסיפר לו אביו על

מחר הולכים לבנות בית כנסת היכן שאתם עומדים. ביהכל'ס ברסלב בשערי חסד (באדיבות מכון אלופי הנחל)

היום...

אגב, זכיתי ובגללי יצא לאור הספר הנפלא "מי שמואל" - זמנו וקורות חייו של החסיד ר' שמואל הורביץ זצ"ל, פעלתי עבור זה בכל כוחי ואף ניגשתי לר' נחמן בורשטיין שידאג שזה יודפס. פעם עמדתי ב'שוה' והתווכחתי עם איזה בחור על נושא כלשהו, כשר' לוי יצחק בנדר ראה שאני מתווכח, הוא קרא לי ואמר: "מיט קיין ויכח פארדינט מען נישט! פארהאס? וויל יעדער איינער קלערט אז ער איז גערעכט. און איך זאג דיר אז אן א ויכוח וואלסטו אסאך מער געפילט!" (-מויכוח לא מרויחין! ומדוע? משום שכל אחד משוכנע שהוא צודק. אני אומר לך שבלי ויכוח היית פועל הרבה יותר!)
כשר' נחמן החל לשפוך את זכרונותיו על אג"ש, סברנו שוודאי נכונה לנו עוד שעה ארוכה של קורת רוח. הסיפורים שהחלו נשלפים מפיו בזה אחר זה, סיפקו הנאה מרובה, אולם לאחר סיפורים ספורים, התרומם ר' נחמן ממקומו, וחתם את השיחה.

התהלוכה יצאה מביתו. הגאון ר' מאיר שטרן ז"ל מרא דאתרא של הישוב מירון שנתלק בשבועות האחרונים בחטף

אוחו למקווה. ר' הירש לייב שמח לשמע ההצעה והזכיר את דברי הבעש"ט שמהליכה למקווה פעם אחת לא יקרה כלום (אפילו לחולה), אולם הסביר לו שרק להוריד את הגבס יקח חצי שעה או שלושת רבעי שעה, ואחר כך עוד יצטרכו להחזיר את זה. אבינו ענה לו שאין שום בעיה ואכן טיפל בו במלא המסירות ולקח אותו למקווה. הוא סיפר שר' הירש לייב התרגש כל כך והחשיב את הטבילה כל כך, כנגד כל התקופה בה נבצר ממנו ללכת לטבול...

פעם הלך אבי מורי עם ר' גדליה קניג והיה מאוד שבור מאחד המאורעות שעברו עליו באותה תקופה, ר' גדליה ראה שהוא מוכרח והציע לו לבוא איתו לר' אברהם שטרנהארץ, להתחזק יחד. אבינו הסכים והם הלכו יחדיו לביתו של ר' אברהם. כשהגיעו אליו ישב ר' אברהם עם ר' משה בורשטיין ועסק עמו בחזרה על הנוסח של ראש השנה, מתוך מחזור פתוח שהיה לפניו. אולם כשהבין ר' אברהם שצריך לחזק אותו הוא ביקש מר' משה שיצא החוצה, ואז ר' אברהם קם והוציא מהארון גמרא גדולה, וציטט בפני אבינו איזה גמרא כדי שיתחזק, ולאחר שראה ר' אברהם שהיה לא מספיק, הוא הביא בפניו מקור נוסף כדי לעודדו...

הסטייפער רוקד עם ליקוטי מוהר"ן

<< אביכם סיפר שהוא ישן אצל החזון אי"ש, אתם ודעים אודות זה פרטים נוספים?

וודאי. הוא סיפר שהוא ראה פעם את ה'ליקוטי תפילות' שהיה שייך לחזון אי"ש והדפים שבו היו קשים מרוב דמעות! כמו כן היה לו קשר מיוחד עם גיסו של החזון אי"ש 'הסטייפער' (ר' ישראל יעקב קייבסקי), והוא סיפר שפעם ראהו רוקד עם ליקוטי מוהר"ן באמצע הלילה.

הוא גם ירש כמה חפצים יקרי ערך. היה ברשותו הכיפה של החזון אי"ש, האתרוג שנטל בחג הסוכות האחרון לחייו, וכן כתבי יד של החזון אי"ש. מאוחר יותר הגיע משהו לבקש את הכתבי יד כדי להדפיסם ולא החזיר אותם מעולם... ה' יעוררו להתחזק באמת! ///

אולם כשהבין ר' אברהם שצריך לחזק אותו הוא ביקש מר' משה שיצא החוצה, וציטט בפני אבינו איזה גמרא כדי שיתחזק, ולאחר שראה ר' אברהם שזה לא מספיק, הוא הביא בפניו מקור נוסף כדי לעודדו...

גדולי אנ"ש וחייהם הבערים, שהיו מקשה אחת של דבקות ברבי ובדרכיו הקדושות.

בבני ברק של אז - מתחיל בנו ר' עזרא - לא היה תלמוד תורה של ברסלב. ר' נתן צבי קניג היה סבור שאין בכך צורך, ולעומתו טען אבינו שיבדלח"א שכן צריך לפתוח ת"ת.

משראו שאינם מגיעים לעמק השווה, החליט ר' נתן צבי לפתוח ליקוטי מוהר"ן ולברוק מה יש לרבי לומר על כך... הוא פתח את הספר, ולגנד עניני נגלה קטע שלם בו מבאר הרבי את ענין חינת הבנים. ומיד הוא הודה לאבינו שיש כאן רמז ברור על הצורך לפתוח את הת"ת, ומאז קיים ת"ת ברסלב בבני ברק.

מקווה עם גבס

<< ידוע לכם על הקשר שלו עם זקני אנ"ש מהדור הקודם?

היה לו קשר מיוחד עם רבים מזקני אנ"ש, למשל עם ר' אלחנן ספקטור ועם ר' וועלוול חשין ועוד רבים.

יש גם כמה וכמה סיפורים שהיה לו עם אנ"ש. פעם ישב ר' לוי יצחק שבעה ור' נחמן הגיע לחנום אותו, כשר' לוי יצחק הבחין בו הוא שאלו בחביבות "נחמן, שטיסט אוף צחות?" (נחמן, אתה קם בצחות?) הוא ענה שהוא לא מצליח להתעורר. אז ר' לוי יצחק אמר לו: "אתה צריך להתפלל על זה, ואם תתפלל תקום בודאי" (אופשטיין וועסטו אויפשטיין) אבל אם תסתובב לצד השני - אזי לא תזכור בכלל שקמות!

היתה פעם תקופה שהרה"ח ר' הירש לייב ליפל לא יכול היה ללכת למקווה במשך תקופה מחמת שהיה מעגבס. ולפנות בוקר של י"ט שבועות קונן מעט על גורלו, אשר ביום מסוגל כזה בו המקווה הוא בבחינת שער החמישים אין ביכולתו ללכת למקווה.

ר' נחמן ששמע זאת פנה אליו ואמר לו שהוא מוכן לקחת

תפילתו היתה כוח ובהלהבות. ר' משה אריה בחפילה בערוב ימיו

”באמריקה של אותם ימים, כמעט לא ידעו דבר
שמעתי את המילה הזאת, זה

השורשים בעיירה ברנוביץ' שבליטא, ההשתקעות ביבשת אמריקה
והגעגוע הבלתי פוסק למה שמעבר || הרה"ח ר' אפרים פורטנוי הי"ו
בשיחה נלבבת ומרתקת בה הוא מגולל את התקרבותו הפלאית
לאורו הנעלם של רבינו הק' למרות הלעג, הרדיפות, והמניעות
הגדולות מבית ומחוץ "הבן יקיר לי אפרים"

ישראל הלוי

על 'ברסלב'. כילד וכבחור צעיר מעולם לא
היה פשוט מחוץ לתחום."

אחזתיו ולא ארפנו.

פּוֹתַח ר' אַפְרִים פּוֹרְטֵנֵי הַי"ו בתחילת דבריו "אך ראשית אנסה לגולל בתמצית את שורשי המשפחתיים. סבי ר' ישראל, נולד וגדל בעיירה בתוביץ המפורסמת. הוא זכה ליצוק מים על ידי רבי אלחנן וסרמן הי"ד ולמד בישיבתו מספר שנים, לאחר מכן עבר לראדץ לישיבתו של ה"חפץ חיים" ושם הגה בתורה במסירות נפש עד שהתחילה מלחמת העולם השנייה.

"במהלך המנוסה ממדינת בלארוס רוית הדם ותמורות העשן, הצטרף סבי לקבוצת בחורים מישיבת 'קלעצק' ולאחר מסע מסוכן ומייגע הגיע בסופו של דבר ליבשת אמריקה. שם נודע לו על התקבצות גדולה של בחורים מכלל הישיבות בליטא, שהתרכזו בעיקר בשכונת בודו פארק. הם הקימו במקום במהרה בית מדרש גדול ע"ש ישיבת מיר והאווייה ששררה שם הייתה איכותית לאין ערוך. היו שם דמויות הוד מהדור שלפני הקודם, גאוני עולם ומרביצי תורה שאין כמעט בנמצא בדורנו.

"באופן כללי, הורשם שמתקבל על 'אמריקה של פעם' הוא 'הודים ששקעו בתאות ממון מבוקר ועד ערב. אולם בסביבה של סבי ואבי ראיתי מחוזה הפוך לגמרי: פשטות גדולה ובעיקר שקיעות אין סופית בתורה הקדושה. אני נזכר ברהיטים הדלים שהיו לסבי, רהיטים שאב לא החלפו או שודרגו מיום הגיעו לאמריקה עד יומם האחרון עלי חלו. 'פעם, בהיותי בערך בן שש, השתובבתי בסלון ביתו ובשנגנה שברתי את הפלטה שהייתה מונחת על שולחן קטן. הפלטה השברנה נשארה כך עד הסתלקותו של סבי... הוא לא נתן חשיבות לעולם הזה וחי בכל רגע ורגע את הויות אביו ורבא. בתוך חממה מיוחדת זו גדל אותי אבי - לימוד תורה מתוך מסירות נפש - פשטות וריחוק מכל מה שריח עולם הזה נודף ממנו.

"למעשה, הפעם הראשונה ששמעתי את המילה 'ברסלב' הייתה בהיותי ילד בן 12. ישבתי בבית וקראתי סיפורי צדיקים ובין היתר סופר שם במילים קצרות גם על רבי נחמן מברסלב. כמובן שאז לא ייחסתי לכך חשיבות מיוחדת.

היה כשאר חבריי, היו לו פאות ארוכות וגינוני חסידות ניכרו בו. פתחתי איתו בשיחה לבבית וסיפרתי לו שלאחרונה הנושא של חסידות ממש מרתק ומושך אותי. הוא שמע ואמר: 'תראה, הרבי שלי נפטר לפני שנים רבות. יותר ממאה חמישים שנים חלפו מאז. אולם יש לנו ספר מיוחד במינו וממנו אנו שואבים ה-כ-ל ומכין שיש לנו את הספר, אנו לא צריכים עוד שום דבר אחר. יש שם כאלו דיבורים נפלאים ומתוקים ששווים יותר מכל דבר אחר', את המשפט הזה אני זוכר עד היום.

בהמשך דיברנו יותר והוא סיפר לי על העצות של רבינו הק'. בעיקר דיברנו בעל פה משום שספרים כמעט לא היו בנמצא.

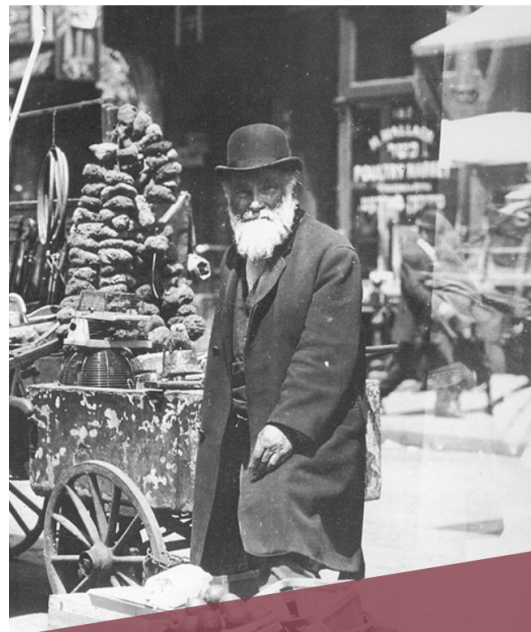
כאן בעצם התגלו רחמי ה' בצורה נפלאה ומיוחדת. משום שלמעשה, כבר ביום הראשון שנכנסתי לישיבה הרגשתי שזה לא המקום שלי. הסגנון היה יחסית מודרני, ולא מצאתי את עצמי. מה גם שהמיקום היה רחוק מבית הוריי ולכן הצרכתי להישאר בפנימייה, דבר שאף הוא היה בעוכריי. דיברתי אז עם אחד המלמדים שלי מימי החיידר שעדיין היה לי קשר איתו, ואמרתי לו שאני מעוניין להמשיך בישיבה, הסברתי לו את הקושי שלי. הוא הקשיב וממש התחנן שאנסה עוד שבוע שבועיים. 'אם תתחבר, תגה מה טוב, ואם לא - תגה כל הארץ לפניך...'. שמעתי בקולו, נשארתי בישיבה ההיא, ולאחר זמן קצר יחסית הגיע הבחור המקורב והוא. בוכתו התקרבתי לרבי. זה היה השגחה פרטית גדולה מאוד. בתור בחור צעיר, באמריקה של אז, הסכימי שלי לדעת מרבינו היה אפסי לחלוטין. אבל חושב מחשבות לבלי ידח ממנו נידח, סיבב את כל העניין לטובתי הנצחית.

'יום אחד מגיע אלי שמעון - חברי החדש, וכולו מלא בשמחה: 'אפרים, לא תאמין מה מצאתי: בספרייה של הישיבה מונחים כל הספרים של הרבי בתרגום לאנגלית. ליקוטי מוהר"ן, שיחות הר"ן, ספר המידות ועוד'. התברר שלפני שנים למד בישיבה בנו של ר' אריה קפלן ז"ל. ר' אריה היה מחסידי ברסלב הבודדים באמריקה של הדור הקודם. בתבערת ליבו שם נפשו מנגד ובעידודו של הרה"ח ר' צבי אריה רוזנפלד ז"ל הדיפיס במסירות עצומה את ספרי רבינו לראשונה בהיסטוריה בתרגום מלא לאנגלית, מובן שהדבר גם

משיכה בלתי מוסברת לחסידות

"בשנת תשנ"ג, הגעתי לעול המצוות ועליתי לישיבה קטנה, ישיבה ליטאית שורשית לכל דבר ועניין. במקביל, התחלתי להרגיש משיכה לאורו של הבעל שם טוב הקדוש. דודי קנה לי במתנה ל'ב-מצווה' את הספר הנורא 'שבחי הבעש"ט', ואני כסרתר הלב של נער צעיר - חשתי חיבור גדול למה שנכתב שם, למרות שלא חונכתי בדרך הזו. במיוחד התפעמתי מכך שהבעש"ט אמר פעם על עצמו שלא עשה מעודו, אף מופת ע"י קבלה מעשית, אלא אך ורק בכוח של תפילות ותחינות לה' יתברך. בכלל, נגע לי ללב הפשטות של היהדות, קריאת תהילים, תפילה בכונה פשוטה, ועוד ועוד עובדות של תמימות וזכות הנפש. באותו זמן הגדרתי את עצמי כ"מתעניין בחסידות". לא נמשכתי אחרי רבי מסוים, אלא באופן כללי האירה לי מאוד תורתו של הבעש"ט.

בשלב משהוא הגיע לישיבה בחור חדש, שמו היה הר"ר שמעון קויפמאן, כיום מיקיירי חסידי ברסלב בלייקווד. מראהו לא

להפצה אדירה, ולכן בנו ראה לנכון להביא גם לשיבה בה למד - כמות ספרים לא מבוטלת.

יש מניעות!

ברך האחרון של הספר היה מספר טלפון להזמנת ספרי ברסלב נוספים. התקשרתי ושאלתי איזה עוד ספרים יש, האיש מאחורי הקו הציע שישלח קטלוג אמרתי לו את הכתובת של הישיבה והמתנתי בציפייה למעטפה. עברו שבועיים והמעטפה לא הגיעה. התקשרתי וביקשתי שישלח שוב. חיכיתי בסבלנות ושוב המכתב לא מגיע. חייגתי והזמנתי שוב. כך כמה פעמים. עד שבפעם השלישית אמרו לי בטלפון: "תגיד, הכתובת היא של הישיבה שלך?" משעניתי בחיוב, אמר לי השולח: "כנראה שמתנגדים אצלכם על הספרים ופשוט מאן-דהוא דואג להעלים את המעטפה. תן לי כעת כתובת אחרת ונראה מה קורה".

ואכן, בפעם הזו כשהמעטפה נשלחה לכתובת הורי, הכל בא על מקומו בשלום. זאת הייתה למעשה הפעם הראשונה שהבנתי שיש איזו שהיא התנגדות בעולם על ברסלב. חייתי אז בכוח מין תמימות שלא העליתי על קצה דעתי שהתעברה כאן די זדוניות...

התחלתי ללמוד את הספרים בפועל. לקחתי את "שבחי הר"ן" ואני זוכר עד היום כמה ריגש אותי לקרוא על הילדות של הרבי, את הצימאון האדיר שלו לה' יתברך ובמקביל את המעברים שעברו עליו. הרגשתי כה 'אמת', כה 'פשיטות

שקיעות אין סופית בתורה הק. יהודי באיסט סייד של ניו יורק לאחר השואה

סבי היה תלמידו. האנן ר' אלחנן וסרמן הי"ד

ותמימות'. בהמשך המשכתי לספר "שיחות הר"ן", והתחושה שלי הייתה שמדובר כאן ברבי אחר לגמרי מכל מה ששמעתי עד כה. פתאום תפסתי שיש צדיק שבא לעולם בשביל כלל ישראל, שבביל לעזור לי באופן אישי לעבור את העולם הזה בשלום, שאזכה

לקבל תיקון אמת לפי שורש הנשמה שלי. הבנתי לפתע שהחיים הם סיפור הרבה יותר משמעותי ממה שידעתי עד היום.

עברה תקופה קצרה ולמדתי בפעם הראשונה ליקוטי מוהר"ן יחד עם החבר שלי, ר' שמעון. אני זוכר איך פתחנו בתורה ד' חלק ראשון והתחלתי לקרוא. כליטאי שורשי בכל רמ"ח אברי וסס"ה גידיי, המושגים שכתובים שם היו כה רחוקים ממני, עד שמילים כמו "העלאת המלכות" היו נראות לי סתומות בעליל. לא הבנתי איך "מלכות" יכולה פתאום לנסוק למעלה... אבל למרות שבמוח זה אולי לא כל כך הסתדר... הלב כן הבין והרגיש. לקח לי שעתיים ללמוד את הסעיף הראשון השני, והרגשתי שמצאתי בדיוק את מה שחיפשתי. חסתי שנמצאה אבדתי.

בשלב הזה כבר התחלתי להיוודע לכך שיש עוד חסידי ברסלב באמריקה ונודע לי שיש בית מדרש ע"ש רבינו הק' בבורו פארק, וגם שיש חבורות לבחורים בעיר מאנסי. בהזמנות הקרובה נסעתי לשם מבורו-פארק, והתפלאתי לראות עוד בחורים הנקראים ע"ש הצדיק. אני זוכר עד היום איך עמד שם בחור בשם 'חנמן משה קריגר' וסיפר בלהט לבני גילו על "שיבת ברסלב" בבני ברק. הוא בדיוק חזר מא"י וסיפר לחבריו על 'קיימת חצות', 'תפילה בכח', 'נסיעות לפעלד'. "כל כך התרגשתי מזה. לא חלמתי שיש ישיבה שקרויה ע"ש הרבי. הייתי אז רק בן חמש עשרה אבל כבר באותו רגע נולדו בי כיסופים ללמוד שם... משם חזרתי לשיבה עם אורות גדולים. חיזק אותי לדעת שאני לא בודד בעולם. הנה התברר שהענין של הרבי כבר מאיר באמריקה.

חג שבועות בהיכל ישיבה

חלפה שנה חצי והתקרבו לחג השבועות השני אחרי התקרבתי. יום לפני התקדש החג, מסר אצלנו שיעור הכנה ליו"ט, נכדו של המשגיח המפורסם ר' יחזקאל לוינשטיין. בין הדברים נאמר ש"שבועות הוא יום הדין לכל מה שקשור ללימוד התורה, וממילא כמה שבחור ילמד בליל שבועות בשמחה - כך יזכה כל השנה ללמוד". אני כל כך התלהבתי מהמשפט הזה, עד שבישיבה בעת כניסת החג עברתי בחור בחור וסיפרתי לכולם במין תמימות כזאת: 'כדאי ללמוד בשמחה, על מנת לזכות ללמוד כך כל השנה'. במהלך הלילה, ניגש אלי בחור מבוגר ששימש בתפקיד 'משיב' בהיכל הישיבה, וביקש לומר לי דבר מה: "בא תשמע משל קצר: היה תלמיד של רבי אחד, שהיה מפרסם לכל העולם את התורות של רבו. אבל

פתאום תפסתי שיש צדיק שבא לעולם בשביל כלל ישראל, שבביל לעזור לי באופן אישי לעבור את העולם בשלום, שאזכה לקבל תיקון אמת לפי שורש הנשמה שלי. הרבה יותר משמעותי ממה שידעתי עד היום

קרב צעירים רבים לרבינו. ר' אריה קפלן ז"ל

כזאת הזוויה, אין סיכוי שארשה לך לנסוע".
"יצאתי מהחדר שלו, והרגשתי אֶךְ הרצון שלי רק מתחזק יותר ויותר. התייעצתי עם מספר אברכים מבורז פארק והם אמרו שיקחו עלי אחריות, כלומר: אם אני רוצה לנסוע בכל מחיר, הם מוכנים שאסע איתם. הזמן של הטיסה התקרב והחלטתי שאני נגיש לראש הישיבה לדבר איתו. נגשתי אליו, אָךְ הוא כקודמו, הקפיד עליי והודיעו מאד מכל העניין, לאחר מכן שלח אותי למגיד שיעור מסוים שידבר איתי. הוא היה בן-אדם תקיף והתוכחה שלו הייתה ממש בצעקות נוראיות. הוא זעק מתממזצ'ת ליבו ואני התחלתי להתבלבל מכל הנסיעה. פתאום קיבלתי פחד גדול מהצוות, ולצדדי, ברגע האחרון החלטתי לוותר, "וזה, אישאר בישיבה חזי". למעשה, זאת הייתה בעצם יריית הפתיחה של ההתנגדות שלי.

לבד בעולם

"הבחורים, שראו את המעמד המביש הזה עם אותו מגיד שיעור, הבינו שהוא נחף בי על ענין שקשור לברסלב, חלקם כבר ידעו על השייכות שלי לרבינו. וכאשר ראו את היחס של הצוות לכל ההתקרבות הזו, עשו קל וחומר לעצמם והחלו הם לדרוף אותי בהידור גדול. צחקו חלול, הם גם ידעו להסביר לי שבברסלב יש מלא משוגעים, ושכדאי לי מהר לעשות 'חושבים' על הבחירה שלי. בין רגע נהפכתי ללעג המרכזי של הישיבה. פתאום מצאתי את עצמי ל-ב-ב!! חברים אשר עד אותה תקופה היו קרובים אלי, הבינו מהר מאוד שלא 'שוה' להם מבחינה חברתית להימצא בקרבתי. אפילו חברותות ותיקות החלו לחשוש ממני. פחדו שיגידו עליהם שהם מושפעים ממני.

מן הסתם מדובר בהרגשה 'לא נעימה' בלשון המעטה?

התפללתי את התפילה המיוחדת של מוהרנ"ת, תפילה ע"ו הידועה. כבר הבנתי שיש הנהגה כזאת מן השמיים שנקראת 'מניעות', אבל הרצון שלי היה חזק ביותר, משהו שאפשר להסביר במילים דוממות...

כאשר היה זמן ידוע לכל התלמידים לנסוע את הרב, הוא עצמו היה נשאר בבית ולא הצטרף אליהם". אמר את דברו והלך. "ברגע הראשון לא הבנתי מה הוא רצה ממני. מהו המשל הזה ומה הקשר אלי. אבל כשהתבוננתי שוב במה שאמר, הבנתי שמראה הוא ידוע עלי שאני ברסלב'ר שמחזק את כולם בעצות של הרב, אבל לר"ה, לאומן, אני לא נוסע".

"מאחר שלא היה מבורר אצלי לגמרי הנמשל שהמצאתי, רציתי לנשט אליו ולשאל אותו אם התכוון לזה, אבל מאידך חששתי שאולי התכוון למשהו אחר וסתם אחשוף בפניו את היותי ברסלב. אָךְ אז נפל בליבי רעיון מקורי, נגשתי אליו במעמד נעילת החג ואמרתי לו מין חידה שכזאת: "מה אומרת לך צמד האותיות הבאות: ט"ו ל"ב מ"א מ"ב ... ?
הוא שמע ומיד ענה: תיקון הכללי!! מה השאלה בכלל... צחקנו, ואז אמרתי את הפשט שלי במשל שאמר, הוא אישר את כוונתו ושאל: "אם אתה באמת ברסלב, מדוע אינך נוסע לקיבוץ?" אמרתי לו: "אני רק בן חמש עשרה, אין לי דרכון ואפילו לא דולר אחד". הוא אחז את ידי ואמר: "לדרוכן תנסה לדאוג מול אבין, אבל את הכסף אני מוכן לתת לך. תהיה לי זכות גדולה".

כל כך התפעלתי מדבריו ואמרתי לו: "תודה על הנדיבות הגדולה, אָךְ דבר אחד אני לא מבין: מאיפה אתה ידוע שאני ברסלב'ר? מי גילה לך רז זה?" הוא ענה לי תשובה שזכורה לי היטב: "על חג השבועות יש אין ספור נקודות ורעיונות, אבל אצלך הכי דבר העניין של השמחה בתורה, נו, צריך להיות נביא בשביל להבין שאתה ברסלב חסיד...?".

"מאז, מאותו יו"ט, התחלתי לקחת את העניין של ר"ה ברצינות. התפללתי את התפילה המיוחדת של מוהרנ"ת, תפילה ע"ו הידועה. כבר הבנתי שיש הנהגה כזאת מן השמיים שנקראת 'מניעות', אבל הרצון שלי היה חזק ביותר, משהו שאי אפשר להסביר במילים דוממות...

"נגשתי לאבא שלי וביקשתי ממנו לעשות דרכון. התהליך באמריקה של הוצאת דרכון הוא איטי ומרגיז מאוד ולכן לא רציתי לחכות לרגע האחרון. אבי שכבר ידע על התליך ההתקרבות שלי - הסכים לסייע בעניין, ולמרות שדעתו לא הייתה נוחה מכל ההתקרבות הזו, הוא לא התעקש ועזר ככל שצריך. אָגב, רק אחרי מספר שנים הבנתי מאבי את החשש שלו מברסלב: הוא סיפר שזכר את ר' צבי אריה רוזנפלד ז"ל, ובעיקר את התלמידים שקיבר. כידוע, ר' צבי אריה לקח צעירים אמריקאים ועשה מהם 'אנשים כשרים' באופן שלא ניתן להעלות על הדעת. חלקם אף היו נערים צבעוניים וטיפוסים אולם ה'עולם' לא ראו את התהליך הפנימי שעשו אותם נערים אלא רק את המראה החיצוני הלא שיגרתי שלהם. ולכן הויכוחות של אבא שלי מברסלב היו פחות חיוביים. האמת, שגם אני במקומו הייתי חושש מהעניין הזה...

"אמר לשבחו, שלמרות כל זאת, הוא סיים בעדי ונתן לי הרגשה טובה בכל הבחירה שלי.

נחזור לעניינינו: עשיתי דרכון וגם הומנתי כרטיס טיסה הודות לבחור ההוא. ביתניים, באלול הבא כבר נכנסתי לישיבה חדשה, ישיבה יותר טובה מהישיבה הקודמת. כעת נשאר לי 'רק' לעמוד מול צוות של הישיבה החדשה ולהסביר להם את הצורך שלי לנסוע לאומן ובעצם להיעדר מהישיבה לשבוע ויותר. נגשתי למשגיח וביקשתי ממנו רשות להיעדר מהישיבה בראש השנה. המשגיח התפלא ושאל מיד: איפה בחור יכול להיות ב'ה, אם לא בהיכל הישיבה הקדושה? עמתי לו: באומן. באותו רגע המשגיח כמעט התעלף: "א-מ-מ-?? אומן יכולה להיות יותר מהישיבה? מיום עומדי על דעתי לא שמעתי על בחור שהגיע עם כזה רעיון מוזר. עשרות שנים שאני עובד בישיבה ומעולם לא חלם אי מי מהבחורים כאן על מין נסיעה

ש
ל
הרבי.

"שיטת השעות בין המדינות גרמו לי לעייפות ולבלבול גדול. הלכתי לציון הקדוש אבל היה קשה לי להתרכז, באותם רגעים נאותי באמונה פשוטה בדבריו של רבינו והזכרתי לעצמי שבוודאי הנשמה מרגישה הכל טוב לה. מעניין לציון שדוקא בלילה הראשון, קיבלתי פתאום התעוררות גדולה ובתפילת ערבית חשתי כאילו אני מדבר ישירות עם הקדוש ברוך הוא, הייתה זאת הרגשה שאי אפשר לתאר במילים.

הבכי בדרך חזור

"למרות היותי בעל בכי מטבעי, דווקא בציון עצמו לא קיבלתי התעוררות. התפללתי ואמרת תיקון הכללי אבל לא זכיתי להויל דמעות. מעניין שהטלטה הגדולה הבכתי, הגיעו ברגע שעליתי על האוטובוס בדרך לאודסה. דווקא אז, קיבלתי התרגשות גדולה התחלתי לבכות לה, בעיקר הדיתי לו שזכיתי לדלג על כל המניעות ולהגיע לקיבוץ הקדוש.

"מאודסה המראנו לפרנקפורט שבגרמניה ומשם היינו צריכים להמריא ללונדון ומשם חזר לנו יורק. למעשה, הפסדנו את הטיסה בלונדון, והוצרכנו קבוצה של שישים איש מאנשי שלומינו - להמתין שעות רבות לטיסה אחרת. באותו זמן עשיתי שיחת גובייתא להורי. מאז שיצאתי מניו יורק הם לא שמעו ממני, היה מאוד מסובך להתקשר מאוקראינה באותם ימים, ולכן כאשר הגיעה לידי טלפון מהרתי להתקשר ולהרגיע אותם. דוברתי עם אמי והיא סיפרה בין היתר שהמשגיח אכן התקשר לפני ראש השנה וכאשר הבין שנסעתי אומנה, אמר להורי שאין לי מה לחזור לשיבה!! מבחינתו אני מסולק לצמיתות.

כיצד קיבלת את הדברים?

"הגעתי הביתה והתחלתי לחשוב עם הורי על ישיבות אחרות. אך בכל מקום שניסיתי לא הסכימו, בגלל ששמעו את הסיבה לעיובתי. עד שהגעתי לשיבה מסוימת, בין הטובות ביותר באמריקה. המשגיח של הישיבה הכיר אותי מקודם, ומצאתי כל כך חן בעיניו עד שהוא אמר לאבי: "קיבלתי אותך אפילו בלי מבחן. אולם יש לי תנאי אחד: אפרים צריך לחתום שהוא לא מביא לשיבה ספרי ברסלב, אפילו לא סידור!". אבא שלי שמע את התנאי וחשב שמדובר בדבר של מה בכך. היה פשוט לו שאני אסתף פעולה, הרי סוף סוף אחד הישיבות הטובות מקבלת אותי למרות הנסיעה שלי לאומן. אך אני אמרתי לאבי: "אני מוכן בשום אופן לתנאי הזה. מהספרים הללו אני לא הולך להיפרד".

"אבי שלח אותי לדבר עם הרב שלו, הרב אשר קלמנוביץ, ראש ישיבת מיר בניו יורק. ראש הישיבה סיפר לי שכאשר הוא הגיע ללמוד בישיבה בירושלים,

בחורי ישיבת מיר בפורים בביתו של ראש הישיבה הגרניץ פינקל ז"ל, ר' אפרים עומר לימית

"אומנם נעשיתי בודד בעולם, אבל

הרגשתי את הקב"ה כל כך קרוב אליי, ישבתי בחדר צדדי ולמדתי ספרי רבינו במין מתיקות ודיקות כזאת שאי אפשר לתאר, באותה שנה אף סיימתי את כל הליקוטי מוה"ר"ן. למדתי תורה ועוד תורה והרגשתי אך אני הולך די ביד עם הרבי. לא אשכח את ההתבודדות שהייתה לי באותה תקופה. היו אלה חודשי חורף סגריריים, חיפשתי פינה שקטה בפנימייה ומצאתי את חדר ההסקה. מין חדרון קטן עם תנור עוצמתי שפיזר חום רב לכל הבנין. הייתי יושב שם מצטנף בפיתוי והדיבורים שיצאו לי אז מהפה לא יישכחו ממני לעולם. הרגשתי קרבת אלוקים באופן מוחשי וחי.

"במקביל, הגיעו בחורים וניסו לטעון מולי כל מיני טענות, "אפרים! מה יש לך עם ברסלב? אתה הרי ליטאי, אבא שלך ליטאי, סבא שלך ליטאי, הוא אפילו תלמידו של החפץ חיים ושל ר' אלחנן, מה חסר לך בחיים? הרי כאן בישיבה אנו לומדים 'מוסר' בכזו השקעה, עובדים על המידות, מתחזקים ביראת שמיים, מדוע תלך לרעות בשדות זרים?".

"למעשה, הייתי יכול להקשיב באדישות ופשוט להמשיך הלאה מבלי להתייחס יותר על המידה, אבל צריך לזכור שהטבע הליטאי נשאר אצלי בעצמות... מידת העקשנות והרצון להבין כל דבר עד הסוף, הביאו אותי לענות לעצמי וגם להם - דבר דבור על אופני. במבט לאחור אני חושב שהבידור הזה הביא את ההתקרבות שלי למקום הרבה יותר עמוק ואמיתי.

"עברו חודשים ספורים, והנה מתקרבים לקראת ראש השנה של שנת תשנ"ז. הרצונות שלי מקבלים צבע מחדש, והפעם קיבלתי משנה חוקף של עקשנות להיות בקיבוץ הקדוש, יהיו המניעות אשר יהיו.

"קניתי כרטיס טיסה. בס"ד היו כל מיני אנשים טובים שעזרו עם הכסף. בקשר למניעות מדישיבה, החלטתי שהפעם אנסה כיוון אחר. בבוקר כאשר קמתי, נשארתי ללמוד בחדר שבפנימייה. בתור בחור שכמעט לא נעדר מהסדרים של הישיבה הדבר בלט לעיני הצוות ובמשך היום נשלח אחד הבחורים ע"י האחראי לראות מה קורה איתי. כאשר הגיע הבחור לחדרי אמרתי לו שאני חש בטוב. כבונה תחילה נמנעתי מלאכול באותו יום, על מנת שאראה הלוש ועיף. הבחור העביר את המסר למשגיח שהציע שאגש לרופא שדר בסמיכות לשיבה. הלכתי לרופא, הוא בדק אותי ואמר שהכל בסדר לגמרי...

"בכל מקרה, נגישתי למשגיח ואמרתי לו שאני נצרך למנוחה בבית הורי למספר ימים. המשגיח הסתכל עליי במבט בוחן ואמר: "אתה יכול לצאת הביתה, אבל בתנאי שתחזירי לי שעד ערב ראש השנה אתה חוזר לשיבה". הוא חשש שאני מתכנן לנסוע לרבינו.

הנסיעה לאומן

"מיד חזרתי לחדר, לקחתי את כל מה שנצרך עבורי לנסיעה ויצאתי לכיוון בורו פארק, הגעתי להורים וסיפרתי להם על הנסיעה, הם כלל וכלל לא אהבו את הרעיון, אבל למרות זאת הסכימו. יצאתי לשדה התעופה והאת הייתה למעשה הפעם הראשונה שיצאתי מגבולות היבשת. עד אז לא הייתי בארץ ישראל וגם לא בשום מדינה אחרת.

במטוס היו עוד כמה חסידי ברסלב בודדים ואני זוכר את התחושות שלייו אותו מיד אחרי הנחיתה באודסה. היה שם שילוב של כמה דברים. א' מדינה אחרת מנוכרת ומוזרה. ב' זאת הייתה הפעם הראשונה שפגשתי מקרוב הרבה מאוד יהודים מארץ ישראל. באמריקה ראיתי אותם רק פה ושם. אבל באודסה פתאום הם נהפכו להיות חלק מהחברה שלי. שני השינויים הללו גרמו לי בהתחלה עומת נפש ותחושה מאוד מאוד לא פשוטה. צריך להבין שהתנהגה והמנטליות באמריקה כל כך שונה, והשנייה הוה מיד השפיע על המצב רוח שלי. היה לי קשה להבין איך כל החיות המתקוות העצומה שהרגשתי בספרים של הרבי קשורה לסגנון של האנשים הללו... אבל לאט לאט נרגעתי, ככל שהלפו השעות, כך התיישבה דעתי עלי.

"הגענו לאומן וארגז שם שיעור הכנה לבחורים מפי הרה"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א. התאספו שם בערך מאתיים בחורים וזה מאוד העצים אצלי את העניין

קיבלתי פתאום התעוררות גדולה. ר' אפרים בעיני רביז'ל באמן

**הכולל
נפתח
בלייקווד
ולמדנו כל
יום ארבע
שעות (!)
במשך
תקופה
תורות
בעיון.
גדולי
אנ"ש
מארץ
ישראל
הגיעו
לשם
למסור
שיעורים
עמוקים
ומתוקים
כל כך,
האווירה
אז הייתה
ממש מעין
הבא**

בלייקווד. באתי ב"ה בבית הגישואין והמשכתי להתגורר בלייקווד, עיר האברכים. באותה תקופה היו שלושה משפחות ברסלביאיות בכל העיר ונצרה התעוררות גדולה להקמת בית כנסת ע"ש רבינו הק. ביתנים התחילו להגיע לשיבת לייקווד מספר ברסלבי' בחורים, ביניהם גם ר' שמעון פריד המוכר היום כ'בעל תפילה' בקיבוץ, ועוד בחורים שהתקרבו לברסלב כר' יוסף כ"ץ, והקימו חברה שבתנית.

"הבחורים ביקשו שאמסור להם שיעור והעניין התחיל להתפתח עוד ועוד. עברה תקופה והבחורים אט אט נעשו אברכים, כך שהתחלתי למסור גם שיעור לאברכים. תוך כדי כך, יצרנו קשר עם אנשי שלומינו בבורו פארק ומונסי, והקמנו 'ארגון ג' שיאחד את כל חברות הבחורים בערים השונות. משהו כמו מורשת הנחל של אמריקה... עשינו שבתות התאחדות בתאריכים קבועים, השבת האחרונה של כל בין המנינים, אחרי פסח ואחרי סוכות, והעניין של רבינו החל לתפוס תאוצה. פתאום החל גל של התקרבות לשטוף את אמריקה. "לראשונה באמריקה נפתח כולל של ליקוטי מוהר"ן. מי שיום את הרעיון היה הרה"ח ר' שלמה גולדמן הי"ו, יהודי מיוחד מגדולי תלמידי ר' צבי אריה רונפלד. היום כבר כולם מכירים את המושג הזה, אבל בזמנו זה היה חידוש עצום. הכולל נפתח בלייקווד ולמדנו כל יום ארבע שעות (!) במשך תקופה תורות בעיון. גדולי אנ"ש מארץ ישראל הגיעו לשם למסור שיעורים עמוקים ומתוקים כל כך, ביניהם הרה"ח ר' שלמה אהרון גוטליב ז"ל והרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ז"ל. האווירה אז הייתה ממש מעין עולם הבא.

"באותה תקופה החל אצלי בירור פנימי בתוך הלב מה עליל לעשות הלאה. מצד אחד ההפצה הייתה או בשיאה, מסרתי שיעורים חכתי לקנות חלק בפעילות קודש של ממש, מצד שני הרבי בתורותיו הכניס בי כזה געגוע לארץ ישראל, מין חשקות כזאת שמדלגת על כל ההסברים האחרים. הרגשתי שהנשמה שלי שייכת לשם. אמנם הבשר והעצמות עדיין באדמת אמריקה אבל הלב כבר בארץ ישראל. התפללתי על כך הרבה מאוד ובסוף קיבלתי את ההחלטה: אוספים את המיטלטלין ועולים לארץ ישראל. המעבר לא היה פשוט אבל אני שמח שזכיתי לקיים רצון צדיק, הרי הרבי כבר אמר "מי שרוצה להיות איש ישראל באמת דהיינו שילך מדרגא לדרגא, אי אפשר לא עם ע"י ארץ ישראל" (ליקו"מ כ).

לקראת סיום כיצד תוכלו לשתף את הקוראים בחיזוק בדרכי העבודה?

"יש נקודה חשובה שעורה לי מאוד וחושבני שגם אחרים יכולים להתבונן בה. כל חסיד ברסלב ידע שיעקר הקשר בין התלמיד לרב נעשה ע"י ביטול. אצל רבינו קיימים שני מישורים של ביטול. האחד ציות להוראות מעשיות. כמו: לא לאכול בצל חי, לא לשתות קפה לפני התפילה, לא לעשן, אפילו לקום חצות, או ותיקן. זה כמו כחושב מאד. אולם הביטול המוחשי יותר נמצא ב'דעת', במחשבה של האדם. לקחת את המוח שלי ולהחליף אותו בשכל והדעת של הצדיק. "אם נתבונן מעט נראה איך תשעים ותשע אחוז ממה שנכתב בלייקוטי מוהר"ן, שייך להרגשה הפנימית של האדם. למחשבה, להרגשת הלב. ניקח לדוגמא את תורת ההתחזקות, העיקר זה לא ליפול בדעת. הפעולות המעשיות יבואו בעקבות המחשבה, אבל הכל מתחיל במוח הולב. 'הבער אותה בלבי', בלבי דייקא, שנוכה כולנו! ///

היו שם כמה בחורים שבלטו במיוחד ברצינות שלהם, והתברר לו עם הזמן שהם חסידי ברסלב. מיני אז שמור בליבו העריכה עמוקה לברסלב, ולכן הוא לא יכול להרשות לי לחתום על משהו שיתק אתי ממקור החיות שלי... במקום זה הוא ניסה להשפיע על הישיבה שממנה סולקתי לקבל אותי בחזרה. ואכן כך היה. המשגיח הסכים שאחזור.

"בס"ד, חזרתי לישיבה שכבר התרגלתי אליה. והאמת שגם הרדיפות דעכו מעט. השנה עברה עלי עם הרבה עבודת ה' ולקראת ראש השנה הודעתי למשגיח שאני כנראה עוזב את הישיבה. הוא מיד אמר: מה, בגלל שאתה רוצה לנסוע לאומן? אמרתי לו: בדיוק כך. הוא שמע והשיב: אני מרשה לך לנסוע! "זה היה ממש פלא פלאים לראות איך העמדה שלו השתנתה כלפי. בסה"כ נסעתי לאומן מאותה ישיבה 3 פעמים. בהמשך הרגשתי כבר יותר משהורר, והודות לכן נסעתי הרבה לבית כנסת של אנשי שלומינו במונסי. אני זוכר שהרה"ח ר' נתן ליברמנט היה מגיע לשם פעמיים בשנה. הוא הכניס בנו כזה התלהבות בעניין של רבינו, עד שאפילו המלוזה שבא איתו לאמריקה אמר לנו שאלו לא הדיבורים הרגילים של ר' נתן, כנראה כאן יש לו הארה גדולה וממילא גם הדיבורים בהתאם...

איש הישראלי בארץ ישראל

מתי עברת ללמוד בישיבה בארץ ישראל?

באמריקה מקובל שבחור בגיל עשרים ומעלה נוסע לא"י ללמוד שם מספר שנים. אך ההורים שלי הסכימו שאסע בגיל צעיר יותר. התקבלתי לישיבת מיר בירושלים ולמדתי שם בין השנים תשנ"ט - תשס"ב. בזמן הזה שאבתי התחזקות גדולה מבתי הכנסת של ברסלב חכתי לראות הרבה מאנשי שלומינו שברושלים. לאחר חזרתי לאמריקה עברתי ללמוד בישיבה הגדולה 'בית מדרש גבוה'

כונה להיות אנשים כשרים, להתחבר לעצות הצדיק ולחזור בהתקשרות חדשה לספריו ולחיפוש עצותיו. אך להבין באמת את כל סדר התיקונים איך הם נעשים, ומדוע דווקא באופן הזה שנוסעים אליו וכו' - את זה אי אפשר להבין, על כך גם יש קושיות, ואנו נוסעים מתוך אמונה ובמסירות נפש גדולה. אדרבה, דווקא הצורה שבה אנו באים לרבינו בלי לדעת ולהבין אלו תיקונים פועל רבינו, מתוך האמונה שלנו - ומאידך הידיעה הברורה שבמקום ציונו הקדוש ניתן לפעול שאכן נזכה להיות אנשים כשרים באמת, בכך אנו מקיימים את רצון רבינו שאנשינו יבואו אליו וידעו על מה הם באים. כשזו כוונת הנסיעה, למרות שבאמת איננו יודעים למה ואיך נעשים התיקונים, ממילא יודעים אנו גם למה אנו חוזרים, כי אנו חוזרים עם כלים חדשים, עם רצונות ברורים לעבוד את ה', יש לנו לה גם את הכלים שהם הספרים והעצות.

רבינו אומר בפירוש בשיחה הנ"ל (חיי מוהר"ן של"ה) שלקח על עצמו להחזיר אותנו למוטב. והכוונה היא שעל ידי שאנו מבינים ומקיימים לדברי רבינו הקדוש שזה כל מטרתו - 'להחזירו למוטב', זה נותן לנו תקווה ושמחה עצומה שאנו נמצאים תחת המטרייה של הרבה' הגדול. צריך רק להשתלץ את השכל ולהתחיל לבקש ולחפש בספריו הקדושים - לתת לרבינו הק' לסיים איתנו מה שהבטיח. אשרינו שזכינו!!!

נסיעה המקרבת לתכלית

תשובת הר"ד מנחם מענדל אייזנבאך ה"ו, מודיעין עלית

על שאלה זו לא ניתן לענות בצורה ברורה, היות זה תלוי אצל כל אחד לפי מעלתו ודרגתו, אך כן להצביע על נקודה ייחודית שקיימת אצל אנשי שלומנו.

מסופר על הרב הקדוש מטשערנובל שכשהתקיימה חתונת נכדתו עם נכד רבינו הקדוש, נכנסו אליו קהל רב וכל אחד נתן לו 'קוויטל', איש איש עם נגעי לבבו. לאחר מכן סיפר הרב מטשערנובל בהתפעלות, שבמבין כל הבאים אליו, רק אדם אחד שהיה מאנ"ש - רק הוא ביקש ממנו על רוחניות (שיש"ק).

רואים מזה את העניין של רבינו הקדוש, שכל עניינו ומטרתו הוא רק להביא את האדם לתכלית האמת, ולא עניין אותו כלל וכלל גשמיות, לא ממון ולא כבוד ומעמד. אדרבה, אחד כזה היה פחות חשוב בעיניו. כל אחד שבא לרבינו יודע שזוהי מגמתו, וכל מטרת נסיעתו היא בשביל עבודת ה' - לדלות ולשאוב עוד ועוד עצות והתחזקות בעבודת ה', ולשפוך את מצוקותו ברוחניות.

אותם מנהיגים שהחסידיים נוסעים אליהם ושופכים את ליבם לרוב בענייני גשמיות, עליהם אמר רבינו שאינם יודעים כלל לשם מה הם נוסעים ועם מה הם חוזרים, כי אין נסיעה זו מביאה אותם אל התכלית, ולא השיגו בה את מטרת הנסיעה.

אמנם ברור שבחיי רבינו, כשכל אחד הגיע אליו עם תשוקתו ורצונו, היתה התגלות מיוחדת ב'תורה' שרבינו אמר. בעת אמירת 'תורה' רבינו רימז לכל אחד על כל המעברים שלו, וכיצד עליו להתנהג. עם 'תורה' זו היו החללים כמה חודשים, עד הפעם הבאה שבאו לשמוע תורה מרבינו.

אך גם כהיום שאין לנו את הבחינה הזאת בהתגלות ממש, אפשר לראות אצל אנ"ש, איך במשך כל ימות השנה הלב מתמלא בגעגועים לרגעים המרוממים האלו שהיינו במחיצת רביה"ק. הריקודים והשמחה על הזכות שנפלה בחלקנו להסתופף בצל ציונו הקדוש, מעידים על האמונה שלנו, שאכן אנו יודעים עם מה חזרנו - התמלאנו באומן באוצרות רבים למשך כל ימות השנה!

בדרך חזר מאומן...

רבינו הקדוש לא רצה להיות כמו אותם מנהיגים ומפורסמים, שהחסידיים שלהם נוסעים ואינם יודעים על מה הם נוסעים ועם מה הם חוזרים. במה זה אכן מתבטא? מה עלינו לעשות כדי שלא נחזור מהנסיעה לצדיק כלעומת שבאנו?

שוב לכם לאהליכם

תשובת הר"ד נתן ויספיש ה"ו, בית שמש

זכיתי לשמוע את הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א בכמה וכמה הזדמנויות כשהוא מדבר על נושא זה. תורף דבריו היה, שבמצבים כאלו שאדם מרגיש בהם התעוררות גדולה, כמו בציון בער"ה בפרט, ובימי ראש השנה הקדושים בכלל - צריך לזכור היטב שלמרות שעכשיו הוא מרגיש כזה התעלות והרגשה נפלאה בגדולת רבינו, מהר מאוד הוא עלול לשכוח הכל, ולכן אם הוא לא ישקיע כוחות כיצד לשמר את אותה התעוררות, זה אכן לא ישפיע עליו והוא לא ישתנה מזה.

כך גם מצינו במעמד קבלת התורה, שאחר כל הקולות וברקים שעם ישראל ראה ושמע - 'גם כל העולם כולו חל מפניך'... הקב"ה אמר לעם ישראל: 'שובו לכם לאהליכם' - כי עיקר קבלת התורה נמדדת ב'ואלה המשפטים'... בחיי היום יום שבאים אחר כך. וכפי שכבר נאמר 'מי יעלה בהר ה' - ומי יקום במקום קדשו' - כלומר, הרבה אנשים זוכים לעלות ולהתעלות בהר ה', אבל זעירין אינן שנשארים קיימים שם.

לכן, בשעת ההתעוררות, או מיד אחר כך - כל זמן שזוכרים עדיין את ההרגשה האמיתית שהרגישו, צריך להרבות בתפילה ולבקש מהש"ת שיעזור לנו להמשיך הלאה עם הרשימו הזאת, כדי שזה ילווה אותנו הלאה גם בזמני השגרה.

נקודה זו שייכת לא רק בזמנים המיוחדים שהזכרנו - כל יום ויום יש לאדם הרבה רגעים שבהם מאיר לו אור האמת - רגעים כאלו שהש"ת ברוב רחמיו שולח לו התעוררות לתשובה, וכשאדם יחקוק בדעתו שהמטרה בהארה הזאת, היא כדי שזה יתן לו כח בשאר היום, הוא ירבה בתפילה שדבר זה ימשיך אותו הלאה.

החזרה תלויה בצורת הנסיעה

תשובת הר"ד משה לודמיר ה"ו, ביתר

השאלה מתעצמת שבעתיים בנוגע לנסיעה שלנו על 'ראש השנה', שהרי כלנו נוסעים בלי לדעת על מה ולמה אנו נוסעים - רבינו הקדוש ציווה לבוא אליו, כשהוא מדגיש שיתכן שיהיו לנו אפילו קושיות על הנסיעה.

גם כשאנו חוזרים לארץ הקודש, לא בהכרח שנחזור עם 'אורות' גדולים. להיפך, תמיד למדו אותנו שלא צריך לחכות שה'מוחין' יגיעו - ההתעוררות אינה 'כלי בוהן' למדוד בה האם נכון לעשות דבר פלוני או לא. כפי שמובא בחיי מוהר"ן שר' יוד"ל שאל את רבינו: איך זוכין לומר תהילים ולהתבודד בהתעוררות לב? ענה לו רבינו: תאמרו לי - אצל איזה צדיק קבלתם לב? - העיקר הוא להרבות בדיבורים והתעוררות באה ממילא. אם כן, איך שייך לקבוע בוודאות, ש'כשחוזרים - יודעים עם מה חוזרים?'

מאידך, ישנן כמה וכמה 'תורות' בליקוטי מוהר"ן שמדברים בגדולת התיקון של הצדיק - שמתקן בראש השנה את הראש והמחשבה ועוד ועוד.

אלא הרצון והכיוון שלנו ברורים מאוד: אנו מצפים לבוא לרבינו מתוך

ישנה שיחה ידועה בשיחות הר"ן (שיחה ב'): "טוב מאד להשליך עצמו על השם יתברך ולסמך עליו... גם אזי אין צריך לזאב ולזאב קלל אם מתנהג ככאוי אם לאו מאשר שפומך עליו יתברך..."

מהי המשמעות של 'מסירת התנועות להשם יתברך?', וכן מה הכוונה ששוב אין צורך לחשוש שמא לא יצא ידי חובתו?

תשובות ניתן לשלוח למספר פקס: 077-3180237 או להקליט הודעה בקו המערכת: 02-5396363 ניתן לשלוח גם שאלות בנושא ההתחזקות

השאלה לחודש הבא

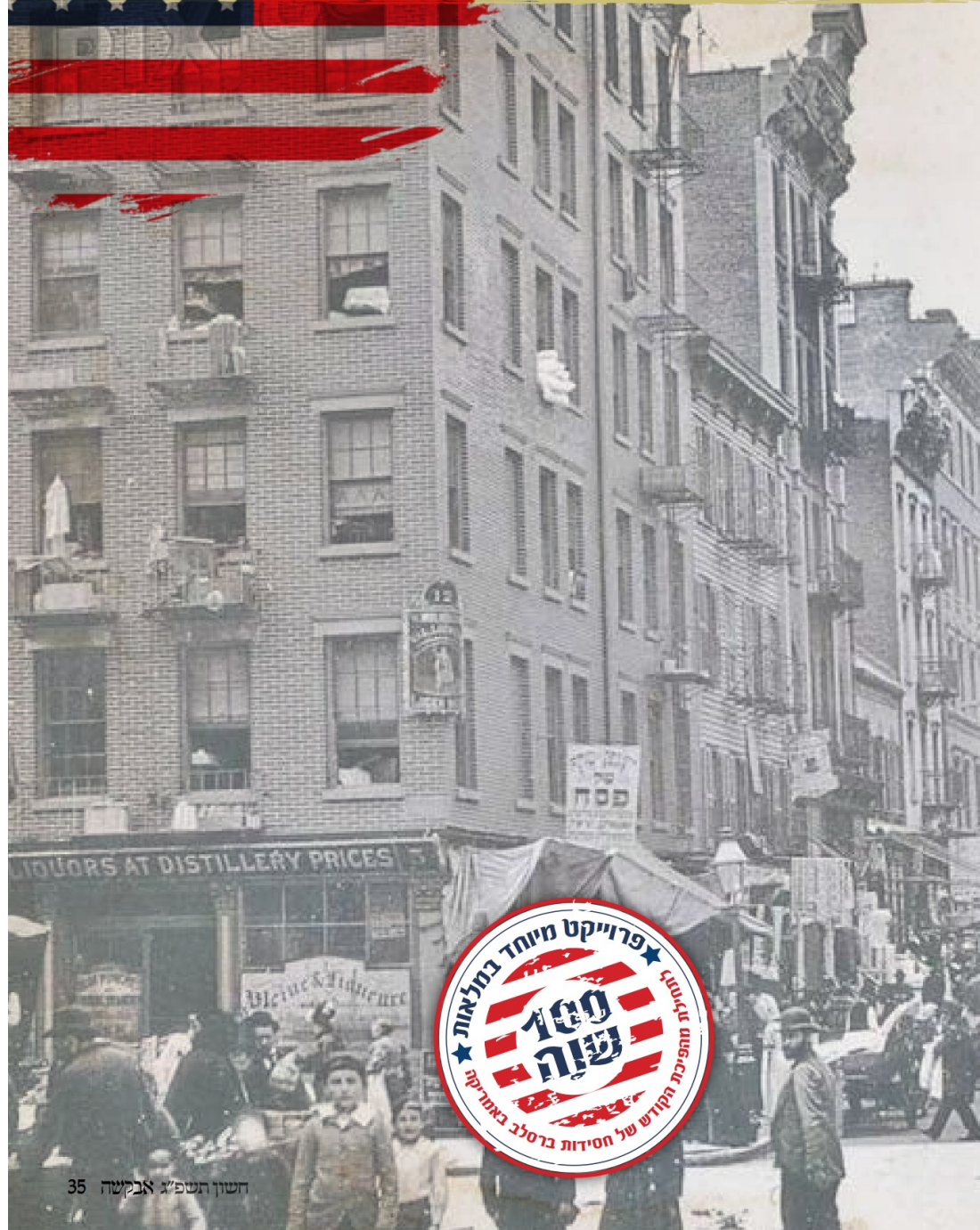
מאמר שני בסדרה

סוכה של אור בין מגדלי חושן

לאחר שאורה של חסידות ברסלב כבר כמעט ונעלמה מעין כל, החלה לפתע לוחשת גחלת האש הנצחית בינות למגדלי העסקים ברובע החושן של ניו יורק || **שיעורו של האדמו"ר מסאמבור** בהילולת רבינו שהתגלה || **העפר** שהובא מחצר רבינו לקברו של אברך צעיר מאנ"ש || **החסיד** שהתגורר בין פלורידה לקליפורניה || **המהפכה** בישיבת סאטמר || **המהפכה הברסלבאית** שכבשה את ארצות הברית כפי שאיש לא ציפה || **יריעת המשך** לסקירה ההיסטורית על התפשטות דבר רבינו בארצות הברית

אהרן אייזנבאך

אדמת אמריקה

תמונה
נדירה
בפירסום
ראשון

מסר שיעור מידי שבוע. הרה"ח ר' הערשל וואסליסקי בחופת תלמידו ר' נפתלי ריכמן מאחוריו נראה החסיד ר' אברהם נחום פשוזמן

ארמון של מלכים ושרים

הפצת דבר רבינו ב'מדינה של עשירות', זו שתוארה בפרק הקודם באריכות, לא נעלמה באותם ימים מעינה של העיתונות שסיקרה אותה ברוח אוהדת. באחד מהסיקורים של אותם ימים נוכל לקבל זווית ייחודית ומרתקת על חסידות ברסלב בארה"ב של אותם ימים.

הילולת רבינו שהתקיימה בשנת תשי"ג, שנים ספורות לאחר השואה האיומה, הרעישה את הרחוב היהודי של או, והביאה לסיקור נרחב של המאורע על כל פרטיו המרתקים, במאמר שהתפרסם בעיתון 'מפורסם באותם ימים מסוקר' השטיבל הברסלבאי ב'איסט סייד של מנהטן', בו היו אנ"ש מתאספים ועליו הרחבנו בפרק הקודם. הנה תרגום המאמר לפיכום:

"רחוב ריבינגטון סטריט באותו ליל מוצאי שבת, בערב של יום שני של חול-המועד סוכות, לבש מראה זר □ לא ניכר הרחוב היהודי הישן ריבינגטון סטריט של ה'איסט-סייד' האידישאי, שהוא עכשיו בבחינת פושט צורה ולובש צורה, המקום קיבל פנים חדשות הודות לדיירים החדשים שזורמים לכאן מ'פורטו-ריקו' הספניולית שבדרום אמריקה. הקולות הרועשים עם תנועות הזרים הגועשים בין הרחובות שבין קלינטון סטריט עד לרחוב סופולק, מהרכבים העוברים... מהחלונות הפתוחות נשמעים קולות של שירה ושמחה מקלטות המוסיקה של הדיירים של ה'איסט-סייד' החדשה"

"כאן ברחוב ריבינגטון הלכתי לסעודת ההילולא, היארצייט של ר' נחמן מברסלב, שיום פטירתו המאה ארבעים ושניים ייגג באיוו סוכה של ה'חסידים האמריקאים' שלו. 'יודע אתה אולי איפה נמצאת הסוכה של המסעדה הכשרה?'. שאלתי יהודי בא בימים עם זקן לבן מקוצר. 'הנה כאן, עבור את הסימטה, ושם בסוף תמצא את הסוכה'. ענה לי היהודי באדיש גליצאית ובסבר פנים".

"בסמטה הצרה פגשתי במראה בני אדם שמעולם לא ראיתי, צעירים ומבוגרים עם פנים כהים ועיניים רושפות, גם ילדים קטנים הלכו הלוך ושוב מדברים בקול רם, צועקים, צוחקים, רועשים, אבל... הנה כאן היא הסוכה. בצד החצר, מסובבת בנייני מגורים נטושים עם מרפסות חלודים, כל אלו מלאים עם הפורטוריקניים (-יוצאי פורטו ריקו, אפריקאים), היוצאים ונכנסים ומשוררים וצוחקים ומוחאים כפיים לפי הקצב. לעומתם, נראית הסוכה בצד כמו ארמון קטן של מלכים ושרים, מסוככת במקלות וקנים, והדפנות מצוירים עם שטיחים יקרים, והי הסוכה של המסעדה הכשרה, שם התאספו כמה מניינים של חסידי ברסלב לכבוד ההילולא של רבם, ה'נחל נובע מקור חכמה', ר' נחמן מברסלב, אשר מכוונה בפי חסידיו עד עתה, 'מנהיג ורב חי".

נשמתו של הרבי שם

"סביב השולחנות מסובים יהודים ומשוחחים מהצדיק האמת, זה שאמר לפני הסתלקותו לפני חסידיו, כי: 'היכן שתתאספו ותלמדו את הספרים שלי תמשיכו אותי לשם'... כאשר העיר אומן שבאוקראינה עוד הייתה פתוחה לעולם, היה חסידי ברסלב מגיעים על הקבר של הרבי ביום ההילולא והיו מספרים מהעבודתו שלו ולומדים

צריכים
היתם
לראות איך
שהארבע
צעירי
חסידי
ברסלב
שרו ורקדו
ועם איזה
נימוס
ודרך-ארץ
הקשיבו
לפרקי
הליקוטי
מוהר"ן
שנלמדו
לפני
הציבור

יחד מהתורות שלו, אותם תורות שנכתבו ונדפסו על ידי תלמידו הגדול ר' נתן מנמירוב."

"באותם ימים, היו מגיעים על ראש השנה אלפי חסידי ברסלב להתפלל באומן, בבית הכנסת המיוחד שנבנה בידי ר' נתן לא רחוק מה'בית-עולם' (בית החיים), כדי שהחסידים יהיו קרובים אל הציון, וגם כדי שלא יאלצו לשמוע את הדקירות מהחסידים השונים בעיר על ה'טיוטע חסידות' (-החסידות המתה) של ברסלב. כיום, כשאומן סגורה ומסוגרת, היכן שמתכנסים חסידי ברסלב ללמוד קטע מלקוטי מוהר"ן, בטווחים הם שהרבי נמצא לצידם. וכך גם בסוכה ש'בריבינגטון סטריט' שרתה באותה ערב נשמתו הקדושה של ה'בעל-מספר הגדול' ואיש הגנינה, שעטף את כל סודות הבריאה והתיקון של אחרית-הימים בכוח של הגיון, בה'ע"ב נימין' שהם בגימטריא "חסד", וכמו שכתוב "עולם חסד יבנה"...

"הקערות החד-פעמיות עם ההעריג והעונות כמעט שהתרוקנו כשאחד מן הברסלב'ר חבריא ר' אברהם פשבומאן מחא כפיים כציפור בכנפיה בטרם מתחלת לפרות, והוא התחיל לשיר בקול: אשרי אדם עז לו בך... עז לו בך... אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך... בך!... דפנותיה הצרים של הסוכה כאילו פינו מקום לחבריא הרוקדת, הציבור התרומם כתף אל כתף חוברה והתחילו לשיר: 'אשרי אדם עז לו בך'."

"באמצעו של העיגול שמתי לב אל מכרי הלא הוא הרב צבי אריה רוזנפלד, בנו של חסיד ברסלב יקר ע"ה. הוא מספר לי בשמחה, שמחה ברסלבאית אמיתית, שהוא עצמו הגיע אל ההילולא עם ארבעה צעירים, תלמידיו מלפנים מקורם מה'תלמוד תורה', היכן שהוא משמש כמורה, ואילו כיום הם בני-ישיבה, והוא לומד עמהם לקוטי מוהר"ן. על ראש השנה ויום כפור עזבו את ביתם והגיעו להתפלל ב'ברסלב'ר שטיבל' ברחוב הסטר סטריט. הוא מספר לי, כי הבחורים מגיעים מבתי הספר לא יודעים מאידישקייט (-יהדות) כלל. הרב רוזנפלד עצמו מוסמך מישיבה הנובהרודוקית "בית יוסף" מברוקלין, הוא מבהיר לי מיד, כי לא למד שם כי אם את חלקי

האש שהובערה על אדמת אמריקה

נובע מקור חכמה". הניגון מסודר לפי אלף-בית ויש לו עשרים ושתיים חרוזים, בהם מתוארים גדלותו וצדקתו של הרבי, הדרכים והחידושים שלו, המעשיות שלו משנים קדמוניות עם העשרה מיני נגינה. ר' בירך מנגן כברסלבר חסיד אמתי, הוא מדגיש את הניגון עם המילים: "גדלה רחמנותו עלינו להוציאנו מעווננו, אף אם אנו כמו שאנו הודיענו כי ה' עמנו". קולו של הברסלבר חסיד מתחיל לרטוט בעת שממשיך לנגן: "ראש כל שנה ושנה צוה להתקבץ על ציונו אומנה, להתפלל עמו יחד ברנה ולצעוק על נפילת המלכות בכוונה".

באמצע הסוכה עומד לו ר' יצחק מנדל רוטנברג, השרף מברסלב, עם האבנט הרחב על מתניו, ומעורר את כולם לקנות מספריו של הרבי שזה עתה נדפסו מחדש בירושלים. "אני אומר לכם! רבותי, קרא ר' יצחק מנדל בקול רם, שעלה על קולו של המוזיקה הספניולית שנשמעה מדירה סמוכה. אני אומר לכם! רבותי! הצדיק האמת, שההילולא חל בו ביום האושפיאז של משה רבינו, נתן לנו תיקון, שאנו יכולים להציל על ידו את עצמינו ואת קרובינו, תיקון הברית של העשרה פרקי תהילים הוא המתנה הכי גדולה שרבונו נתן לנו...!" ר' יצחק מנדל שתי הבהונות שלו תחובים באבנט, והוא ממשיך להלהיב את כולם: רבינו הגיע לאומן זמן קצר לפני פטירתו, כי חיכו לו שם נשמות שציפו לתיקונם, רבינו כבר אמר פעם לאברכים שמהירו בערב שבת לטבול במקווה (במקום להישאר ולשמוע את דיברותיו הקדושים) כי "אני נחל המטהר מכל הכתמים".

ציבור היושבים פתחו את הליקוטי מוהר"ן, ואחד מהנוכחים האדמו"ר מסאמבור ר' מרדכי גוטליב, (אביו של הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב ז"ל - א.א.) לבוש בשטיימל וז'ופיצע, התחיל ללמוד תורה מר' נחמן מברסלב (תו"ד) בענין ה' אחד ושמו אחד, שלעתיד לבוא יהיה השם אלקים, הרומז על גבורה, ושם הוי' הרומז על חסד, יתאחדו, ואז יברכו רק הטוב והמטיב, ולא יותר דיין האמת, כמו שאנו מברכים כיום על בשורה רעה.

'מה זה 'עבירה'?' ממשיך הרבי מסאמבור ללמוד מתוך הליקוטי מוהר"ן. 'עבירה היינו שעובר מעבר לעבר, כשיהודי עובר עבירה רחמנא ליצלן, זה עובר בכל גופו ונקלט בעצמותיו ממש... וזה מה שכתוב על הצדיק "שומר כל עצמותיו"...'. הרבי מסאמבור לומד את הליקוטי מוהר"ן, לא כברסלבר חסיד מבטן ומלידה, אלא כמי שנתקרב עכשיו.

ההתלהבות הברסלבאית המקורית והאמונה העמוקה בצדיק הורגשו באוויר בעוצמה כשר' בירך התחיל ללמוד לפני העולם את המאמר הנקרא "תקעו תוכחה"; (ח' תניינא) זהו המאמר שר' נחמן מברסלב אמר בראש השנה האחרון, אחר ששתת ממנו הרבה דם, והיה ברור לכולם כי זהו הראש-השנה האחרון שלו בעלמא הדין. אמר לנוכחים במקום.

ר' בירך רובינזון הקדים ואמר: 'כי ר' נחמן התנגד לרצון חסידי, שביקשו כי יחוס על כוחותיו הדלים, והוא טרח ואמר לפניהם 'תורה' באותו ראש השנה, כי 'ראש השנה הוא החג שלי, בראש השנה אני מתקן כל התיקונים לכל האנשים שיש להם שייכות עמי'. באותו מעמד נאמר המאמר "תקעו תוכחה", שמוהיר על ה'מוכיח שאינו

התורה שבנגלה, ולא את 'שיטת המוסר' הליטאית, ואחר שקיבל סמיכה, נסע ללמוד בישיבת ברסלב "אור הנעלם" בירושלים, ועכשיו משמש כמלמד בתלמוד תורה בברוקלין ו"עושה נפשות" לר' נחמן מברסלב. צריכים הייתם לראות איך שהארבע צעירי חסידי ברסלב שרו ורקדו ועם איזה נימוס ודרך-ארץ הקשיבו לפרקי הליקוטי מוהר"ן שנלמדו לפני הציבור. בטוחני שבעל ההילולא ר' נחמן בעצמו, בוודאי היה לו הרבה נחת באותה ערב.

'הצדיק האמת נתן לנו תיקון'

אחר ה'היקוד'ל הראשון, פתח ר' בירך רובינזון, חסיד ברסלב נלהב, שיצא מכבשנו של היטלר ימ"ש מחוזק עם אמונה וחסידות, והתחיל לשיר את השיר 'ידדות', שיר עם מילים, בו הברסלבר חסיד מספר לעצמו על ר' נחמן, הרבי, ומשורר על "ראש בני ישראל הוא איש חי, נחל

קרא תורה מרבינו. האדמו"ר מסאמבור בלימוד

רבינו יכול להציל אותנו. ר' יצחק מנדל רוטנברג

כשגירס של אנ"ש ביבשת. בין אלו שהגיעו אליו היו ר' שמואל שפירא ר' אברהם יעקב גולדרייך ר' שמואל צציק ר' ישראל נחמן אנשין ר' יחזקאל מרגליות ר' נתן דוד שפירא וזרן כולם לברכה ועוד...

השיעורים שפתחו את בית הכנסת

איש לא העלה על דעתו לפתוח בית כנסת לאנ"ש בויליאמסבורג, חסידי ברסלב ביניהם ר' הערשל וואסילסקי היו חוצים מדי שבת את גשר הענק החוצה את נהר ההדסון, ופונה להתפלל ברובע ה'איסט סייד', ולאחר שהשטיבל שם נסגר, נותר ר' הערשל לומר שיעורים למקורבים בביתו.

מטעם כלשהוא, לא רצה ר' הערשל בתחילה לפתוח שטיבל בויליאמסבורג. על אף שענינו של רביז"ל עמד בראש מעייניו, והוא היה עסוק בכל עניני ההפצה, הן בארץ ישראל לבניית והקמת השול והישיבה במאה שערים, שם היה מרוכז של החסידים בארץ ישראל באותם ימים, והן בענין הדפסת והפצת ספרי רבינו ז"ל, היה הוא הראשון להדפיס את הליקוטי מוהר"ן לאחר המלחמה באמריקה.

למרות שהיה עסוק במקצועו כ"מ ומלמד בישיבת 'תורה ודעת', בכל ערש"ק אחר שעת סיום הלימוד בישיבה, היה לו שיעור ידוע וקבוע בליקוטי מוהר"ן בחדר כיתתו משעה 12-3 ואילו היו נקבצים מבני הישיבות ובפרט בחורים ואבירים, ולמחרת ביום השבת התקיימה בביתו סעודה שלישית שהיתה נמשכת כשלה שעות רצופות ולאחריה התפללו תפילה מעריב תפילה בכוח.

בתקופה זו התחילו להתקרב בחורים מבקשי ה' בישיבה הגדולה של חסידי סאטמר, והם נהפכו לחבורה מלוכדת. הם הגיעו רבות אל ר' הערשל להשתתף בשיעוריו. הרוח החיה היה הבחור ר' עקיבא יונתן אונגר ז"ל שהיה מקורב עוד קודם לכן, והיה מבאי השיעור של ר' יעקב מאיר שכטר בירושלים בכל יום שלישי בצהריים, שיעור שנמסר בשעות בין הסדרים לבחורים צעירים. הבחורים שהשתתפו בשיעור האמור, נסעו לאחר תקופה לאמריקה ללמוד בסמיכות לאדמו"ר מסאטמר, שם פגשו בר' הערשל. הוא מסר לפניהם שיעורים נלהבים, וסייע להם בדרכם להתקרבות לצדיק. ר' עקיבא יונתן היה לפיד אש בוער, וקירב עוד בחורים לתורת רבינו הק'. בין המקורבים באותה תקופה אנו מוצאים את ר' אנשיל פוקס שנתקרב על ידי ר' הערשל, הרבנים החשובים ר' זאב אייזדארפער, ר' שלמה זלמן פישער, ר' שמואל שפילמאן, ור' יצחק פרידמאן שיחיו לאו"ט, שהצטרף גם הוא אל אותה חבורה מאוחר יותר.

לר' עקיבא יונתן אונגר היו זכות וחלק בהתקרבותם של חלק מהבחורים, והוא אף חיזקם בעודם בישיבה בדרכי ההתקרבות, והוא אף שמר על קשר מכתבים מיוחד עם הגר"מ שכטער שליט"א. ר' עקיבא יונתן נודע בתפילותיו שנשפכו בנעימות מיוחדת, היה מתמיד וירא שמים. הוא שימש כמלמד דרדקי בת"ת פאפא, וזכה לנסוע לאומן פעם אחת בימי חייו בשנת תשמ"ח -

כראוי שיכול להפסיד יותר מלהרוויח... כיון שה'מוכיח שאינו כראוי הוא מעורר ריח רע מהטאט, ובלו ריח טוב אין הנשמה יכולה ליצק החיות שלה, כי ריח שייכת להנשמה בלבד ואין לגוף הנאה ממנה'

ר' בירך לומד בהתלהבות, בולע את המילים בהתפעלות, עד שאפילו ר' יצחק מגדל השרף הברסלבאי מנסה לרמוז לו שהוא מאריך יותר מדאי... אבל ר' בירך מחזיק את עינו הרטובים בתוך הליקוטי מוהר"ן ולומד ומספר בו בזמן סיפורים בעל פה על הסתלקותו של הרבי.

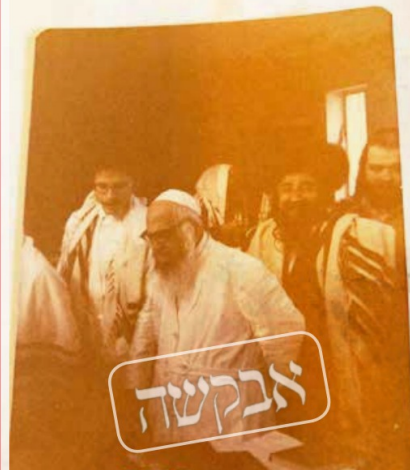
השעה כבר שתיים באשמורת הבוקר, ומסביב לסוכה מתלקטים השכנים הפורטוריקניים הם בוהים ומסתכלים, ודופקים ברגלם לקצב השירים והריקודים, אחד מהם עושה בידיו כמו שמנצח על התזמורת... מי יודע, אולי ר' נחמן בכוחו מעלה הניצוצות מהניגונה וההוללות שלהם... ע"כ מהסיקור של אותם ימים.

ירושלים דאמריקה

גם לויליאמסבורג השכנה ל'איסט סייד', זו המכונה 'ירושלים של אמריקה', הגיע אורו של רבינו באותם ימים, עד לימינו אנו מופצים דברי הצדיק למאות ולא לפים, ולהילולת רבינו ומוהר"ת אף מתקבצים במקום כבר שנים רבות מכל ריכוזי אנ"ש בארה"ב. ייסוד השטיבל זקופה לזכותו של הרה"ח ר' הערשל וואסילסקי ז"ל שעמל עליו מתחילה ועד הסוף, כשכל פעולותיו בכל צעד ושעל נעשה על פי הדרכתם של זקני אנ"ש בארץ ישראל, ובראשם ר' לוי יצחק בנדר, שעמד עמו בקשר מכתבים.

וויליאמסבורג שימשה גם בתור אכסניה ראויה לאנ"ש שביקרו בארה"ב כדי לנסוע לאומן, בימים אשר היתה זו הדרך היחידה כמעט להגיע לאומן. כדבר המובן מאלו הגיעו כולם אל ר' הערשל ששימש

השרף
הברסלבאי
מנסה
לרמוז לו
שהוא
מאריך
יותר
מדאי...
אבל
ר' בירך
מחזיק
את עינו
הרטובים
בתוך
הליקוטי
מוהר"ן
ולומד
ומספר
בו בזמן
סיפורים
בעל פה
על
הסתלקותו
של הרבי

על פי הדרכות. הרה"ח ר' צבי יוסף וואסילסקי ורה"ח ר' לוי יצחק בנדר בריקוד ביום השוענא רבה, מימין ר' אהרן וויינשטאק

האש שהובערה על אדמת אמריקה

השטיבל בויליאמסבורג. נושא דברים ר' אברהם משה וואסילסקי, נראים אחיו ר' נחמן ור' אפרים נחמן אנשין ולהבחי"ח ר' אברהם יצחק כרמל (באדיבות נחמן וואסילסקי)

ומתבודדים כל אחד בפיתנו, לאחר מכן רקדנו בשמחה. **הרה"ח ר' שלמה זלמן פישער שליט"א** גם הוא מהמקורבים מאותם ימים מספר בערגה על אותם ימים: היינו מתאספים במקום מסתור בישיבה באמצע השבוע, שם דיברנו יחד בעבודת ה'. כך גם 'הובאתי' לשיעור של ר' הערשל בן ראיתי כזו מין פשטות. הפעם הראשונה שבאתי אליו היה בתפילת ליל שבת, מראה אני'ש מתפללים בדבקות נעם לי, והתפילה חקוקה בעצמי עד היום, תקופה זה נמשכה זמן די רב, ורבים מבני החבורה מתרפקים על הזכרונות עד היום. פעמים שהיינו יוצאים לפנות בוקר היינו ליער להתבודד, לאחר מכן היינו רוקדים בצוותא.

הרה"ח ר' זאב אייזנשטער שליט"א מתאר את אותם ימים נעימים, ב"ה זכיתי להתקרב לרבינו בארץ ישראל על ידי הרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל שקיבץ את הבחורים המקורבים בביהמ"ד קטן ברחוב אמת ליעקב שהיה מכונה "החורבה". את בית הכנסת ייסד הרה"ח ר' ישראל נחמן אנשין זצ"ל ושם היו מתאספים הבחורים לחבורות, כשהרה"ח ר' יעקב מאיר שכטער מוסר לפנינו שיעור פעם בשבוע. ולפעמים הגיע הרה"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א לדבר לפנינו.

מאוחר יותר נסעתי ללמוד בישיבת סאטמר בארה"ב, שם התודעתי לשיעורו של ר' הערשל בישיבת תורה ודעת, בתחילה הוא בכלל למד לעצמו, אך אני החלטתי להצטרף ללימוד יחד עם ידידי החסיד ר' עקיבא יונתן אונגר.

האחרונה לימי חייו. ר' עקיבא יונתן אף ביקש בצוותא שיכסוהו עם עפר שהביא מחצר הציון הקדוש באומן, נקטף בדמי ימיו, וזכה להשאיר אחריו דור ישירים מבורך ת.נ.צ.ב.ה.

חבורה זו עמדה, כאמור, בקשרי מכתבים עם הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א. הסדר היה שר' הערשל וואסילסקי, היה שולח דמי מעמדות כל חודש לר' יעקב מאיר, והוא ביקש מבחורים אלו לאסוף גם הם כסף לשם כך. אז ביקש ר' הערשל מהבחורים לכתוב ואף מר' יעקב מאיר ביקש, שכשהבחורים יכתבו לו מכתבים ישיב להם. שנים לאחר מכן נכרכו המכתבים יחדיו לתוך הספר 'אוסף מכתבים', אשר רובו ככולו ממכתבים אלו.

בשיחה עם כמה מהמקורבים של הימים ההם התודענו לפרטים מיוחדים על חבורה נפלאה זו, שהייתה אף אחת אבני היסוד בבית הכנסת שם. כך מספר **הרה"ח ר' שמואל שפילמן שליט"א** מארה"ב, על אותם ימים: בבחורתי נכנסתי ללמוד בישיבה גדולה סאטמר. יום אחד ניגש אלי בחור והציע לי ללמוד עמו בחברותא בליקוטי מוהר"ן, נענית בחיוב לאותו בחור ששמו היה ר' עקיבא יונתן אונגר. כך הוא צירף אותי לחבורת הבחורים שעסקו בתורת רבינו בישיבה. היינו יושבים והוגים בספרי רבינו ובסדרי לימודים ע"פ הכוונת ר' יעקב מאיר שכטער עימו שמרנו על קשרי מכתבים, אחרי הלימוד היינו עולים על גג בניין הישיבה

בין פלורידה לקליפורניה

ר' אברהם אלעזר הלוי שטרנפלד

ר' אברהם אלעזר נולד בט' תמוז תרמ"ט לאביו ר' משה הלוי ממשפחת חסידי טריסק בעיר יאנוב - לובאטסקי על גבול רוסיה - פולין. שבע לפני לידתו נפטר המגיד מטריסק שר' אברהם נולד מברכתו ועל נקרא על שמו, ר' אברהם זכה גם לברכת אריכות ימים מבנו ר' יעקב אריה לייב מטריסק.

ככל הנראה התקרב לרבינו בשנות בחורו, וזכה לסיוע לאומן בעת הפרעות בשנת תרע"ט, וכעבור שנה היגר לארה"ב שם בלט בזקנו ההדור היורד על פי מידותיו.

בשנותיו הראשונות התמודד עם נסיגות לשמור שבת כפי המצב באמריקה של אותם ימים, אך הוא עמד בכך בגבורה שלא לחלל שבת. וגם אחרי שפיטורו מעבודתו כמה פעמים לא נבעד עד שפתח עסק עצמאי לטקסטיל, ובכך ניצל מלחלל שבת. עשה מלאכתו עראי ותורתו קבע, לעצמו הסתפק במועט ואת ממונו הקדיש למעשר צדקה וחסד.

ר' אברהם נודע כאיש שמח בכל הליכותיו. כאשר באו לבקרו היה פשוט הוקד סביב השולחן, כמו"כ היה בעל חוש נגיעה ואף הלחין כמה ניגונים, אך מעולם לא הסכים להקליטם, מחשש שישמעו בשבת.

ניחן בעט סופרים, והרבה לכתוב מכתבי הדרכה הנהגות ומוסר ליוצאי חלציו, בהם ציווה עליהם להתנהג בכל דקדוקי החסידות בתמימות ופשיטות. היה ממיסדי מנין 'ותיקין' בבור-פארק, והקפיד להשכים קום כמנהג אב"ש.

גם בעת זקנותו בעומדו לפני ניתוח מורכב, כולם מסביבו בכו ואילו הוא פיוס לעצמו ניגוני שמחה וכן נהג בכל אורחותיו. בני משפחתו מספרים שבכל אימת שבאו לבקרו בביתו, שהיה בעצם מרתף טחוב, היה מתבטא לעברם ברוב שמחה: "ראו יש לי שני חלונות, מצד אחד אני רואה את פלורידה ומהצד השני את קליפורניה (שתי ארצות שטופי שמש, כאומו ב"ה יש לי שמש שנכנסת לבית...)".

ר' אברהם אלעזר היה דוגמא של יהודי החי עם ה' בכל פעולה, בשנת תרפ"ט עת המשבר הכלכלי בארה"ב הידוע פשט גם הוא רגל, אך עמל שנים רבות להחזיר חובות לכל נושיו ואף לגויים שביניהם.

ר' אברהם אלעזר התנגד בכל תוקף שיצלמוהו, ועל כן מעטות מאד התמונות בהם ניתן לחזות בתוארו. אך דמותו עוד מהדהדת עד היום לרבים מאב"ש בארה"ב הוזכרים את צורתו המרשימה בין באי הקיבוץ.

בערוב ימיו זכה לחון את עפר ארץ ישראל ולגור בה כמה שנים. שנותיו בארץ ישראל היו מקשה אחת של תורה ותפילה, תיכף אחרי שחרית ישב ללמוד 'שיעורים קבועים' עד הצהריים, ואחרי מנחה קלה היה נעדר בוריות כעלם צעיר להמשיך בשיעוריו הקבועים עד אחרי מנחה וערבית. הסתפק במועט ממש, ואת כל רכושו חילק לצדקה וחסד בין רשימה ארוכה של מוסדות תורה וחסד.

בשנה האחרונה עת לא היה בקו הבריאות עלה לבקרו הרה"ג ר' יהשע דייטש אב"ד קטמון ודיבר עמו אך רק אברהם לא הגיב, אך כאשר שאלו ר' יהושע: 'הזוכר הינך זוכר את נסיעתך לאומן?' לשמע המליה 'אומן' מיד נתמלא שמחה והתרגשות, ואף ביטא את רצונו לשוב ולבקר בה.

נפטר בשיבה טובה בשבת ד' דחול המועד פסח י"ט ניסן תש"ג, הלווייתו יצאה מבית מדרשו הגדול במאה שערים ונטמן בחילקת אב"ש בהר הזיתים סמוך לקברם של ר' לוי יצחק בנדר ז"ל ור' שמואל שפירא ז"ל.

ר' אברהם אלעזר שטרנפלד ז"ל

מניעות בישיבת 'סאטמר'

החבורה בישיבה (שהוזכרה לעיל) נתקלה במניעות וקשיים רבים ועצומים, זאת בעקבות 'הלשנה' לרמ"י הישיבה, על כך שיש בחורים ההולכים לברסלב ועוד מקומות. מאז התחילו להתעורר כנגדו מניעות, והנהלת הישיבה ניסתה למנוע את קיום החבורה. אך אנו, שכבר התוודענו לספרי רבינו, נותרנו איתנים ולא הסתכלנו על כלום. בהחלטה שתמיד נישאר דבוק לרבינו, וב"ה שזכינו לעמוד על עמדתנו.

מאז שהחלו המניעות, הוצרכנו לעשות הכל בהסתר. התחלנו ללמוד על גג הישיבה ולעשות שם את ריקוד שלאחריו. באותה תקופה היינו הולכים לאסוף מדי יום שישי סנטים לצדקה, כשאת הכסף הזה שלח ר' הערשל להגרי"מ שסטער. כל אחד מהבחורים התבקש לאסוף 10 דולר, וכך זכינו וכתבנו לר' יעקב מאיר, והוא אף החזיר לנו במכתבים דיבורי חיזוק. עם הזמן ב"ה הושתקו המניעות. 'זוכרני', מוסיף ר' זאב בהתרגשות. 'שכאשר פתחו את השטיבל בווייליאמסבורג, היו שם אך קומץ מתפללים בודדים שיחד הרכיבו מניין, בהם; ר' הערשל וואסילסקי ובניו, ר' בערל פיש, ר' מרדכי פרידמאן שיחי' שהיה מראשוני המתפללים והבחורים. שם בשטיבל נהגו כמנהג אב"ש להתפלל מנחה לפני השקיעה, אך קבלת שבת ומעריב התפללו בזמן ר"ח, כך שנוותר הרבה זמן בין מנחה למעריב. בזמן הזה נהג ר' הערשל למסור שיעור, כך גם למחרת מסר שיעור בסיפורי מעשיות ושיעור נוסף בסעודה שלישית, שיעורים אלו הכניסו בי את חיות בהתקשרות לרבינו ז"ל. מסיים ר' זאב.

ר' הערשל בתחילה לא חפץ לדבר בפני הבחורים, ולשם כך שלח לשאלו את ר' לוי יצחק בנדר. שענה לו במכתב

סעודת ההילולא בשנת תשנ"ג. מימין לשמאל ר' נחמן אלבום מברך ברהמ"ז ר' אברהם קורנרסקל, ר' יצחק פריעדמאן עומד | באיכות ר' נחמן וואסילסקי

דברים היוצאים מן הלב

סדרת המאמרים הקולחים ומאירי
העינים שעוררו הדים רבים וריתקו
אליהם המוני קוראים יוצאים לאור עולם

**עם הופעת החלק
השני של הספר
'שיחת חברים', אשר
זכה לתהודה רבה
והתקבל בחיבה
עצומה אצל כלל
אנ"ש מכל הגוונים
והחוגים, כשהכל
מרוויס בו את
צימאונם - זקנים עם
נערים, ישבנו לשיחה
מיוחדת ומקיפה עם
כותב המאמרים,
בו הוא מגולל את
השתלשלות ואת
מטרת כתיבת
המאמרים והשיחות
הנפלאות, שפורסמו
מעל גבי 'הלוח
של ברסלב' ואת
המהפכה והשינוי
העצום והמבורך
שבא בעקבותיהם
|| דרך בעבודת ה'**

ל א קלה היתה עבורנו המלאכה לנהל את השיחה שלפניכם, שכן בעל ה'שיחת חברים' מלבד עסקו תמידין כסדרן בכתיבת ועריכת מאמרים מאירי עינים ומשובבי לב בבימות שונות, (כולל בגיליון 'אבקשה') עוד הוא עסוק ביותר בהרצאת שיעורים בכל רחבי הארץ ואף בקצוץ תבל, כך שהשיחה הזאת נערכה בין נסיעה לנסיעה למסירת שיעורים בפריפריה.

<< פתח דברינו היה בשאלה הנשאלת: כיצד התחילה כתיבת המאמרים, ומה הביא לכתיבת מאמרים בסגנון שכזה?

כפי שכבר נכתב בהקדמת הספר הראשון, עריכת המאמרים החלה לפני למעלה מעשרה שנים, בשנת תש"ע. הדבר התחיל בהשגחה פרטית מיוחדת, מבלי שפיללתי ושיערתני עד היכן זה יתפשט ויצבור תאוצה.

היה זה בתקופה שמסרתי שיעור קבוע ב"שיבת ברסלב" בבני ברק, התעורר בי רצון לכתוב דברי חיוק לבחורי החמד, בענין לימוד התורה. התיישבתי וכתבתי דיבורים פשוטים מלב אל לב, מבלי לסגנון את דברי, ולאחר מכן הפצתי כמה צילומים בין הבחורים.

השפה שבה כתבתי את העלונים הללו הייתה שונה ממה שהייתי רגיל עד אז. אם תמיד הקפדתי להתנסח בצורה מקובלת ופורמלית, הרי שבעלונים אלו כתבתי בשפה שבה מדברים. משהו כעין 'שיחת חברים' בכתב.

בהמשך, התחלתי לכתוב מאמרים בנושא "דרך הלימוד" המובאת בשיחות הר"ן שיחה ע"ו. את המאמרים לא פרסמתי, אלא כתבתי אותם לעצמי, והם נכתבו בעיקר מתוך רצון לברר את הנושא לאשורו, ולמצוא את שביל הזהב שיאפשר לכל אחד מאתנו לצעוד בדרך לימוד נשכחת זו.

בתקופה זו הייתי יושב בביהכ"ס "אנשי מוהר"ן" שבירושלים, בשעות הצהריים, ושם הייתי כותב את המאמרים. כשבשעת כתיבתם לא ידעתי אפילו האם והיכן אפרסם אותם.

כמה חברים שידעו על כתיבת המאמרים, קראו בהם, העירו דונו, שוחחו וליבנו, ואף עודדו אותי לפרסמם. אך לא ידעתי האם וכיצד.

אחרי תקופה קצרה, נתן ה' בלבי רעיון להפיץ את הדברים דרך 'הלוח של ברסלב'. וכשהצעתני את הדבר בפני ידידי היקר, בעל 'לוח', התלהב גם הוא מהרעיון, ואישר אותו.

התחלנו לפרסם את המאמרים ב"לוח", כשאנחנו לא 'חולמים' עד היכן יעוררו הדברים הדים. בחסדי ה', הסגנון והנושאים מצאו חן בעיני הקוראים, והביקוש למאמרים אלו הלך וגבר, כשמדי שבוע אנו מקבלים תגובות חמות ומחזקות ביותר.

עם הזמן, התנדב חבר טוב לעמד את הדברים בצורה של גיליון ולשלוח אותם לכל מאן דבעי, כשבהמשך התגבשה רשימת תפוצה מסודרת של אנשים הצמאים לקרוא את המאמרים,

התחלנו לפרסם את המאמרים ב"לוח", כשאנחנו לא 'חולמים' עד היכן יעוררו הדברים הדים. בחסדי ה', הסגנון והנושאים מצאו חן בעיני הקוראים, והביקוש למאמרים אלו הלך וגבר, כשמדי שבוע אנו מקבלים תגובות חמות ומחזקות ביותר

כשגם מהם אנו מקבלים תגובות חמות ולבביות.

<< בסייעתא דשמיא הנך כותב בכל מיני במות, במה שונה 'שיחת חברים' מהכתיבה בשאר מקומות?

כפי שכבר הזכרתי, שיחות אלו - כשגם כן הם - 'שיחת חברים', הן מצד סגנון המאמרים, הכתובים בצורה זורמת של שיחה, בה משוחח הכותב 'בגובה העיניים' ובשפה פשוטה. הן מצד תוכן המאמרים, העוסקים בליבונו נושאים שאינם עולים לדיון בבמות תורניות רגילות. כגון, ההתייחסות לפסיכולוגיה; לימוד התורה בבקיאיות או בעיון; מה הפשט המעשי בשיחה ע"ו, כיצד הולכים עם התורות בלקוטי מוהר"ן, וכן התייחסות לכל מיני נושאים אקטואליים שעמדו על הפרק.

במסגרת השיחות הללו הרשיתי לעצמי להזכיר שם גם כל מיני נקודות 'בעייתיות'.

היות ומדובר ב'שיחת חברים', יש הרבה דברים שלא נכתבו בצורה של הכרעה חד משמעית, אלא בדרך של הצעת דברים והצגת שני הצדדים של המטבע. כשיש המשך למאמרים משבוע לשבוע, ויש תגובות של הקוראים, המתלבנים יחד.

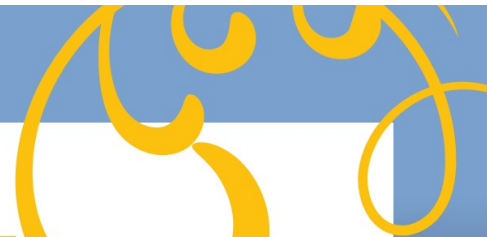
היו הרבה נושאים שהתחלתי לכתוב, והתגובות של הקוראים הפתיעו אותי וחשפו לפני רובדים נוספים בנושא, ואף גררו מאמרים נוספים. כגון בענין של פסיכולוגיה, שפתאום התחילו קוראים להגיב בעד ונגד, ואף סיפרו על תופעות רבות שלא הכרתי, כך שלמעשה הם היו שותפים פעילים בליבונו הנושא.

<< אילו תגובות במיוחד הפתיעו אותך? אתן לך דוגמא: כתבתי על נושא מאוד מורכב אודות מפורסמים של שקר, ואז בא אלי מישו והחל לצעוק עלי: מה אתה כותב נגד פלוני אלמוני, כשהוא מזכיר שם שלא הכרתיו כלל. כשהתחלתי להצטדק שאני לא מכיר את אותו בן אדם, הוא היה בטוח שאני צוחק עליו וכו'. אבל כבר ידוע הפתגם שעל ראש הגנב בוער הכובע...

כך גם קרה כשהתייחסתי לנושא הכאוב של ההזדקקות לפסיכולוגיה. כתבתי בסתמיות, מבלי להכיר אפילו את השטח. ופתאום התחילו להגיע תגובות נזעמות מאנשים שהשתייכו לסדנה מסוימת, ובמקביל התחילו לזרום אלי ידיעות וחומר נגד אותה סדנה, כך שמצאתי את עצמי בלב סערה שלא ידעתי על קיומה.

<< מה הנושאים העיקריים המובאים בחלק ב'?

הספר כולל התייחסות מקיפה ומעמיקה לנושא הפסיכולוגיה, סדרת מאמרים המבהירה את הדרך איך לקיים בפשיטות את רצונו של רבינו הק' שנלך עם תורותיו, וכן מאמרים המועדים ועוד נושאים מאד מגוונים ושונים.

כאן ראוי לציין שהמאמר על המועדים אינם מתמקדים רק ב'קדושת המועדים' עצמם, אלא מדברים גם על נושאים חשובים מאוד בעבודת ה' שמקושרים לעבודת החג עצמו, כגון: בסוכות התייחסות לתאוות אכילה, בחנוכה עניין ההתלהבות בעבודת ה', ובימי הפורים עניין ה'ריבוי אור' הגורם לנפילות רבות, ובפסח התייחסות לחומרות יתירות, בשבועות מיעוט שינה, ובאלול איך זוכים לתשובה, ועוד כיוצא בזה.

<< כפי שהבנו נושא הפסיכולוגיה תופס מקום מרכזי בחלק זה של הספר, מה הביאך היום לעסוק בנושא מאתגר שכזה?

מדובר בעצם בנושא שאיננו קשור לברסלב דווקא, זאת תופעה שפוקדת את כלל הציבור בדור שלנו, של נהירה אחר כל מיני תורות נפש וכיו"ב, כשחודשים לברקים צצים סדנאות וקורסים המתיימרים להציל את בני הדור מתחלואיו.

הדבר דורש התייחסות במיוחד בתוך ברסלב, אשר רבינו הקדוש ותלמידו הקדוש רבי נתן הותירו אחריהם כל כך הרבה עצות ותבונות וכוח קדושה עליון הנותנים מענה מפורט ויעיל מאין כמוהו לכל מעבריו והרפתקאות של האדם, לכל מצבי העליות והירידות וכו', כאן מצאו להם בעלי ענין כר נרחב לשווק את שלל תורות הפסיכולוגיות במעטה של דיבורי רבינו. מה עוד שאין בברסלב סמכות מוחלטת שקובעת עבור כולם מה אמת ומה לא, וכל אחד יכול לקחת את זה למקום שהוא רוצה, כאשר ישנם כאלו שאת עיקר המסרים שלהם שאבו בראשיתם, לדאבונו, מפי איזה גורו במזרח הרחוק או במערב הקרוב.

<< ומה הביא אותך לכתוב על הליכה עם תורות?

זה היה עוד לפני כל הרעש והמודעות שיש היום סביב העניין, והרגשתי שהציבור נחלק לשניים: יש את המעיינים הגדולים, ויש את אלו שלומדים ליקוטי מוהר"ן בבקיאיות וגויסה ולא יודעים איך ללכת עם התורה. והיה חשוב מאוד לפקוח את העיניים שיש פה משהו באמצע, 'הליכה עם תורה' גם בלי עיון מפלג.

<< האם אי מי מגדולי אנשי עובר על המאמרים ובודק אותם?

אכן כן. אני מקפיד להעביר את המאמרים לפני הדפסתם, לבדיקתם וביקורתם של כמה מחשובי אנשי, תלמידי חכמים וחסידים ותיקים, ועל פיהם יישק דבר, כשפעמים

איני מתיימר לקבוע מסמרות. השתדלתי כמיטב יכולתי לכתוב את אשר הבנתי מתוך ספרי רבינו ותלמידיו, ורובם ככולם של המאמרים מורכבים מצוטוטים מתוך ספרי רבינו, כשאני סך הכל מדגיש ומלבן נקודות מסוימות בדבריו הקדושים, כשאני סה"כ מדגיש ומלבן נקודות מסוימות בדבריו הקדושים, ותו לא

רבות אני אכן משנה, מקצץ או מוסיף, לאור ביקורתם. אך באופן כללי, מאחר שהמאמרים אינם אלא בסגנון של "שיחת חברים", עודדוני חשובי אנשי שאין לחשוש כל כך, "ומן הזהירות שלא תרבה להזהר". שכן, המטרה אינה להכתוב דעות ולקבוע יתדות, אלא להעלות את הנושאים לדיון, ולעורר את תשומת לב הקוראים, ותו לא.

ואכן כאן המקום לציין ולהדגיש, את אשר פשוט ומובן לכל קורא: הדברים הם סך הכל חוות-דעת מזווית הראייה המוגבלת שלי, וכמובן שאינם הלכה פסוקה!

איני מתיימר לקבוע מסמרות. השתדלתי כמיטב יכולתי לכתוב את אשר הבנתי מתוך ספרי רבינו ותלמידיו, ורובם ככולם של המאמרים מורכבים מצוטוטים מתוך ספרי רבינו, כשאני סך הכל מדגיש ומלבן נקודות מסוימות בדבריו הקדושים.

כמו כן, רובם המוחלט של המאמרים, הם לא חידושים או חשיפות חדשות, אלא דיבורים פשוטים וידועים לכולם, שעברו רק 'ליבוב' והמחשה, למען יתקבלו על הלב וירדו לעולם המעשה, ותו לא.

אבל שוב: אין לקבל את הדברים כהלכה פסוקה!

<< למה באמת אין הסכמות לספר?

כאמור המאמרים הם אינם נושאים פסיקה הלכתיים, ולא באים להתוות ולפסוק דרך בעבודת ה', אלא שיחת חברים, המיועדים לכך שכל אחד יבדוק בעצמו את הדברים. למשל כשעסקנו בעניין הפסיכולוגיה, לא כתבנו שם להיכן מותר ללכת ולהיכן אסור, אלא הם רק עוררנו את הלב להבין את הסכנה שבדבר, ועל כך שעל האדם לראות מה קורה עם עצמו.

<< האם המאמרים שכונסו עכשיו בספר עברו ביקורת נוספת, או שנכנסו כפי שפורסמו בלוח?

כמובן שלפני שהדברים מונצחים בספר הם עברו שוב ביקורת וליבון אחר ליבון, אך מפאת הרצון לשמור על הסגנון לא שינינו מעצם המאמרים רק דברים הכרחיים שעלולים להביא לידי טעות וכיו"ב.

<< מה התגובות שקבלתם על חלק אי?

על חלק א' קיבלתי המון המון תגובות מהרבה בחורים ואברכים וסתם בעלי-ביתים, שהתלהבו בענין לימוד התורה, להתמיד ולהרבות בידיעת כלל חלקי התורה, גם כאלה שאינם נלמדים בישיבות ובכוללים.

כך היה גם בחלק השני, רבים ציפו כבר לצאת הספר, ומשיצא קיבלו בהירות ושינוי בהסתכלות ובגישה שלהם לענין של פסיכולוגיה, והתחילו לקלוט שזה לא שטח הפקר שכל הרצה לבוא ולמכור את הגיגיו וכו'.

עם זאת אני מרגיש שעיקר ההצלחה של תמימי דרך, היה באמת בגלל שזה התחיל עם משהו פשוט, ולא בומבסטי, שנעשה מתוך רצון פשוט של כמה חברים להתחזק בעבודת ה', וכבר אמרו חז"ל שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין.

אגב; אודות המאמרים על לימוד התורה המופיעים בחלק א' - סיפרו לי אישית אנשים רבים שזה עשה אצלם מהפכה בלימוד התורה והתחילו ללמוד הרבה יותר, בצורה שלא תיאמן. כמו כן ידוע לי מקרוב שרבים שאינם נמנים על חסידי ברסלב, וקראו את המאמרים קיבלו מכך התעוררות גדולה.

כן יש לציין גם את המאמרים על כשרות המאכלים באומן, שהתחיל עם המאמר "מוות בסיר", שהד הציבורי שעורר גרמו לכך שהכנסת האורחים המופלאה של הרב שיינר קיבלה את ההכשר והפיקוח המהודר של העדה החרדית, גם אז לא העלתי בדעתי כלל שיתעורר מכך דעת קהל ויעורר את האנשים הנוגעים בדבר לפעול בעניין.

« האם צפוי לנו כרך נוסף בדרך? יש עוד חומר לעוד כרך או אפילו לשני כרכים, ואכן מקווים שייצא בהקדם לאור. כבר התחלנו לעבוד על זה ומקווים שהפעם יקח פחות זמן.

« בסוף הספר, בכריכה, מופיע מכתב נלהב מאת הרה"ח ר' שמעון שפירא, מה להויב אותו כל כך? את השאלה הזו צריך לשאול אותו... אבל מתוך הדברים שכתב אפשר להבין שיש כאן דבר שמביא "לידי מעשה", וזה גרם אף לו אישית התעוררות והתבוננות מחודשת וכו'. וכן על המועדים וכו'. אני עצמי התרגשתי לקרוא את המכתב, לא ידעתי מראש שיש כזה מכתב, המו"לים הם שהשיגו זאת, והסגנון באמת הפליא אותי. ביקשתי אפילו מחילה מרבי שמעון על שפרסמו את המכתב על הכריכה... ///

הספר שיחת חברים חלק ב' באאתו מהדפוס

רובם המוחלט של המאמרים, הם לא חידושים או חשיפות חדשות, אלא דיבורים פשוטים וידועים לשעבר ו'ליבוב' והמחשה, למען יתקבלו על הלב וירדו לעולם המעשה

« האם אתה חש שהמאמרים הביאו לתוצאות וחוללו שינוי רציני בקרב הקוראים?

המאמרים על פסיכולוגיה עוררו מאוד אנשים רבים שפקחו את עיניהם, והבינו שזה לא פשוט לקנות כל 'לוקש' שמוכרים המטפלים, ועוד בשם רבינו.

עוד דבר גדול שזכור לי לטובה כיצד התחולל כל הסיפור של "תמימי דרך".

זה התחיל במאמר שהוכתרת שלו הייתה "עם איזה תורה אתה הולך" (מאמר מ' בח"ב, עמוד 324) דיברתי על ההליכה עם תורה, וכלל לא ציפיתי והאמנתי שיקרה מזה משהו ציבורי וכללי, וכפי שאף כתבתי שם בפירושו, שאני כותב את זה בתור חלום. אבל אחר כך כשקיבלתי תגובות ודש"ים נולד מהם המאמר "חבורת 'תמימי דרך' יוצאת לדרך". ומשם ואילך הכל התגלגל הלאה וצבר תאוצה רבתית שאת פירותיה אנו רואים היום, לאחרונה הכל השתנה לבלי היכר באמצעות המיזם הגדול של "לטייל בתורת".

הנסיעה ה'מיותר

אברך משקיע מאמצי על להחזיר את דודו בתשובה. הוא סוחב אותו לראש השנה באומן - כמעט בכוח - ומתאכזב לגלות שהוא אפילו לא שמר את הלכות החג... חודשים ספורים אחר כך העניינים מתהפכים בבית המשפט הפדרלי של ניו יורק כשמנדי מוכיח ש - - - // התגלות עוצם נפלאות כוחו של הרבי שהותירה את אמריקה בתדהמה

מאת: נחמן גלינסקי

סיפור מהחיים

סיפור אמיתי על כל פרטיו, המובא עם השמות האוטנטיים, למעט שמו של הישנה ופירשי

ת"י!?

שלושים שנה חלפו, ואפילו פעם אחת לא נשמע מכיוונם את חיים!

היה זה בתחילת הקיץ, באחד מהשנים הראשונות בהם החל הנגיד ר' אליעזר שיינר הי"ו (מי שלימים הקים את 'הכנסת האורחים המרכזית באומץ המארכת את עשרות אלפי באי הקיבוץ) לנסוע לעיר אומן לראש השנה, על פי רצונו של רבינו הקדוש שציווה לבוא אליו לראש השנה. מנהגו היה לשכור מטוס, ובו היה נוסע יחד עם ידידיו ופמיליתו לעבר שדה התעופה 'בוריספול' השוכן בעיר קייב, שבמרחק 3 שעות נסיעה מאומן. באומן עצמה, היה שוכר מתחם גדול ומרווח, בו היו סועדים יחדיו את סעודות החג ומתפללים את תפילות ראש השנה בהתרוממות. כמובן שנסיעה כזו מצריכה לוגיסטיקה לא פשוטה, ולכן חיפשו אנשיו של ר' לייזר אדם מתאים שיוכל לקחת את הפרוייקט על כתפיו ולדאוג לאישורים השונים וכל הנצרך לנסיעה.

לאחר חיפושים ובידורים, הם הגיעו לאברך בשם מענדל ווערצבערגער, שהמלצות עליו טענו שהוא מתאים ביותר לניהול הפרוייקט, ולאחר פגישה קצרה סיכמו בניהם כי הוא אכן לוקח על עצמו את ארגון הנסיעה והמסתעף.

כחודש ומחצה לאחר אותה פגישה, אחז מענדי עמוק באמצע ההכנות לנסיעה, ובאחד הימים הוצרך לנסוע לעבר שכונת בורו פארק שבניו יורק כדי לסדר שם עניין טכני כלשהו הקשור לאישור הטיסה. הפגישה שהייתה מוצלחת במיוחד, גרמה למצב הרוח שלו לנסוק, ואת הדרך למכוניתו הוא עשה תוך כדי זמזום מארש עליו. בדיקו בקטע הכי קצבי של השיר, נפלטו לפתע מפיו יבבה לא ברורה, כשלמול עיניו הוא רואה את דודו - גלוי ראש ומגולח זקן - סענדער פאלקאוויטש! בלי לחשוב פעמיים הוא ניגש אליו, סיפר מי הוא ובמה הוא עוסק כעת,

ז מה למעשה התביעה? - פנה השופט מעם הקתדרה. במקום תשובה, החלה הנתבעת להוציא מתיקה תמונות ותיעודים שונים, כשדורני בית המשפט מסייעים להראות אותם לשופט ולכל הנוכחים. "רואים בבירור, שהמנוח התנהג כאתאיסט (-אפיקורס) מוחלט בשלושים שנות חייו האחרונות, היה ידוע בבירור שהוא לא האמין בהשארית הנפש, וממילא יש כאן תביעה על חטיפת גופה!" ---

א

ר' סענדער פאלקאוויטש (-שם בדוי לדמות אמיתית), היה מוכר ברחבי שכונת וויליאמסבורג כיהודי נעים הליכות נוח לבריות. משפחתו ומשפחת רעייתו הם מהמשפחות המוכרות בקהילה, וכך היה גם ר' סענדער עצמו. ומשכן, כשביים בהיר אחד פרק ר' סענדער עול תורה ומצוות בצורה גלויה ובוטה, יחד עם רעייתו, לא היה אף אחד שהיה מסוגל לעכל את זה...

לא עזרו שום שכנועים ושום שתדלנויות. סענדער דון נחוש בדעתו, ומי שרק מנסה להשפיע עליו, 'זוכה' לשמוע את הגיגיו ה'סדורים' לו במוחו כקן נחשים, הי"י.

לא ארכו הימים והוא החליט שכונת וויליאמסבורג יהודית מדי בשבילו, וללא הודעה מוקדמת, נעלם הלא יחד עם אשתו ומטלטליו לעבר כתובת לא נודעת, כשהוא לא טרח לעדכן על כך אפילו את ההורים משני הצדדים. הקשר נותק.

הקהילה היהודית כולה היתה בהלם. ההירדרדות היתה כל כך מהירה ועמוקה, כשבפתע פתאום פרק מעליו כל עול, הפסיק לשמור שבת, גור את פאותיו וקנה הדורים, ועכשיו גם התאדה ללא שום רצון להשאיר עקבות כלשהם...

הציע לדודו - לא פחות ולא יותר - להצטרף לנסיעה!
"אני גר בכלל בויליאמסבורג, והגעתי לכאן לסדר משהו הקשור לנסיעה, לדעתי זה סימן משמים שצדאי לך להצטרף!"
אבל סענדער לא השתכנע כל כך מהר... "נפלת על הראש תגיד לי? אתה לא יודע מי אני ואיך אני חי? מה אומן עכשיו? אני. לא. מאמין. נקודה! לא בסימן משמיים, ולא בקברי צדיקים! הנח לנפשי!"
גם אם הוא נבהל, הוא לא הראה זאת. "תראה, - הוא השיב תוך כדי שהוא בורר את מילותיו - כדי לומר לא אתה יכול עדיין לחשוב, מקסימום אם לא תרצה אתה יכול תמיד לסרב. בינתיים בוא נשאר את העניינים פתוחים ותתן לי את מספר הטלפון שלך, עוד נדבר"

"הלו?"

"כן?"

מדבר מענדי, אחיין."

"ס?"

"זוכר שדיברנו על הנסיעה לאומן?"

"נו?"

"איזו קרירות... חושב מענדי לעצמו "אני רוצה להציע לך עיסקה!"

"נו?"

"תראה, אתה כן מאמין או לא מאמין, אני לא אתווכח איתך עכשיו, אבל תקשיב מה יש לי להציע. אתה מניע איתנו לטיסה, נוסע עד לקייב, יורד מהמטוס, ומשם אתה חופשי לנפשיך. מקסימום אם אתה לא רוצה להגיע איתנו לאומן, תישאר בקייב, תטייל שם כמה ימים, ותחזור איתנו. מה כבר יכול לקרות?"

"אני שמח שהגעת בסוף..."

סענדער הניח את מזוודתו על המסוע, "אתה זוכר אבל מה סיכמנו, ס? אני נוחת בקייב, ביי ביי. אוקיי?"

"אוקיי, אוקיי. הכל טוב, מה שאמרת אני מקיים."

קרחתו הגלויה הייתה חריגה מעט, ובלטה בין עשרות היהודים האמריקאיים הנרגשים. בין העניינים נשא מענדי תפילה נרגשת שמשוהו יזוז בליבו האטום של דודו.

"תקשיב, נחתנו עכשיו בקייב, מכאן אנחנו ממשיכים לאומן. סיכמנו שאתה יכול להישאר כאן, אבל אני מציע לך לבוא איתנו. מה תפסיד? יהיה אוכל טוב, אל תצא אפילו מהמתחם, תקבל חדר מפואר ונוח, תנוח כמה ימים, והו. מה

אכפת לך?"

"-אני לא יודע למה אני מסכים, אבל שיהיה. בתנאי אחד!" -אמר סענדער בפרכות קשוח- "אתה לא מנסה לשכנע אותי כלום. מטוב ועד רע! אוקיי?"

"טאטע זיסער! בזכות כל הצדיקים, בזכות הצדיק שטמון פה, עזור שמשוהו יקרה איתנו! אתה יודע איזה כאב זה היה, אתה יודע כמה זיידע (-סבא) בכה. כמה זה הויק לבראות שלו. תעשה איתו משהו!". התפלל מנדי בציון מרם ליבו. נימיים תמימים שווה סענדער באומן, הוא כבר הספיק ללכת למרכז קניות, לתיאטרון, ולגן סופיה. בציון הקדוש לא דרך עדיין אפילו בטעות! בבוקר הוא קם, מצחצח שיניים, אוכל ארוחת בוקר יוצא לטייל. "שלא תנסה אפילו להציע לי תפילין!" סינן ביום הראשון למראה פניו הכאובות של מענדי. "רבונו של עולם! לפחות משהו קטן, תרכך כבר את הלב שלך!" פרצופו הדומע של מענדי כבש בפרוכת הכחולה, מאחורי ממתנים עשירות אנשים לגשת לציון, המולה קולנית נשמעת מבחוץ, הוא לא שומע כלום. "כמה מנותק יכול אדם להיות?"

היום האחרון של השנה. כל יהודי מנסה לחטוף כמה שיותר מעשים טובים לקראת יום הדין, מענדי מחליט לנסות.

"תקשיב. עד עכשיו עבד הסיכום יפוי. אני לא התערבתי, נהנית, טיילת, אכלת וישנת. עכשיו יש משהו היסטורי. לא ידע אם שמעת או לא, אבל היום בשעה 12:00 מתאספים עשרות אלפי היהודים שהגיעו לכאן, ואומרים יחד את עשרת המזמורי התהילים שרבי נחמן אמר שהם מסוגלים לתיקון. מה יקרה אם תצטרף?" -"תראה. אני לא מאמין בכלל בדברים האלה, אבל זה ממילא לא יכול לעשות לי כלום. מה אכפת לי? אני באמת נהנה כאן בחופשה שסידרת לי, ואם זה יעשה לך טוב, אז בכיף."

מענדי חמק משם במהירות. 'שרק לא יראה את השכבה השקופה שמכסה פתאום את העיניים שלי...'

בשעה שתיים עשרה הם הגיעו לרחוב פושקינה, הרחוב המרכזי באזור היהודי באומן, שם מתאסף הציבור הכי גדול לתיקון הכללי העולמי!

מענדי דאג לספרון עבור סענדער, עם עשרת המזמורים. הוא כבר יסתדר עם התהילים שהביא איתו.

יחד עם עשרות אלפי האנשים הם החלו לומר את התיקון הכללי.

דקות ספורות לאחר מכן, קלט מענדי שסענדער מנסה להתחמק ממנו הוא הבין שמשוהו מתרחש פה והניח לו להיעלם בין האנשים הרבים שגדשו את הרחוב.

אולי תצטרף אלי לנסיעה לאומן. אני'ש בנסיעה מארה"ב לאומן

ועוד לחשוב שאתמול הוא היה בטוח שהכל מאחוריו...

"לצערינו זה כבר לאחר מעשה"
"איך מה להציל, מצטער..."

החדר המלא באפודות צהובות ותמונות, לא הצליח לשרד אווירה של בית מלון, והיא חשה שעוד רגע והנברשת קורסת עליה בקול רעש.

כדרכם של ה"שמחים בחלקם", אותם אלו שוויתרו על חי נצח ומנסים לשכנע את עצמם שהעולם הזה מסוגל לספק תחליף לעונג הטמון בקיום התורה, נהגו גם הזוג פאלקאוויטש לצאת לנופש מידי כמה שבועות.

בתחילת השנה הלועזית, הם החליטו שזה זמן מתאים לחופש ושכרו חדר באחד המלונות. בשלב מסויים יצאה האשה לרגע להכין קפה בלובי המלון, ולאחר שחזרה מצאה אותו שרוע על הרצפה בתנוחה משונה. מיד היא הועיקה אמבולנס, שהגיע רק כדי לקבוע שצריך להוציא תעודת פטירה...

הלו!, מדבר אייב מבית ההלוויות האזרחי בפלורידה. אני מצטער להודיע לכם שהבן שלכם, פאלקאוויטש סענדער, מת אתמול. ההלוויה תתקיים בבית ההלוויות שלנו, מאחר בשעה שתיים בצהריים..."

הוא התיישב על הכורסא בלאות. לא מסוגל אפילו לגנון עד כמה הפקיד לא נשמע מצטער.

כל כך קיווה שלפחות בסוף ימיו של בנו, כשיראה את יום

ההוכחות נגדו היו חותכות. בית המשפט הפדרלי באר ה'ב

המיתה מול העיניים, יקרה לו משהו. כאב לו שהוא לא יזכה לראות את זה, אבל ידע שחשובה לו הטובה הנצחית של בנו לא פחות מהנחת שנמנעה ממנו.

ונהג, הוא כבר לא פה, בכוח פתאומיות... כנראה שהוא נפטר באותו אופן בו הוא היה חי כל השנים האחרונות. בלי ויודי, בלי שמע ישראל, ה' ירחם...

בקושי יב הוא התרומם מהכורסא, ונטל את הטלפון לידי, ממנה.

יש טיסה ארוכה עד לפלורידה, חייבים לסדר במהירות את הדרכונים ולהזמין כרטיסי טיסה, וראוי שכמה שיותר קרובי משפחה יגיעו, שלפחות לויה נורמלית תהיה לו.

צריך גם לעדכן את השוער שלו, לא מאמין שהבט שלהם התקשרה לספר.

הם עמדו יחד, לבושים כולם בחליפות ארוכות, 'חסידישע אידן' בליבה של פלורידה הרחוקה, והביטו במיטה. 'היא' עמדה מולם והביטה בהם במשטמה.

עניהם זלגו דמעות, לאו דווקא בגלל פטירתו הפתאומית. בתדהמה, הם הבינו לאיטם שרעייתו 'המסורה' מתכננת

אבל סענדער
לא השתכנע
כל כך מהר...
"נפלת על
הראש תגיד
לי? אתה לא
יודע מי אני
ואיך אני
חי? מה אומן
עכשיו? אני.
לא. מאמין.
נקודת!
לא בסימן
משמיים,
ולא בקברי
צדיקים!
הנח לנפשי

בסיום אמירת התיקון הכללי צעד מענדי - כמו כולם - לעבר הציון הקדוש, הוא ניסה להתקרב יותר ויותר למצבת הציון הקדוש, ולפתע, פער את פיו בתדהמה--
צמוד לציון, מתרפק כולו, עמד סענדער השנה ופירשניק, כששני עיניו הפכו למעינות שמהם זולגים נחלי מים, עיניו אדומות ונפוחות, וכל גופו רועד בלי שליטה...

מענדי לא הצליח להתאפק, ותיעד אותו במצלמה שהיתה בכיס חליפתו.
היה לו ברור שמעכשיו מתחיל פרק חדש בחייו של סענדער. כל מה שהיה עד עכשיו, נמחק כלא היה... סענדער הוא עכשיו כמו תינוק שנולה, התשובה השלמה שהוא עשה בודאי הרעישה את שמי השמיים, ועכשיו צריך רק להתפלל שאשתו תזכה אף היא לחזור בתשובה יחד איתו...

'כשהוא יפרסם את סיפור חזרתו בתשובה, התיעוד הזה יעצים את העיניים בכפליים' הררה לעצמו...

בקדחתנות החל מענדי לחשוב איך הוא משיג עכשיו בשביל סענדער בגדים חגיגיים ומחזור חדש לתפילות ראש השנה...

"סוֹרְי, אפשר אולי לשבת כאן?"

"-אני שומר את המקום הזה לדוד שלי, תוכל לחפש מקום אחר?"

ליל ראש השנה, הכל לבושים לבן, ומלצרים מעונבים מגישים את סעודת י"ט הרחבה בכלים מהודרים.

עיניו של מנדי מופנות אל הפתח. הנברשות המפוארות מתנוונות נהרות של אור, אולם האוכל המואר מתמלא עוד ועוד, אבל סענדער עדיין לא מופיע...

למחרת, בסעודת היום, אותו סיפור חוזר על עצמו. השירה האדירה שנישאת בחלל האולם אינה מצליחה לסחוף איתה את מענדי, הוא עסוק רק בדבר אחד ויחיד 'מה קרה עם סענדער?'

בלילה השני נפתרה החידה, ולא לטובה. לאחר היסוסים רבים פנה מענדי לכיוון החדר של סענדער, וליבו לא היה מוכן לשאת את מה שראו עיניו.

חלון החדרון הזעיר שהיה צמוד לחדרו של סענדער היה חשוך, ולפתע הואר. ומכיוון החדר נשמעו קולות שלא ניתן היה לטעות בהם, אלו היו צליליה של מקהלה פילהרמונית כלשהיא.

'הוא מחלל יום טוב!' הררה מענדי לעצמו, ושפתיו הלכו והלבינו...

הוא עמד שם כהלום רעם כמה דקות, כשהוא אינו מסוגל להניע את רגליו, מרגיש כאילו יישאר כך קפוא לנצח... הוא היה בטוח שיש לו סיפור מרעיש על יהודי שחזר בתשובה, והוא, מענדי, הגיבור הראשי, והכול מתנפץ לו בפרצוף...

ואז, פתאום, נפתרה לו חידה נוספת. גוי אוקראיני צעיר ומגושם התקרב לחדר ובידיו מגשים מלאים בכל טוב המטבח, מסתבר שלא התאים' לסענדער לאכול יחד עם עשרות היהודים שגדשו את המתחם, והוא הזמין את הארוחות ישירות לחדרו, שם התנהג ככל העולה על רוחו...

שנייה אחר כך התגער מענדי, קולט שעוד רגע הולך המלצר לדפוק בדלת החדר של סענדער, וזו תיפתח...

בצעדים לאים הוא כשל אל אולם האוכל, מנסה לשווא לעודד את עצמו...

השעות הנותרות עד מוצאי יום טוב עברו עליו בנסיינות קשים להתגבר על הדכדוך. איך הוא מסוגל לשמוח כשהוא יודע בבירור שדודו מחלל יום טוב?

שני עיניו הפכו למעיינות שהם זולגים נחלי מים. מעמד התיקון הכללי העולמי

מאורך הרוח שארגו לעצמם לפני השיחה, ולגרום להם לסיים את השיחה במילים קשות וניתוק פתאומי.
"אין ברייה", אמרו לו כולם "המשפט יתקיים במועד. תהיה חייב להשתתף, ובניתיים נשאר רק להתפלל..."

זו יורק, בית המשפט הפדרלי.
הפטיש נעצר על שולחן העץ בקול רעש. "בית המשפט!" צווח הסדרן, נהנה מתשומת הלב. "הציבור מתבקש לשמור על כבוד בית המשפט, ולהקפיד על דממה מוחלטת. רק מי שקיבל אישור מהשופט יכול לדבר!"
האולם הבינוני שבו התקיים המשפט היה מלא למחצה. על דוכן הנאשמים ישב מענדי כשראשו כבוס בין שני ידיו, ועל ברכיו תהלימיל זעיר. שפתותיו ריחשו את מזמוריו של דוד המלך "הצילני נא מיד אחי מיד עשיר", ומוחו ייצר להם כל העת פירושים חדשים - מותאמים למצבו הקשה 'רבונו של עולם, הצילני נא מיד אחותי, בת לעם היהודי שמתנהגת כמו עשיר. במקום להודות לי שהבאתי את בעלה לקבר ישראל, היא תובעת אותי לבית המשפט. אוי טאטע, הצילני נא! אמר באלם קול.

ההוכחות נגדו היו חותמת. בוא אחר זה הציעה בת הזוג המסורה' את ההוכחות לדרך חייו של המנוח עד יומו האחרון, את כפירתו המוחלטת בכל אמונה דתית שהיא, ואת צוואתו החתומה בידי עו"ד בה הוא מבקש לשרוף את גופתו לאחר מותו.

"חוף מהעושה שצירכים להטיל על הפושע הזה, נבקש בתוקף את גופתו של המנוח בחזרה, כדי שנוכל לקיים את רצונו!". החיוורן שפשט על פניו של מענדי היה נוראי. אם עד עתה ניחם את עצמו שעם כל עגמת הנפש, לפחות גמל חסד של אמת עם דודו, מתברר לו כעת כי הכל יורד לטמיון. גם יענש לפי גחמותיו של השופט הפדרלי, וגם יצטרך לגלות את מקום הטמנתו של סענדרער.

רק לאחר כמה קריאות הבין שהשופט פונה אליו. 'ווערצבערגער מענדל. מה יש לך לומר להגנתך? אפילו עורך דין הוא לא הביא איתו. וכי מה יביד?

בקושי רב התרומם מהספסל הנוקשה עליו ישב, מנסה לעודד את עצמו באמונה שהכל לטובה ואין דין נורף למטה אלא אם כן

רבונו של עולם! לפחות משהו קטן, תרכך כבר את הלב שלו! פרצופו הדומע של מענדי כבוס בפרוכת הכחולה, מאחוריו ממתנינים עשרות אנשים לגשת לציון, המולה קולנית נשמעת מבחוץ, הוא לא שומע כלום. כמה מנותק יכול אדם להיות?!

לשרוף את גופתו, כמנהג הגויים הכופרים בהשאת הנפש-- ההלם היה כפול, כשסדרן בית ההלוויות הקריא את צוואתו של סענדרער, בו הוא בעצמו ציווה להתנהג כך עם גופתו לאחר מותו. האבא, הרב פאלקאוויטש, זה שמעולם לא בכה, התייפח בקולניות שזעזעה כל לב. נדמה היה שהזעזע של כל שלושים השנים האחרונות, מתנקז לבכי הזה.

לצידו עמד השוער, מי שכבר עשרות שנים לא ראה את בתו. ועל אף שעיניו המסוממות בדמעות הביטו לעבר ארון העץ שעמד בדממה במרכז החדר, ידעו כולם שהוא לא רואה אותה. כתפיו השמוטות עלו וירדו, לקצב פרצי הבכי שבקעו מפיו.

גם הקשוחים שבחבורה לא היו מסוגלים להישאר אדישים. לכל אחד מהם היתה קבלה אותה הוא קיים באדיקות לזכות תשובתם השלמה של בני הזוג. בכינוסים המשפחתיים בהם בלט החסר שלהם, היו מחלקים תהלים, ומברכים ברכות בכונה 'כדי שיחזרו הכי מהר ששיך'.

כמה קיוו, כמה ייחלו... כולם היו בטוחים שעוד יבוא היום, וסענדרער יחזור לחיק המשפחה, לחיי התורה והמצוות. והנה, המת מוטל לפניו, ולא לשם קבורתו בבית החיים.

הגיעו במאמץ לחלוק לו כבוד אחרון. 'לוייה נורמליה' אמר האבא... טקס שריפת הגופה אמור להתחיל בכל רגע, ה' ירחם, ואנא אנו באים!?

בין המתאבלים באבילות הכפולה, עמד גם מענדי ווערצבערגער מידעונו. מעשי כתמיד, הבין מענדי שלא שייך לתת למצב להתנהל כפי התכנון המזועזע, והחליט לעשות מעשה.

בכמה דחיפות מרפק ריכו סביבו אחדים מהצעירים שבחבורה, ולאחר כמה קריצות עין, כשהבינו הללו את כוונתו, חטפו באחת את ארון העץ בו שכב סענדרער בדממה, ותוך דקות ספורות כבר דהר הטנדר שלהם על תכולתו לעבר בית העלמין היהודי באזור, שם טמנו אותו מחוץ לגדר.
אולם, אם קיוו שבזאת תמה הפרשייה, הם התבדו במהרה.

חריקה צורמת פילחה באחת את השקט הסמיך. הרחוב החשוך התעורר לחיים בבת אחת. ובנייני הענק המנומנים הוראו באורות כחולים - מהבהבים ומרצדים. פה ושם נפתחו חלונות, מבעדיהם הציצו ראשים סקרנים, עיניהם מתעגלות בתדהמה לנוכח הניידות הרבות שמילאו את הרחוב. מענדי ישב בביתו, ועל אף שהוא שמע את הקולות לא יכל לגשת אל החלון. מאותה סיבה שלא יכל ללכת לישון, לא היה בידו את הזמן לספק את סקרנותו.

יום ארוך היה מאחוריו, שתי טיסות של שלוש שעות כל אחת, ועוד מבצע מאמץ שמוטב לא להרחיב עליו נובו בו את אותותיהם, ובמאמץ עליון שמר על אישוני עיניו לבל יעצמו לפני שהוא מסיים את חוק לימודי היום.

אולם לא לזמן רב בערה בו הסקרנות. דקות ספורות לאחר מכן - כשדלת הבית כמעט נפרצה למהלומותיהם של החמושים שעמדו מבעד לדלת, ובקולות חמורים התרו ביושבי הבית לפתוח להם בשם החוק - הבין מענדי בדיוק למה הם הגיעו...

הצליל המתכתי של האזיקים שנעלו על ידיו קטעו באחת את פתיל מחשבותיו שהלך והתפתל הלך ופתול, ומענדי נגרר בכוח לכיוון הניידת שפערה את דלתה המסורגת למראהו.

שורת העסקנים שנכנסה לעובי הקורה הגיעה למבוי סתום. כל נסיונות השכנוע נכשלו, ונחרצותה העקבית של התובעת, הלא היא אשתו של הנפטר, העלתה את רף הדאגה ממה שצפוי לקרות. "מצווה לקיים דברי המת". לא ככה אומרים אצלכם?". אם תרצו, זה היה אחד המשפטים שהכי ריפה את ידיהם של מציעי העזרה למיניהם. עות המצח של השנתה ופרשה' הצליחה להוציא אותם

צמוד לציון,
מתרפק כולו,
עמד סענדער
השנה
ופירשיניק;
כששני
עיניו הפכו
למעיינות
שמהם זולגים
נחלי מים,
עיניו אדומות
ונפוחות, וכל
גופו רועד
בלי שליטה...
מענדי לא
הצליח
להתאפק,
ותיעד אותו
במצלמה
שהיתה בכיס
חליפתו

"בוודאי, אנו ממתנינים לכך!" ענה השופט.
בקול שקט החל מענדי להסביר על המנהג בקרב חסידיו של
רבי נחמן מברסלב לנסוע אליו מידי ראש השנה, לאט לאט
הסביר גם את המושג 'תיקון הכללי' ומנהג אמירתו בצורה
המונית בערב ראש השנה. הוא לא עצר, והמשיך לספר על
הנהיגה הגדולה לציונו של רבי נחמן במהלך היום של ערב
ראש השנה, ולסיים תיאר בקול את מה שראו כולם קודם לכן
"ביום הכי גדול לעם היהודי, עמד המנוח סמוך לציון של אחד
מהצדיקים הכי גדולים לעם ישראל, ונכה בכי תמרוים. מה
כל זה מוכיח אם לא שבמעמקי ליבו הוא האמין באמתותה
של הדת היהודית!?" סיים מענדי בקול מרוגש.
"בית המשפט!!!" הכריז הסדרן שוב, הווילנות האטומים
כמעט מתענעים מקול קריאתו.
הדי דיבורים שככו לאיטם והשופט החל להכריז "ובכן,
הנתונים שהוצגו במהלך הדיון מראים בבירור שבמנוח היה
יהודי מאמין, ומשכך, אני רואה סיבה שלא לקבור אותו
בצורה שקובעת ההלכה היהודית." הוא הגביה את קולו
והמשיך "פסק הדין! הנתבע זכאי מכל וכל, ועל התובעת
לשלם הוצאות משפט ופיצוי לנתבע!" !!!

עדיין אינו מעכל את גודל הנס, ישב מענדי במושב האחורי
של המונית שהציעה לו את שירותיו ביציאה מבניין בית
המשפט. 'מי האמין, שכזו טובה תצמח מהנסיעה שלו לרבי!
הייתי מיואש ממנו לגמרי. אחרי כזו התרגשות ובכי שגרמה

ישנה תביעה על חטיפת גופה. בית קברות יהודי בארצות הברית

לי להאמין שהוא בעל תשובה אמיתי, כשפתאום הוא חזר בו
לגמרי. הייתי בטוח שסתם סחבתי אותו, והנה מתברר גודל
הישועה שהיתה טמונה דווקא בנסיעה הזאת!"
הוא הרים את הטלפון שהתעקש להראות את נוכחותו
באמצעות צלצולים חוזרים ונשנים. על הקו היה אחד מידידיו
העסקנים שפעלו רבות למענו בימים האחרונים. בקול נשנק
מהתרגשות תיאר את סדר העניינים במהלך המשפט, וסיים
את השיחה כמעט בצעקה, כשהנהג הגוי מביט בו בתימהון
מבעד למראה הקדמית, "הרבי'ה הבטיח שמי שיאמר את
התיקון הכללי על ציונו יהיה לו מזה טובה נצחית! סענדער
המחיש לי את זה בחוש!!!" !!!

יש לכם סיפור המתאים למדור? אתם מכירים סיפור
מרתק על כוח הצדיק שיכול לחזק את הקוראים?
שלחו לנו לפקס: 025396363
או חייגו למס': 0533183654
ותזכו לזכות את הרבים באמונת צדיקים!
(כל סיפור על כוחו של הרבי, או נסיעה לאומן וכד',
יתקבל בברכה. הפרסום יהיה תלוי בשיקולי המערכת)

הכריזו עליו למטה. חיך קטנטן נתלה בזווית פיו כשנכר
בעצרת ההמונית שמתקיימת ממש כעת, בה אומרים יחד
תהילים לזכותו.
"ברשות השופט אני מעוניין לשאול שאלה" התחיל בקול
רועד.
"-אתה מודע לכך שאתה כאן הנאשם, ואני הוא זה שאמור
לשאל אותך שאלות. כן?"
"כן כן, כמובן! - השיב בחיפזון - השאלות הם אך ורק
לצורך הדיון"
"-אתה יודע מה?" השופט הביט בו מחויך. משעמם לא
הולך להיות כאן היום... "תשאל. בבקשה!"
מענדי ראה שהרוח נושבת לכיוון חיובי, ושאל בקול מעודד
יותר "איזה יום בשנה הוא החשוב ביותר ליהודים?"
לאחר כמה רגעים של הקלדה מהירה ועיון במסך שלפניו
השיב השופט "ראש השנה, היום הראשון של השנה
היהודית. נו, לאן אתה חותר?"
"נכון מאוד, כבוד השופט. ובכן האם ידוע לכבוד השופט
היכן שהה המנוח באתו זמן?"
"-מהיכן שאדע?"
כעת היה תורו של מענדי להפתיע. מתיקו הוציא
את המצלמה, זו שהנציחה את הרגעים המרגשים, אלו
שסענדער התחרט עליהם דקות לאחר מכן.
"ברשות השופטת ברצוני להראות משהו לנוכחים"
אחד מהסדרנים ניגש אליו ונטל את המצלמה
לידיו. תוך רגעים ספורים הוחשך האולם ועל
הקיר שמעל דלת הכניסה הוקרנה בענק דמותו
המגולחת של הנפטר. יפחותיו הקולניות מילאו את
האולם, וכמה מהנוכחים הוילו דמעה.
המתח באולם היה בשיאו. התובעת נתקפה
בחוסר נוחות, מתקשה להבין לאן הדברים
מתפתחים.
"אני יכול לתת הסבר קצר למה שרואים כאן
בתיעוד?" פנה מענדי.

עינים צופיות

עזה הציפה לבו למראה פניו הקדושים של רבנו. הוא מהר לפנות שני כסאות הראויים למושב, והציגם לפני האורחים שהתיישבו ליד השלחן הרעוע.

האם אין לה בבית תקרבת פלשהי לאורח הדגול? - שאל רבי חייקל את קרובו העני.

נאנח היהודי עמקות והשיב, כי בעונותיו הרבים ביתו מקונו כליל, הוא ובניו ביתו סובלים חרפת רעב, ודאי שאין הוא יכול לחשב על כבוד לאורחים.

והאם אין לה כמה פרוטות לקנות דבר מה? - המשיה רבי חייקל להקשות.

כיסו ריקים - השיב היהודי, ופניו מכרפמות מבוששה.

הביט רבי חייקל סביבו, ועיניו נתקלו בזוג פמוטות הנוצצים מתוף הדלות.

קח פמוטות אלו - הצביע רבי חייקל - לה ומשכן אותם, ותמורתם קנה משהו לכבד את רבנו...

הלה אץ למלאות את דברי רבי חייקל, וכששב והציג על

מראשוני תלמידי רבנו ומן הגדולים שביניהם היה רבי חייקל. הוא התקרב לרבנו בראשית ממלכתו בעיר מודניבקה, דבק בו והתבטל אליו כליל.

רבי חייקל היה השליח-צבור בבית-מדרשו של רבנו בימים הנוצרים של ראש השנה ויום הכפורים. הוא היה עובד את ה' מנעוריו ואיש קדוש מאד. לא אחת ראו אצלו דברים מפלאים על-טבעיים - "מופתים" שהפליאו את הסובבים.

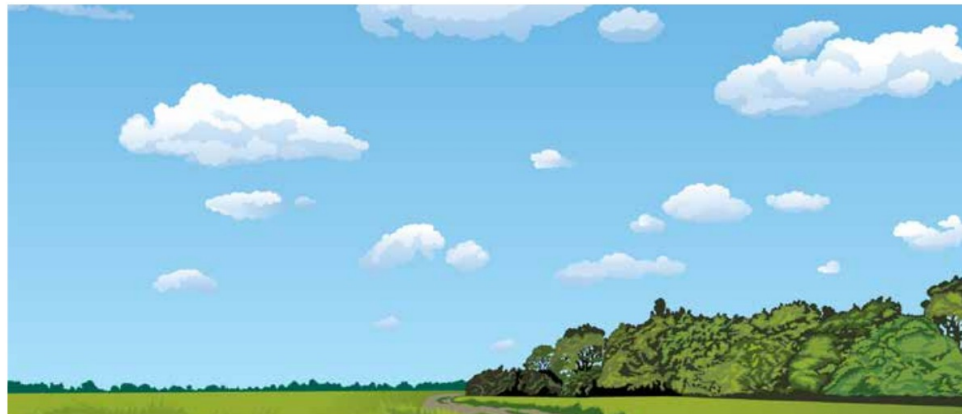

פעם אחת נסע רבי חייקל בצומתא חדא עם רבנו. כדרך ששקוע היה רבנו ברעיונותיו הקדושים.

רבי חייקל הורה לעגלון לכוון את העגלה לדרך צדדית, שם מתגורר אחד מקרובי משפחתו - עני מרוד, בעל משפחה, שאף הוא נמנה עם מקרבי רבנו. רבנו לא התנגד לה.

כאשר נכנסו לבית היהודי פגשו בעניות משועת: הבית שבור ומגתץ, הרהיטים דלים ומתפוררים, והילדים לבושים קרעים ובלאים.

היהודי שמח מאד לקראת האורחים החשובים. התרגשות

האם הסתכלת כבר היום השמקה?

רבי חייקל החל זורם הביתה מפל ארבע רוחותיו...

מפיון שהיהודי נוסע היה מדי פעם העירה לצרף מסחרו, היה בדרך מסעו חונה אף אצל רבנו.

אף במשך הזמן כאשר עסקיו גדלו והסתעפו, החל מוקיר רגליו מבית רבנו. צר היה לו על הזמן שאילץ לשהות אצל רבנו, ולבטל באותה עת ממסחריו.

פעם אחת בעת שהתקיים יריד בברסלב, הגיע מידענו לשם לשם עסק מסחרו. המגיעים ליריד נצרכים היו לעבר דרך חלונות ביתו של רבנו.

הסוחר הלזה עשה את הדרך במרוצה, למען לא יראוהו מבית רבנו...

אף עודו מזדרז להעלם ורבנו הבחין בו, נקש על שמשת החלון, ורמז ליהודי לגשת אליו... עתה לא יכול להשתמט, והוא פון צעדיו הכושלים אל בית רבנו.

כאשר עמד לפני רבנו הביט בו ושאל:

האם הסתכלת כבר היום השמימה?

לא! - השיב היהודי בכנות.

נגש עמו רבנו לחלון, בקשו להביט החוצה ושאל: מה הנך רואה?

- רואה אני עגלות וסוסים, וכן אנשים המשוטטים אנה ואנה...

נענה רבנו ואמר: בעוד חמשים שנה לא יהיה קים יותר יריד זה, ובמקומו יהיה יריד אחר... כל אלו שאתה רואה כאן לא יהיו יותר... סוסים אחרים ועגלות אחרות יבואו תחתם, גם האנשים וגם הסחורות יחלפו באחרים...

רבנו הביט בו במבט חודר והמשיך: בעוד חמשים שנה גם אני גם אתה לא נהיה פה... ואם כן הוא הענין, מדוע מבלבל הנך כל כך? מדוע עסוק הנך עד כדי כך שפנאי אין לך להביט השמימה!?!---

פזכור, אמר לו רבנו לרבי חייקל כי אין לו שפע עבור אותו היהודי...

בעת השיחה עם היהודי מצוי היה רבי חייקל בחדר השני. רבנו שלח לקראו ואמר לו: חייקל, ראה נא גם ראה את אשר עוללת בשפע שלך, אין לו אפלו פנאי להביט השמימה...

השלחן את מעט המזונות והמשקה, נעמדו הילדים הדלים והביטו בפיות פעורים.

עינים צופיות למרחקים

יותר לא יכול רבי חייקל להחשות. רבי - נפנה אל רבנו - אנה, יבנה את העני הלז ומשיף עליו שפע...

לי אין שפע עבורו - השיב רבנו - רצונה, ברוך אותו אמה...

שמע רבי חייקל תשובתו של רבנו ונענה: רבי, ירא אנכי לנפשי מלעשות דבר מה מעצמי, לבל אגזק מקפידתו של רבנו.

אך רבנו הרגיע את רבי חייקל שלא יפחד, כי הדבר הוא ברשותו. אולם רבי חייקל עדין לא הסתפק בכך.

שלוש פעמים חזר על אותה שאלה, וכאשר קבל את ההבטחה בשלישית כי שום רע לא יאנה לו, נטל רבי חייקל כלי אחד מקלי הבית, מלאו עד שפתו במים, והריקו על רצפת הבית. עתה הסיט את המים לכל הכוונים בהכריזו: שפע יבוא למזרח! שפע למערב, שפע לדרום ושפע לצפון! אחר כך נפרדו מבעל הבית ונסעו לדרךם.

כאשר עזבו רבנו ורבי חייקל את בית היהודי, הגיע מחנה ערלים לביתו. הללו נשאו בכליהם סחורה לממכר בעיר: מפות, צמר, עור וכיוצא באלה. הם נכנסו פנימה ובקשו לקנות י"ש וגמלוחים, עגות ושאר מיני תרגימא להשיב את הנפש.

ביתי ריק - אמר להם היהודי בלב פבד.

ומדוע ריק ביתך? - הקשו הסוחרים.

כי פסף אין בכיסי - השיב הלה.

הסוחרים נועצו ביניהם, כי היות ויהודי זה נראה אדם מהימן, בשל כך ראוי להלוות לו מספר רובלים, בהם ימלא ביתו במצרכים נחוצים שיוכלו לסעד לבם כל אימת שיעברו במקום.

וכן עשו: הם הוציאו סכום הגון מכיסם ומסרו ליהודי הישר, ועוד באותו יום פתח פנדק בביתו. והסוחרים אכן היו חונים בביתו כל אימת שיעברו שם.

נקל לשער כי מצבו של היהודי השתפר מאד מעסק זה. במשך הזמן הרחיב את שטח פרנסתו: הוא החל קונה סחורות אצל הסוחרים, ומוכרם ברוחים נאים. מצבו הפלפלי הלה הלוח טוב. היהודי הדל היה לעשיר ממש. השפע של

דְּבָרִים קְטַנִּים - שְׁהֵם גְּדוּלִים

נַעֲמֹן יֵצֵא מִבֵּית אֱלִישֶׁע, מֵאֲכֹזֵב וְכַעֲסוֹ, וְעָלָה לְכַרְפָּרְתּוֹ, כְּאֲשֶׁר לִפְתַּע נַעֲנָה אֶחָד מֵעַבְדָּיו וְאָמַר לוֹ, "אֲדֹנָי הַשָּׁר, מָה תוֹכֵל לְהַפְסִיד, אִם לֹא יוֹעִיל לֹא יֵזִיק, הֲבֵנָה נִסֵּעַ לְעֶבֶר הַנְּהָר, וְנִגְסָה אֶת עֲצָתוֹ שֶׁל הַנְּבִיא..."

נַעֲמֹן הַסְּפִים לְנִסּוֹת, וְאָבֵן אֵךְ טָבֵל בְּנֵהר הַיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעֻמִּים, וְכָל צָרְעָתוֹ הַתְּרַפָּאָה כְּלֵא הִיְתָה! נַעֲמֹן הִכִּיר בְּצַדִּיקוֹתוֹ שֶׁל הַנְּבִיא הַקְּדוֹשׁ וְחֹזֵר אֶל אֱלִישֶׁע בְּכַדֵּי הַהוֹדוֹת לוֹ עַל הַנִּסֵּי שֶׁפָּעַל בְּעַבְרוֹ.

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ נִהַג לְתַתּ לְאֲנָשָׁיו פְּתָקָאוֹת וּבְהֵם הַנְּהִיגוֹת מִיְחִדוֹת בְּכַדֵּי לְתַקֵּן אֶת נַפְשָׁם. פַּעַם אַחַת - מִסְפַּר רַבִּי נִתֵּן - נִתְּנוּ רַבְּנוּ לְאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו אֶת רְשִׁימָתוֹ, וְהֵלָה לְאַחַר שְׁעֵין בּוֹ אָמַר: "לֹא חֲשַׁבְתִּי כָּלל שֶׁכֶּה יִהְיֶה, לִפְנֵי דַעֲתִי סִבְרָתִי שֶׁעָקַב עֲוֹנוֹתֵי הַרְבִּים אֲצִטְרֶךָ לְצוּם הַרְבֵּה תַעֲנִיּוֹת בְּמִשְׁחָה הַשְּׁנָה, וְכֵאן רוֹאֶה אֲנִי כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְצוּם יָמִים מְעַטִּים בַּלְבַּד..."

נַעֲנָה רַבְּנוּ וְהִשִּׁיב לוֹ: גַּם כְּאֲשֶׁר בָּא נַעֲמֹן לִפְנֵי אֱלִישֶׁע לְבַקֵּשׁ תְּרַפָּאָה בְּשִׁבְלֵי צָרְעָתוֹ, לֹא רָצָה לְהֶאֱמִין כִּי אֲפָשֶׁר לְהַתְּרַפֵּא בְּדָבָר קָל כֵּן קֵוֶה, אֵךְ לְבִסּוֹף כְּאֲשֶׁר נַעֲמַר לְדַבְּרֵי עַבְדָּיו וְטָבֵל בְּמֵי הַיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעֻמִּים, כְּמֵאֲמַר הַנְּבִיא אֲכֹן נִתְרַפֵּא.

נִדְמָה לָכֵם - סִים רַבְּנוּ - כִּי לְרַפּוּאָת נַפְשְׁכֶם זְקוּקִים אַתֶּם לְפַעֲלוֹת קִשּׁוֹת. וְאִינְכֶם יְכוּלִים לְהֶאֱמִין כִּי בְּדָבָר קָל שְׂמִצּוּתָהּ אֲנִי עֲלֵכֶם לַעֲשׂוֹת, תַעֲלֶה לָכֶם אֲרוּכָה וּמְרַפָּא, רַפּוּאָת הַנֶּפֶשׁ בְּאֵמֶת.

רְאוּי לְצַנֵּן כִּי כְּאֲשֶׁר רַבְּנוּ גָלָה אֶת הַכַּחַשׁ הַנּוֹרָא וְהַתְּקוּן הַגְּדוֹל בְּאֵמֶרְתָּ עֲשֶׂרְתָּ הַמְּזוּמֹרִים הַיְדוּעִים, אָמַר רַבְּנוּ עַל כֵּן: "אִף עַל פִּי שְׂדֵכָר זֶה נִרְאָה כְּקָל מֵאֵד - לְאֵמֹר עֲשֶׂרְתָּה מְזוּמֹרֵי תְהִלִּים, אִף עַל פִּי כֹן יִקְשֶׁה לְקִימוֹ".

יְלָדִים יְקָרִים, יִשְׁנֵם הַרְבֵּה דְבָרִים שֶׁרַבְּנוּ צִוְּהָ עֲלֵינוּ, לְדַבֵּר עִם ה', לֹוֹמֵר תִּקְוֵן הַכְּלָלִי, לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְכֹן הַלְּאֵה. לְפַעֲמִים נִדְמָה לָנוּ שְׂדֵכָרִים אֵלּוֹ אֵינִם חֲשׁוּבִים וְיְקָרִים כֵּן כֵּן. 'מָה אֲנִי יְרוּיִחַ אִם אֲנִי יֹאמֵר מְלָה לְה' וְכֹן 'מָה כְּבָר שׁוּהָ שְׂאֲנִי אֲתַגְבֵּר לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה? אֲבָל אֲנַחְנוּ כֹן נֶאֱמָר וְנִשְׂמַח, וְנִזְכָּה לְרַפּוּאָת נַפְשָׁנוּ בְּאֵמֶת!

קוֹלוֹת שֶׁל מְרַפָּה מִתְקַרְבֵּת נִשְׁמָעוּ בַּחלוֹן שֶׁל הַנְּבִיא הַקְּדוֹשׁ "אֱלִישֶׁע" ... שֶׁקְּשׁוּק הַגְּלִגְלִים, דְּפִיקוֹת רִגְלֵיהֶם שֶׁל סוּסִים אֲבִירִים הִתְרוֹמְמוּ לְמִרְפָּה מְפֹאָרָה, הִרְפֵּב בָּרַר אֲצֵל עוֹבְרֵי אֶרֶץ: "הֵיכֵן מִתְגוֹרֵר הַנְּבִיא אֱלִישֶׁע?" אֵלּוֹ כּוֹנֵן אוֹתוֹ לִיעַד הַמְּבֻקֵּשׁ.

דְּמוּתוֹ הַהִדוּרָה שֶׁל הַשָּׁר הַנִּכְבָּד "נַעֲמֹן" נִרְאָתָה בַּפֶּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל הַנְּבִיא הַקְּדוֹשׁ, "אֲפָשֶׁר לְהַכְּסֹס?" - שָׁאֵל הַשָּׁר בְּיָדָאָת כְּבוֹד, "בְּשִׂמְחָה" נַעֲנָה, הַשָּׁר הִתְלַשֵּׁב עַל הַפֶּסֶא הַפְּשוּט, וְסִפֵּר לִפְנֵי הַנְּבִיא אֶת מְצוּקָתוֹ: "לִפְנֵי זְמַן מָה חִלִּיתִי בְּצִרְעַת קִשּׁוֹה, כְּבָר דְּרָשְׁתִּי כְּטוֹבֵי הַרוּפְאִים, הוּן רַב בְּזַבְזוּתִי, וְעַדִּין אֵין תְּרַפָּה לְמִפְתֵּי..." שֶׁקֵּט דְּרוּךְ מִלֵּא אֶת חִלְלֵי הַחֶדֶר, בְּצַפְיָה לְשִׁמּוֹעַ אֶת עֲצָתוֹ שֶׁל הַנְּבִיא. הַנְּבִיא אֱלִישֶׁע נַעֲנָה: "לֵךְ לְטָבֵל בְּנֵהר הַיַּרְדֵּן וּבְעֵזֶרְתָּ ה' תִּתְרַפֵּא!" - "טָבֵל שֶׁבַע פְּעֻמִּים וְתִרְאֶה אֶת יְשׁוּעָתְךָ..."

הַשָּׁר קָם מִמְּקוֹמוֹ בְּרִגְזָה וְהִכְרִיז: אַח, מָה אֲנִי שׁוֹמֵעַ פֹּה?! אֲנִי הִרִי טָבֵלְתִי כְּבָר בְּנֵהרֹת רַבִּים, אֲשֶׁר לְכָל נֵהַר סְגִלוֹת מְרַפָּא נְדִירוֹת וּמִיְחִדוֹת, וְשׁוּם דְּבָר לֹא הוֹעִיל לִי, מָה כְּבָר יוֹעִיל "נֵהַר הַיַּרְדֵּן"?! לֹא! חֲשַׁבְתִּי שְׂמִכָּאן תּבוֹא יְשׁוּעָתִי, אֲבָל בְּנִרְאָה לְשׁוֹא טְרַחְתִּי!"

לֵךְ לְטָבֵל בְּנֵהר הַיַּרְדֵּן וּבְעֵזֶרְתָּ ה' תִּתְרַפֵּא!

"הַבֵּל פִּיהֶם"

ילדים יקרים!

לתנחום אין חשק ללמוד, הוא מתעייף מהחֵרֶף. המלמד של תנחום שלח לו כתב סתרים, ובו חזיק מהספר לקוטי תפלות (תפלה לו).

עזרו לתנחום לפענח את המלים. המלים הם ב"א-ת" "ב-ש".

לוח א-ת-ב-ש

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

בהלכה העלמה

ל פ כ י	צ ר ע מ ג פ א	פ ל כ			
ש ע ל פ א	פ א ש נ כ	א י א מ ד			
ב כ	ס נ ת	ש פ	ב ת מ ט	ו צ	צ ש כ
ג ש ט	ש מ א	ב כ	א מ ט פ ד פ א		

הילד שזכה בהגרלה הוא:
נתי מנדלאיל ממודיעין עלית

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד ר"ח כסליו לפקס המערכת: 077-318-0237 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד. יש לציין באפן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון
בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 100 ש"ח ברשת חגיות ספרי "אור החיים"!

מאז שהחלו להפייע גיליונות "אבקשה"
לעולם קיבלתי הסתכלות חדשה ושונה
בדרכי החסידות, הן מהפן ההיסטורי והן
מהפן הרוחני, הכתבות וסדרת "בעקבי
הצאן" שינו לי את ההסתכלות מן הקצה
אל הקצה, "אשריכם שאתם מזכים
אותנו בכך", יברך ה' חילכם ופועל ידכם
ירצה תדיר

מרדכי דוד הורביץ
ירושלים

הלב כוסף למעייין

דאס הארץ
בענקט צום
קוואל

מימיו הזכים של הנחל נובע המשקים את שדה הנשמות,
רוחו הקדושה הנושבת ומעוררת את הלב,
אוירת הקדושה המרוממת המרחפת בזכרונות ומעשיות מדורות עברו,
שורה ומחלחלת לדורנו בינות לגליונות "אבקשה".

זכותך!!

להצית את אורו של הרבי ולהבעיר את אשן,
שלא יכבה לעולם ועד.

אבקשה מאז ועד היום. הכל תלוי ברך!

שלוחה 1

02-5396363